

KYN, JAVNSTØÐA OG JAVNRÆTTINDI:

HVAT HALDA FØROYINGAR?

- Ein kanning um hugburð til javnstøðu í Føroyum

Erika Anne Hayfield
Herit Albinus
Heini í Skorini

2023

Útgevandi: Sögu- og samfelagsdeildin, Fróðskaparsetur Føroya

Høvundar: Erika Hayfield, Herit Albinus og Heini í Skorini

Copyright: ©Sögu- og Samfelagsdeildin 2023

ISBN: 978-99918-3-739-0

Design & layout: HDali

Hendan frágreiðingin er fíggað av Almanna- og mentamálaráðnum, Javnstøðunevndini og Demokratia

Høvundar hava ábyrgdina av innihaldinum.

Kelda til frágreiðingina er: Hayfield, Erika, Albinus, Herit og Skorini, Heini í (2023): Kyn, javnstøða og javnrættindi: Hvat halda føroyingar? Ein kanning um hugburð til javnstøðu í Føroyum. Sögu- og samfelagsdeildin. Fróðskaparsetur Føroya.

Adressa:

Jónas Broncks gøta 25

FO-100 Tórshavn

Tel.: +298 352580

Teldupostur: ssd@setur.fo

leinkja: <https://www.setur.fo/fo/setrid/deildir-a-setrinum/sogu-og-samfelagsdeildin/>

Innihaldsyvirlit

1. Inngangur: Javnstøða millum kvinnur og menn í Føroyum í dag	4
2. Um kanningin: Háttalag, val og frával	6
3 Javnstøða í dag og fatan av javnstøðu millum føroyingar	7
3.1 Er javnstøða í Føroyum í dag?	7
3.2 Persónligi týðningurin av javnstøðu	11
3.3 Høvuðsorsøkirnar til manglandi javnstøðu	16
3.4 Týðningarmestu málini at fremja javnstøðu millum menn og kvinnur	20
3.5 Fatanin av javnstøðuhugtakinum	24
3.6 Munir millum kvinnur og menn	26
4. Javnstøða á arbeiðsmarknaðinum og í tí almenna rúminum	36
4.1 Á arbeiðsplássinum	36
4.2 Í ovastu leiðslu	39
4.3 Arbeiðstíð	41
4.4 Í politikki	43
4.5 Í ítrótti og miðlununum	45
5. Familja og heim	48
5.1 Javnstøða í heiminum	48
5.2 Arbeiðsbýtið við hús	51
5.3 Barnburðarfarloyvi og pápar	56
6. Ágangur, harðskapur og óhóskandi atferð	60
7. Fosturtøka, familjusamansetingar og politisk/átrúnaðarlig virðir	65
7.1 Einlig, samkynd og barnauppalng	69
7.2 Kyn, politikkur og átrúnaður	75
Keldur	80

Inngangur:

Javnstøða millum kvinnur og menn í Føroyum í dag

Í Føroyum hava kvinnur og menn í flestu førum somu rættindi at liva og virka. Hetta er galdandi, tá talan er um at nema sær útbúgving, at vera virkin á arbeiðsmarknaðinum og at vera um sína familju. Hesi somu rættindi verða ofta fatað soleiðis, at kynini hava eins móguleikar og frítt val at skipa lívið, sum hóskar teimum best. Kortini er framvegis ein røð av viðurskiftum, sum hava við sær, at javnrættindi ikki neyðturviliga skapa javnstøðu. Tað vil siga, at formlig rættindi ikki altíð hava við sær javnstøðu ella javna umboðan millum kynini. Tað er serliga sjónligt á ávísum økjum, t.d. tá talan er um lønarmunin millum kvinnur og menn, munin á miðal livialdri hjá kvinnum og monnum, vantandi kvinnumboðan í politikki, leiðslu og øðrum ábyrgdarsessum, tann kynsbýtta arbeiðsmarknaðin og ta lutfalsligu stuttu tíðina, sum flestir menn taka av barnsburðarfarloyvinum.

Hetta eru øki, har kynsmunir kunnu mátast og eyðmerkjast. Tað eru tó eisini viðurskifti, sum eru minni sjónlig og truplari at eygleiða, men sum kunnu hava avgerandi ávirkan á javnstøðuna millum kynini. Politikkur og skipanir eru týðandi, tí hesi skapa karmarnar um tey val, sum gentur og dreingir og kvinnur og menn taka. Men kynsnormar og kynsfatanir eru eisini tengdar at mentan, virðum og sosialum umhvørvi og kunnu vera avgerandi fyri, hvussu fólk virka og velja. Hetta eru viðurskifti, sum eru heldur ótøkilig og torførari at eygleiða.

Kjakið í lögtinginum og í samfelagnum gevur ábendingar um grundleggjandi ósemjur um eina røð av spurningum, sum snúgva seg um javnstøðu. Sjálvt hugtakið “javnstøða” er umstrítt, tí tað er ikki eintýðugt og kann hava ymsar týðningar fyri ymisk menniskju. Eins og aðrastaðni eru ymiskar fatanir av, hvat javnstøða merkir, og tí eru fólk eisini ósamd um, hvat vantandi javnstøða er, hvat málið skal vera, og hvussu langt vit eru komin.

Føroyar eru ein partur av norðurlondum, og vit fata okkum eisini í stóran mun sum norðurlendingar, har javnrættindi og javnbjóðis atgongd til vælferð og arbeiðsmarknaðin eru kjarnuvirði í okkara vælferðarskipanum. Í hesum londum, eins og í Føroyum, hava lóggáva og almennar skipanir verið høvuðsamboðið í royndunum at skapa karmar fyri at fremja javnstøðu.

Fyri næstan 30 árum síðani varð javnstøðulógin sett í gildi eftir eitt tógvið stríð í og uttanfyri lögtingið. Serliga var tað kvinnurørslan og lögtingskvinnur, sum í fleiri ár slóðaðu fyri at fáa eina javnstøðulóg. Javnstøðulógin, ið varð samtykt í 1994, umfatar í stóran mun javnstøðuviðurskifti á arbeiðsmarknaðinum, men eisini javnstøðu í undirvísingartilfari. Harumframt hevur Javnstøðunevndin til uppgávu at ráðgeva og upplýsa um javnstøðuviðurskifti sum heild.

Hesi seinastu 30 árinu eru munandi broytingar farnar fram á fleiri økjum í samfelagnum. Kvinnur eru sera virknar á arbeiðsmarknaðinum og hava størsta vinnutítleika í Evropa, hóast tær eisini arbeiða nógv niðursetta tíð. Kvinnur taka eisini útbúgving í stórum tali, og kvinnur taka enntá hægri útbúgvingar enn menn í meðal. Menn eru meira virknir í umsorgan og uppaling av børnum enn fyrr, og kvinnur eru vorðnar meiri sjónligar í politikki og í almenna rúminum sum heild.

Hesi javnstøðuviðurskifti eru skrásett í ymsum almennum hagtølum. Tó vita vit sera lítið um, hvussu føroyingar sum heild fata og uppliva javnstøðu ella vantandi javnstøðu. Tílik vitan hevur týðning í sjálvum sær, men eisini hjá politisku skipanini og avvarðandi myndugleikum. Slík vitan er ein fortreyt fyri at kunna lýsa økið og greina tær ósemjur, sum eru. Slík vitan er eisini neyðug fyri at gera móguligar lögfrøðiligar ella skipanarligar dagføringar og fyri at fremja javnstøðu sum heild, um hetta er eitt endamá. Umframt hetta er viðkomandi at savna

hagtøl, so vit kunnu samanbera okkum við onnur lond.

Í hesi frágreiðing verða úrslit lögð fram frá eini spurnakanning um javnstøðu og javnrættindi, sum varð gjørd í november 2022. Endamálið við kanningini er at savna saman vitan og hagtøl um ymisk viðurskifti viðvíkjandi javnstøðu í Føroyum í dag, og kanningin kannar fólksligan hugburð til m.a. hesar spurningar:

- Hvat eyðkennir javnstøðu millum kynini á arbeiðsmarknaðinum og í almenna rúminum?
- Hvat eyðkennir uppgávubýtið millum kynini í heiminum og í familjulívinum?
- Hvussu skilja fólk hugtakið "javnstøða" í heila tikið?
- Hvaðani halda fólk, at munirnir millum kvinnur og menn stava?
- Hvønn leiklut skulu almennir myndugleikar hava í royndunum at fremja javnstøðu?
- Hvussu langt eru vit komin á javnstøðuøkinum?
- Hvørjar eru tær størstu avbjóðingarnar á javnstøðuøkinum?
- Á hvørjum økjum hevur javnstøðan tað gott ella minni gott?
- Í hvønn mun hava kvinnur og menn upplivað ágang og harðskap?
- Hvat eyðkennir kvinnur og menn, tá talan er um politiska ella átrúnaðarliga sannføring?

Eitt annað endamál við hesi kanningini er at kanna, hvørji demografisk viðurskifti hava hagfrøðiliga ávirkan á, hvussu fólk svara. Hesi viðurskifti kunnu t.d. vera kyn, aldur, bústaður, inntøka, útbúgving og politisk, hugsjónarlig ella átrúnaðarlig sannføring.

Nøkur av høvuðsúrslitunum frá kanningini eru soljóðandi:

- Kvinnur og menn eru á flestum økjum ósamd um spurningar viðvíkjandi javnstøðu. Tað finst við øðrum orðum ein gjógv millum kynini viðvíkjandi fatanum, upplivingum og sjónarmiðum um javnstøðu
- Javnstøða hevur størri persónligan týðning fyri kvinnur enn fyri menn
- Kvinnur halda í størri mun enn menn, at almennir myndugleikar skulu gera meira fyri at fremja javnstøðu
- Kvinnur halda í minni mun enn menn, at javnstøða er galdandi í Føroyum
- Kvinnur halda í nógv størri mun enn menn, at mismunur verður framdur á arbeiðsmarknaðinum
- Umframt kyn hevur politisk sannføring, átrúnaðarlig sannføring, hvønn flokk fólk velja, og hvar í landinum tey búgva í fleiri forum ávirkan á, hvussu fólk svara ymsu spurningunum
- Hóast fólk kring landið eru ósamd um spurningar viðvíkjandi javnstøðu, so verður myndin nógv meiri eins, tá spurt verður um ítökliga uppgávubýtið millum kynini í familjuni í gerandisdegnum. Her er myndin sera eins uttan mun til politiska sannføring, hvar fólk búgva, útbúgving ella onnur viðurskifti. Kvinnurnar hava ábyrgdina av teimum allar flestu økjum í familjuni
- Av øllum svarmøguleikum valdu kvinnurnar oftast, at munurin á inntøku millum kvinnur og menn er størsta avbjóðingin á javnstøðuøkinum í Føroyum í dag
- Av øllum svarmøguleikum valdu mennirnir oftast, at spurningurin um felags foreldramyndugleika er størsta avbjóðingin á javnstøðuøkinum í Føroyum í dag
- Menn arbeiða meira, eftir at teir hava fingið børn, men kvinnur arbeiða minni, eftir at tær hava fingið børn
- Tá spurt verður um hugsjónarliga og politiska sannføring, svara kvinnur í størri mun enn menn, at tær eru liberalar og atkvøða til vinstru
- Tá spurt verður um týðning av átrúnaði, svara kvinnur í størri mun enn menn, at átrúnaður hevur stóran ella sera stóran týðning í teirra lívi. Tað merkir, at týðningurin av átrúnaði ikki neyðturviliga gongur hond í hond við politiska/hugsjónarliga sannføring
- Tey allar flestu eru samd um, at kvinnur og menn skulu hava somu møguleikar og somu rættindi í lívinum

Um kanningina:

Háttalag, val og frával

Hetta er ein frágreiðing við nøkrum ávegis niðurstøðum frá kanning, sum varð gjørd í seinnu helvt av november 2022. Almanamálaráðið tók stig til kanningina, og talan hevur verið um eitt samstarv millum Almanna- og mentamálaráðið, Javnstøðunevndina, Demokratia, Sögu- og samfelagsdeildina á Fróðskaparsetri Føroya og greiningarfyrirkunna Lóður. 740 fólk hava luttikið í kanningini í aldursbólkinum 18 til 75 ár. Fyri at tryggja, at kanningin er umboðandi fyri allar føroyingar, varð fyrst biðið um ein tilvildarligan úrdrátt av føroyingum frá Landsfólkayvirlitinum í Føroyum. Síðani vórðu brøv send út til respondentarnar, og hvørt brævið innihelt eina leinkju til eitt spurnablað, sum skuldi svarast á netinum. Fráfallið var lágt, sum merkir, at næstan øll, sum byrjaðu at svara spurningum, fullfíggaðu kanningina.

Orðingin av spurnablaðnum hevur verið eitt samstarv millum Sögu- og samfelagsdeildina á Fróðskaparsetri Føroya, Javnstøðunevndina, Almanamálaráðið og Lóður. Umframt spurningar um hugburð til kyn, javnstøðu og javnrættindi inniheldur kanningin eisini spurningar um ymsar variablar sum t.d. aldur, bústað, inntøku, kyn, útbúgvingarstøði, politiska sannføring, hvønn týðning átrúnaður hevur og hvønn flokk fólk høvdu valt, um val var í dag. Við slíkum upplýsingum ber til at kanna ymsar signifikantar hagfrøðiligar samanhangir. Í hesum sambandi skal nevast, at kanningin bara býtir upp í tvey øki, nevnliga Tórshavn og økið uttanfyri Tórshavn. Hetta er gjørt, hóast vit vita, at stórt fjølbroytni finst millum ymsu økinum í Føroyum. Orsøkin til hetta býtið er, at fleiri smærri øki hava ov fáar respondentar til at gera haldgóðar hagfrøðiligar niðurstøður. Sama er galdandi fyri politisku flokkarnar. Kanningin hyggur bara at tølum fyri fyra teir størstu flokkarnar (Sambandsflokkinn, Javnaðarflokkinn, Fólkaflokkinn og Tjóðveldi), tí smærri flokkarnir hava ov fáar respondentar til at gera haldgóðar hagfrøðiligar niðurstøður. Í hesi frágreiðing eru ongar beinleiðis tilvísingar til fakligar keldur, men aftast í frágreiðingini er yvirlit yvir tær keldur, sum hava verið við til at mynda hesa kanning.

Umframt høvuðsúrslit varpar frágreiðingin sostatt eisini ljós á signifikantar korrelatióinir (samanhangir) millum ymsar variablar. Harumframt verður í fleiri førum fleirvariablagreining nýtt fyri at meta um, í hvønn mun samanhangir eisini gera seg galdandi, tá hædd verður tikið fyri fleiri viðurskiftum samstundis. Eitt nú er mangan áhugavert at kanna, um nakar signifikantur hugburðsmunur er millum tey, sum búgva í miðstaðarøkinum, og tey, sum búgva aðrastaðni í landinum, tá vit samstundis taka hædd fyri viðurskiftum sum politiskari áskoðan og átrúnaði. Fleirvariablagreiningin miðar sostatt eftir at eyðmerkja ávirkanina av ymisku faktorunum. Her verður Logit myndilin nýttur, og har mettt sannlíkindi verða tikið fram, er talan um miðal marginalar ávirkanir. Leggjast kann afturat, at stóra stakroyndin leggur upp til, at greiningarnar taka støði í einum lágum signifikansstøði. Tí verður eitt signifikansstøði á 1 prosent nýtt sum útgangsstøði í øllum greiningum.

Eitt av endamálunum við hesi frágreiðing er at leggja fram úrslit, sum eru lutfalsliga nýggj. Gongdin at geva út vísindaligar og javnlíkamettar greinar er stundum drúgv, men við hesi frágreiðing gerast tøluni skjótari almenn. Hendan frágreiðingin skal sostatt ikki lesast sum ein vísindalig grein, har ástøði, háttalag og altjóða gransking vanliga fyllir meiri. Umframt hesa ávegis frágreiðing er ætlanin eisini at arbeiða víðari við úrslitunum í vísindaligum høpi.

3

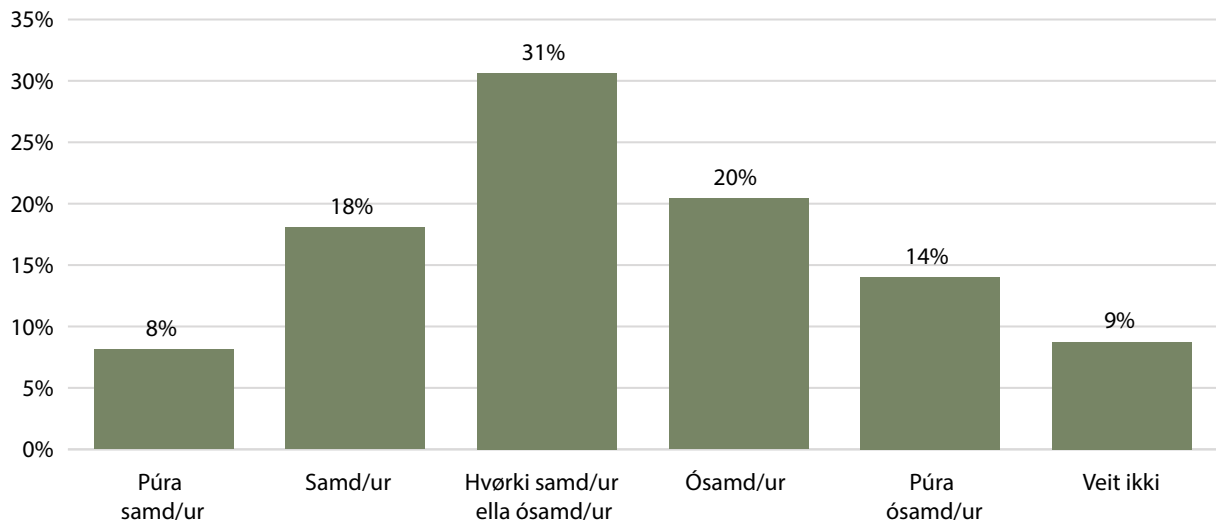
Javnstøða í dag og fatan av javnstøðu millum føroyingar

Í hesum fyrsta partinum av úrslitum verður hugt yvirskipað at javnstøðu, og í hvønn mun føroyingar meta, at javnstøða er millum kynini í Føroyum í dag – eisini tá tey samanbera við støðuna fyri 25 árum síðani. Úrslitini vísa, hvønn týdning javnstøða hevur fyri fólk persónliga, og á hvørjum økjum fólk meta, at javnstøða vantar í Føroyum. Síðani koma úrslit fyri, hvussu fólk fata hugtakið "javnstøða", hvønn hugburð fólk hava til munir millum kvinnur og menn, og hvaðani hesir munir munnu stava.

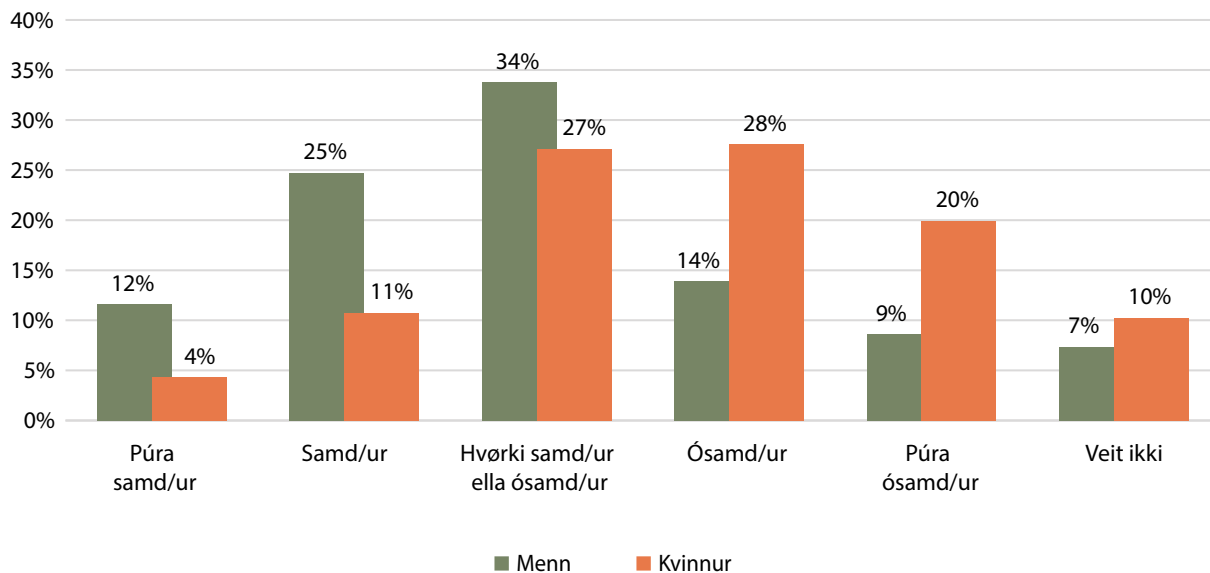
3.1 Er javnstøða í Føroyum í dag?

Kanningin spyr, um javnstøða sum heild er nádd í Føroyum. Hesum eru fólk ymisk á máli um, men størsti bólkurin eru hvørki samd ella ósamd. Hyggja vit nærri at hesum svarum og býta tey á kyn, sæst, at menn í størri mun enn kvinnur halda, at javnstøða er nádd í Føroyum. Við fleirvariabla-greining kann staðfestast, at tað er 20 prosent meira sannlíkt, at ein maður svarar, at javnstøða longu er nádd í Føroyum, har hædd m.a. er tikin fyri politiskari sannføring, útbúgving og týdninginum av átrúnaði, kann staðfestast.

Hvussu samd/ur ella ósamd/ur ert tú við hesi útsøgn?
"Sum heild er javnstøða longu nádd í Føroyum"

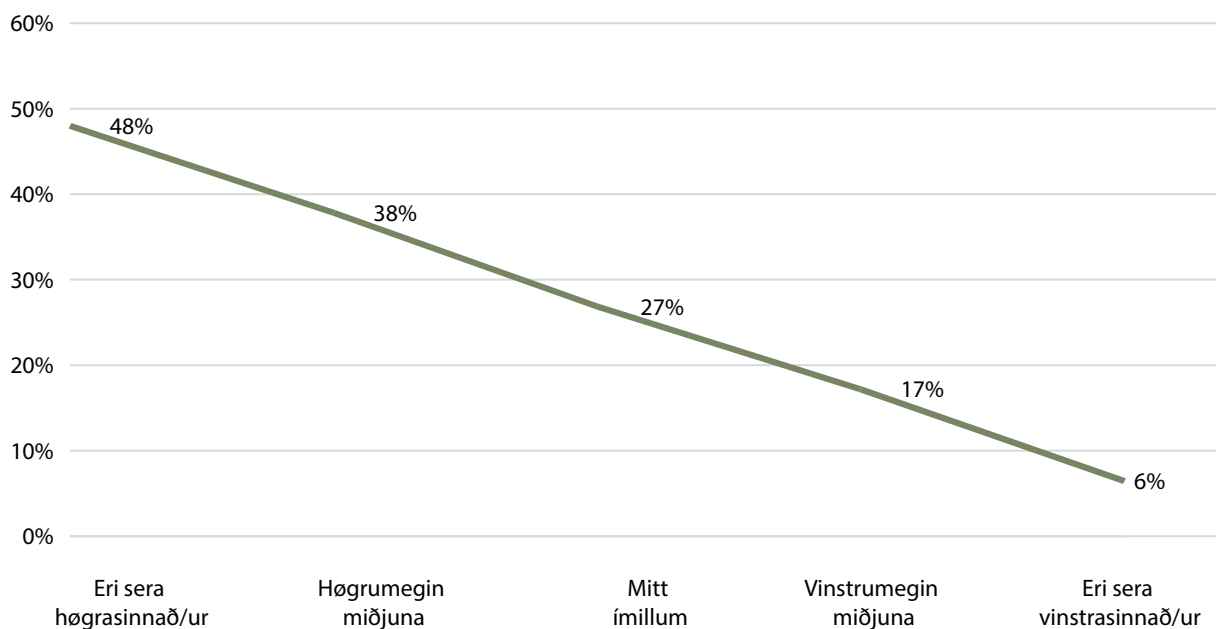

Hvussu samd/ur ella ósamd/ur ert tú við hesi útsøgn? "Sum heild er javnstøða longu nádd í Føroyum"

Politisk sannføring er eisini avgerandi fyri, um ein metir, at javnstøða er nádd í dag. Fólk, sum siga seg vera høgrasinnað ella konservativ, halda í størri mun, at javnstøða er nádd. Áhugavert er tó at staðfesta, at kvinnur og menn framvegis eru ósamd, sama um tey eru liberal ella konservativ, høgrasinnað ella vinstrasinnað. Við øðrum orðum er munurin á kynunum eins stóur, eisini tá menn og kvinnur eru ideologiskt samd.

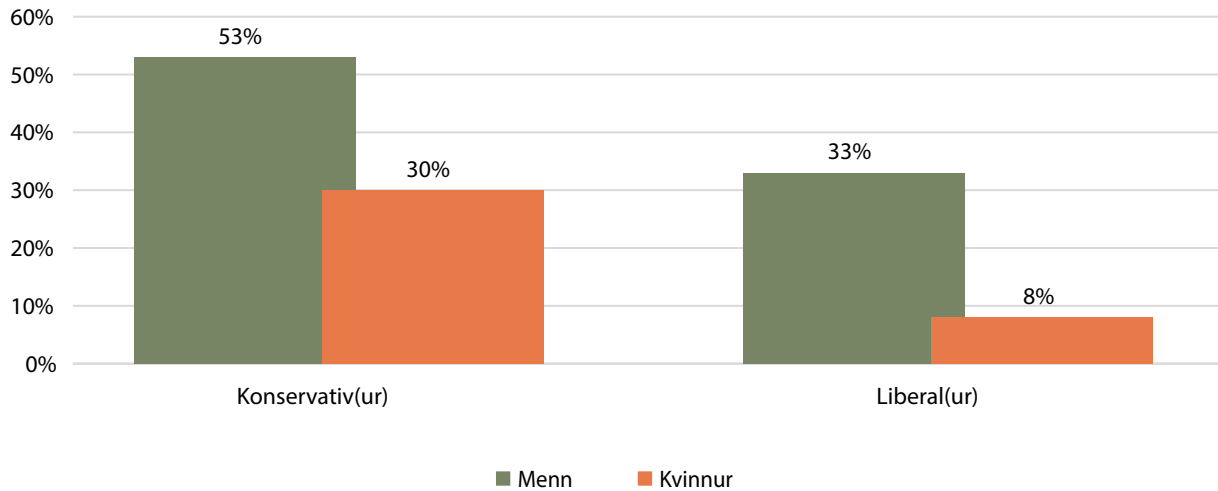
Hvussu samd/ur ella ósamd/ur ert tú við hesi útsøgn?
"Sum heild er javnstøða longu nádd í Føroyum"
Svar: Samd/ur ella púra samd/ur

▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskifti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu bítast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

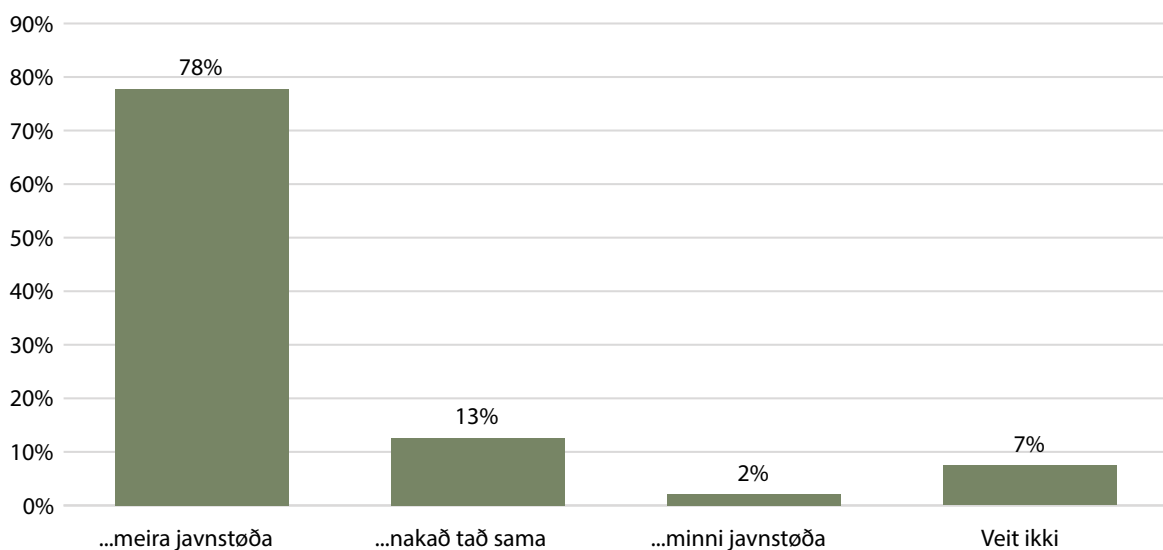
.....

"Sum heild er javnstøða longu nádd í Føroyum"
Svar: Samd/ur ella sera samd/ur

Verður samanborið við støðuna fyri 25 árum síðani siga 78 prosent av føroyingum, at tað er meira javnstøða í dag. Sostatt er breið semja millum fólk um, at nú er meiri javnstøða, sama hvat kyn ella hvørja politiska sannføring ein hevur.

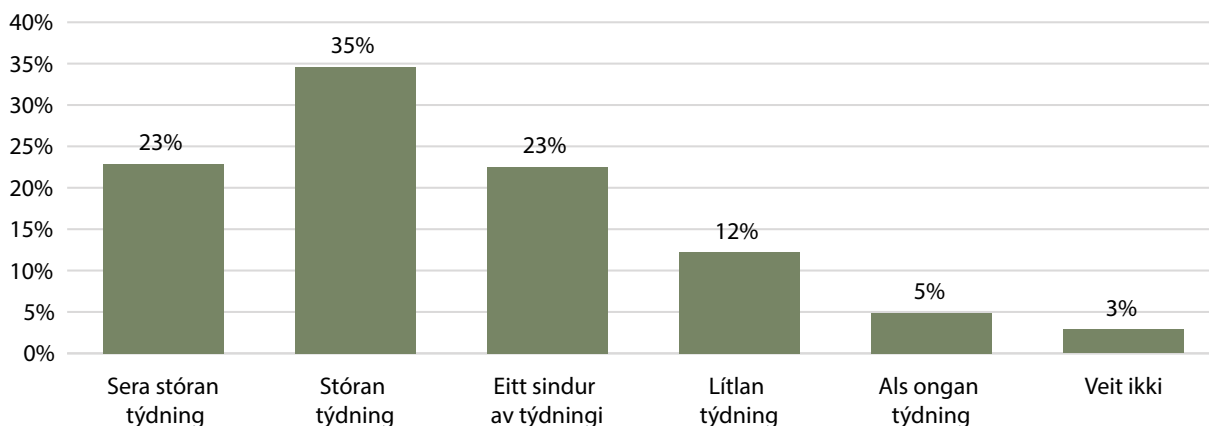
Um tú samanber støðuna fyri 25 árum síðan við í dag,
vildu tú so mett, at tað í Føroyum er...

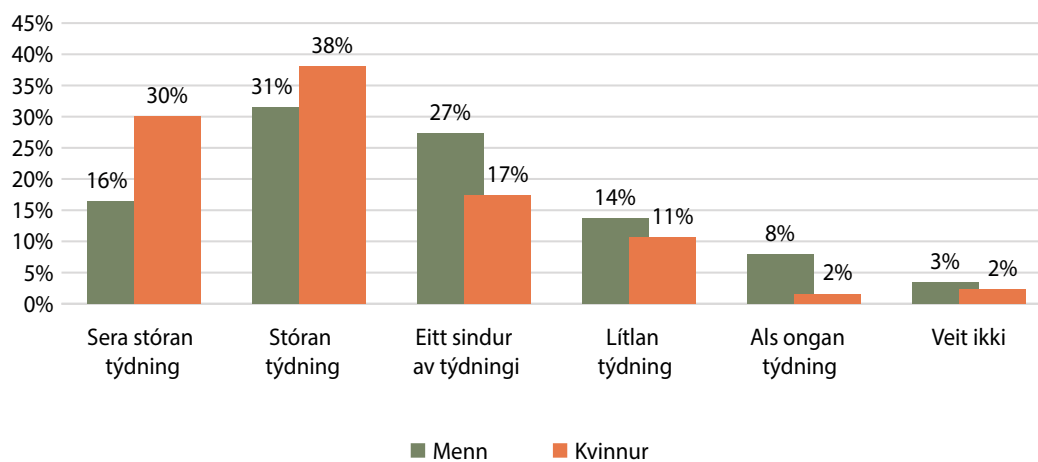
3.2 Persónligi týdningurin av javnstøðu

Í kanningini vórðu fólk eisini spurð, hvønn persónligan týdning javnstøða hevur. Her siga fólk flest, t.e. 81 prosent, at javnstøða hevur antin sera stóran týdning, stóran týdning ella eitt sindur av týdningi. Javnstøða hevur tó signifikant størri týdning fyri kvinnur enn fyri menn.

Hvussu stóran týdning hevur javnstøða millum kvinnur og menn fyri teg?

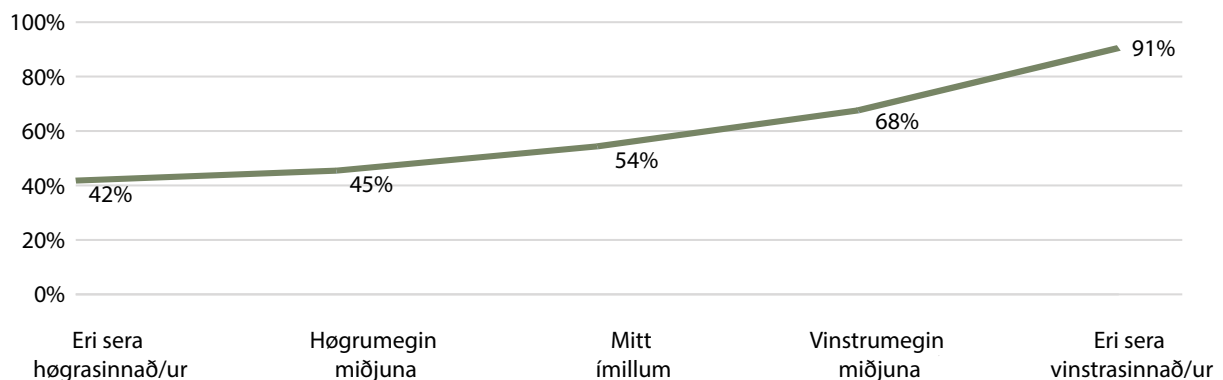

Hvussu stóran týdning hevur javnstøða millum kvinnur og menn fyri teg?

Töluni vísa eisini ein samanhang millum politiska sannföring (høgra-vinstra), og hvussu stóran týdning javnstøða hevur fyri fólk persónliga. Her sæst, at javnstøða hevur nógv størri týdning fyri tey, sum eru sera vinstrasinnað ella vinstrumegin miðjuna. Hetta úrslitið bendir á, at spurningurin um javnstøðu í ávísan mun er treytaður av politikki og hugsjónarligum sannföringum.

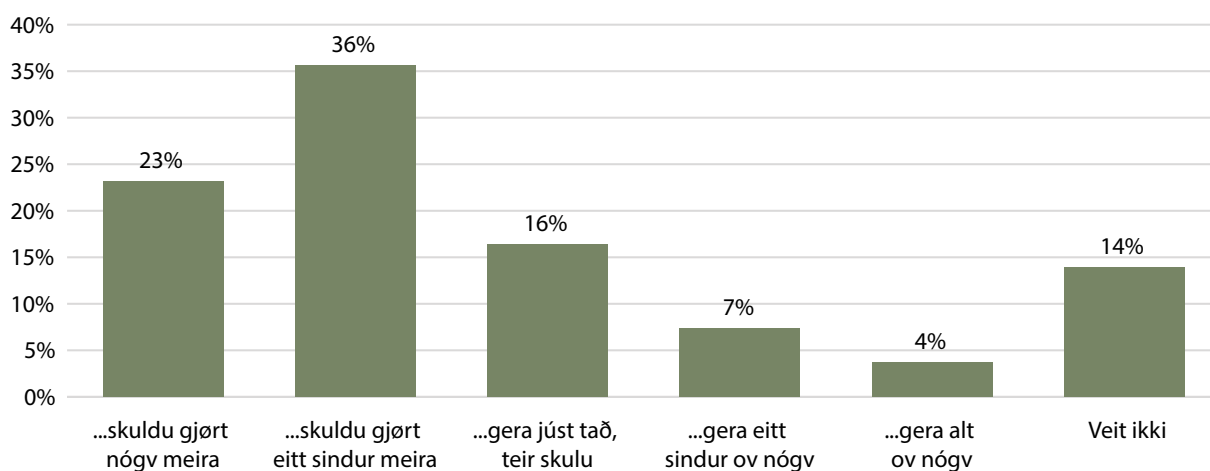
Hvussu stóran týdning hevur javnstøða millum kvinnur og menn fyri teg? Svar: Sera stóran týdning/Stóran týdning

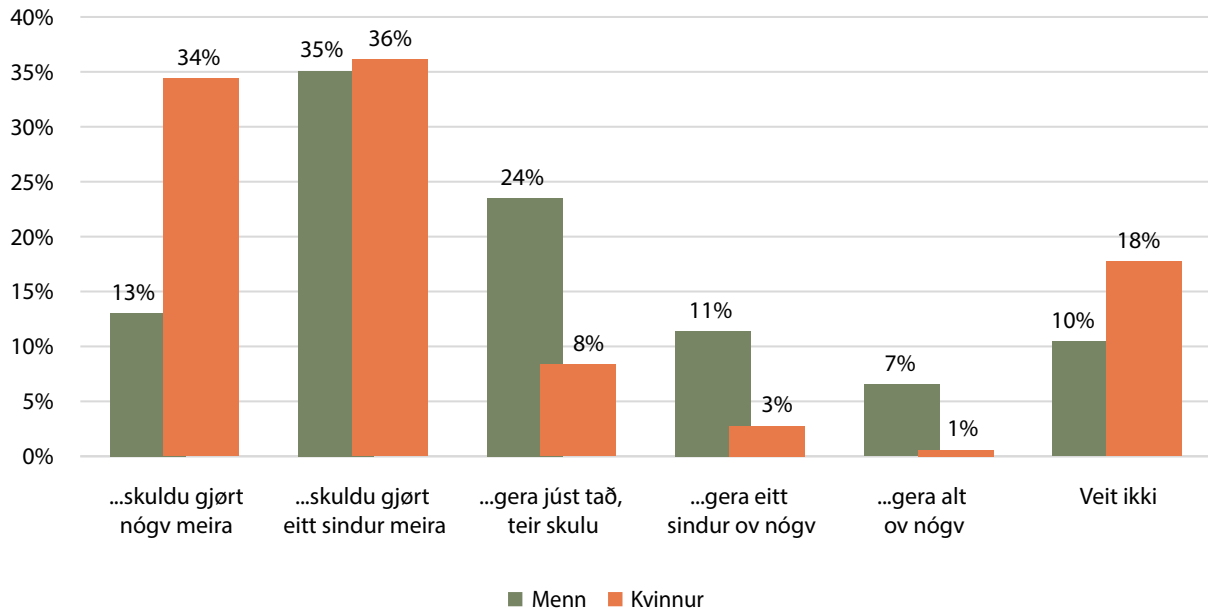
- ▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskifti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu býttast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.
-

Men hvat halda fólk so, at almennir myndugleikar skulu gera fyri at fremja javnstøðu í Føroyum – um almennir myndugleikar yvirhøvur skulu gera nakað? Meirilutin av feroyingum heldur í hesum sambandi, at almennir myndugleikar skuldu gjørt meira fyri at fremja javnstøðu. Eisini her eru kvinnur og menn ósamd, tí kvinnur svara í nógv størri mun, at almennir myndugleikar skuldu havt ein virknari leiklut at fremja javnstøðu. 34 prosent av kvinnum halda, at almennir myndugleikar skuldu gjørt “nógv meira” samanborið við 13 prosent av monnum.

Tá hugsað verður um leiklutin hjá almennu myndugleikunum við at fremja javnstøðu í Føroyum, hvør av útsøgnunum niðanfyrir lýsir best, hvussu nógv almennu myndugleikarnir skuldu gjørt? Almennu myndugleikarnir...

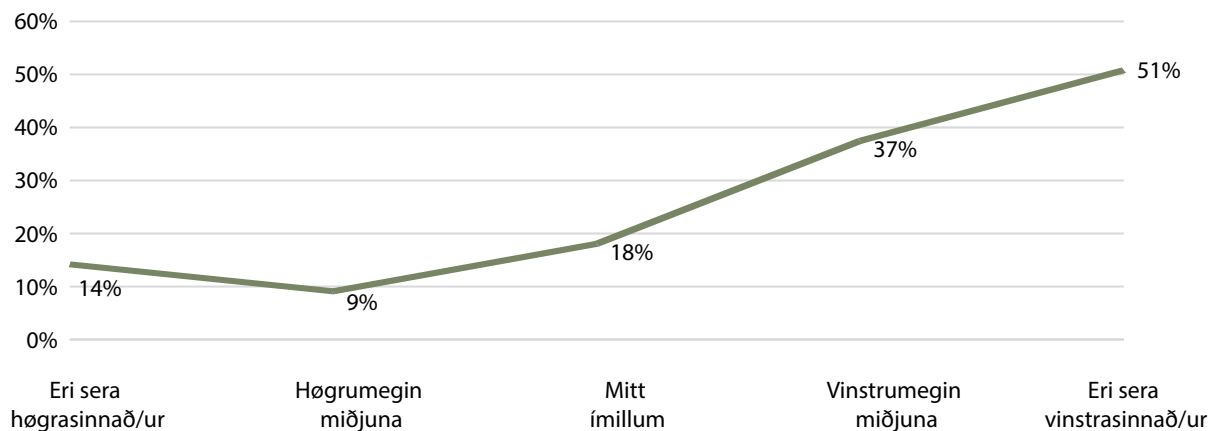

Tá hugsað verður um leiklutin hjá almennu myndugleikunum við at fremja javnstøðu í Føroyum, hvør av útsøgnunum niðanfryri lýsir best, hvussu nógv almennu myndugleikarnir skuldu gjørt?
Almennu myndugleikarnir...

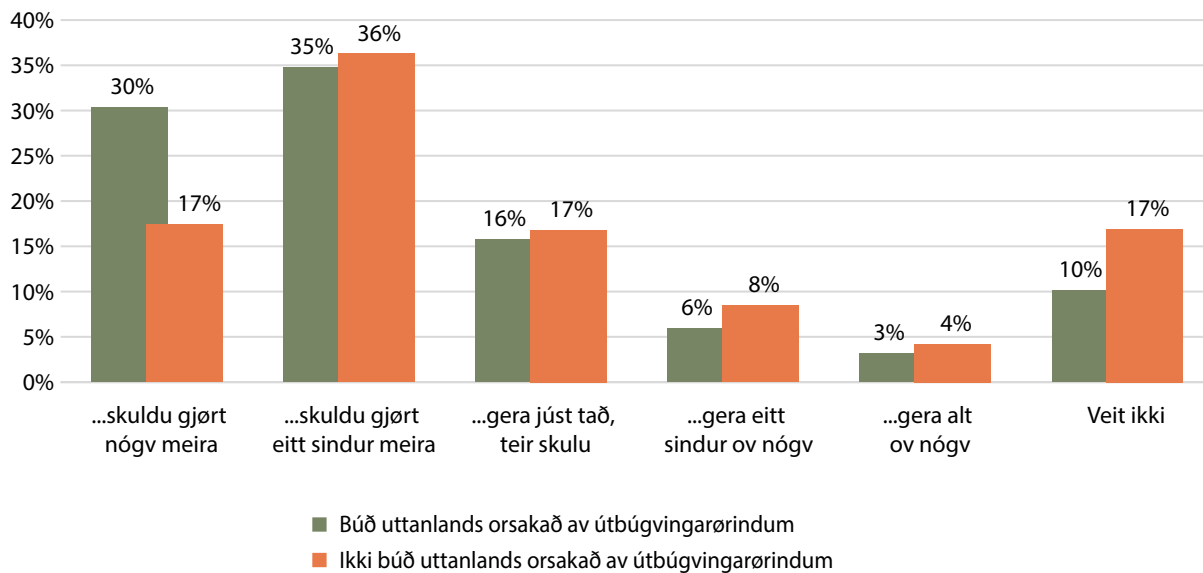
Umframt kyn hevur politisk sannføring (høgra-vinstra) eisini týðning fyri, hvussu fólk svara. Niðanfryri sæst, at jú meiri vinstravend fólk siga seg vera, jú meira sannlíkt svara tey, at almennu myndugleikar skuldu gjørt nógv meira. At hava búð uttanlands í útbúgvingarøringum hevur eisini ávirkan á, hvussu fólk svara. Tey, sum halda, at almennir myndugleikar skuldu gjørt nógv meira, hava meira sannlíkt búð uttanlands í útbúgvingarøringum.

"Almennu myndugleikarnir skuldu gjørt nógv meira"

▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskipti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu bítast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

Tá hugsað verður um leiklutin hjá almennu myndugleikunum við at fremja javnstøðu í Føroyum, hvør av útsøgnunum niðanfyri lýsir best, hvussu nógv almennu myndugleikarnir skuldu gjørt? Almennu myndugleikarnir...

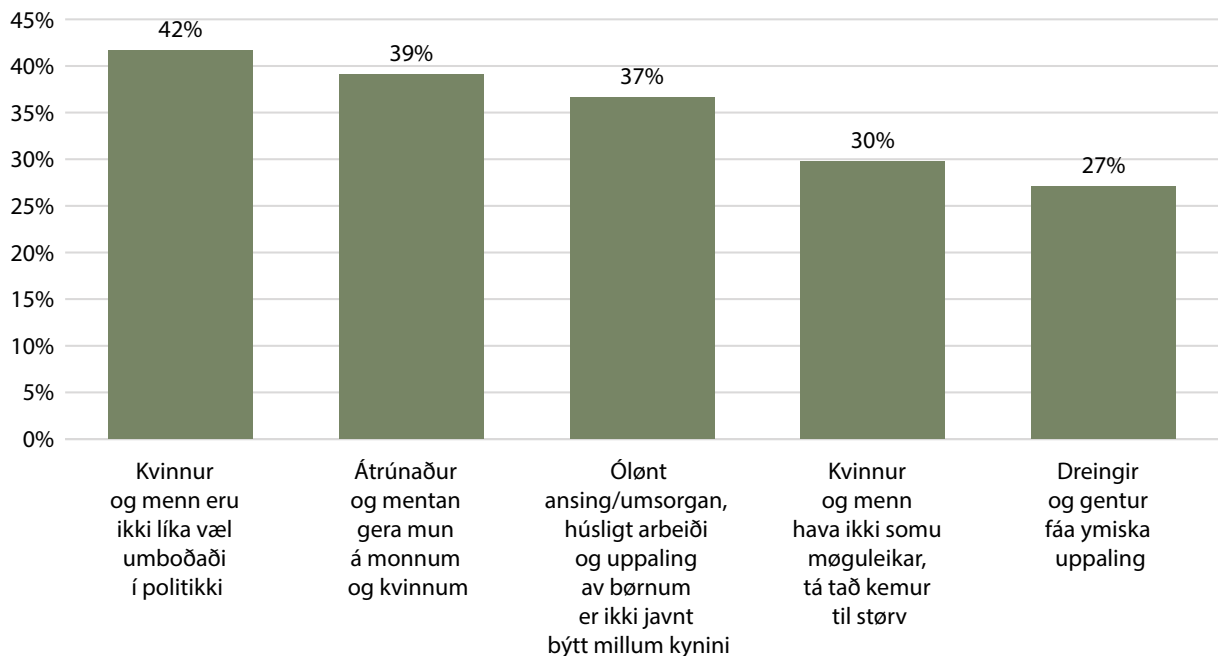

3.3 Høvuðsorsøkirnar til manglandi javnstøðu

Fólk vórðu eisini spurd um høvuðsorsøkir til vantandi javnstøðu í Føroyum – um nakrar slíkar eru. Her vóru ymiskir svarmøguleikar, og til bar at velja fleiri svar. Eisini var møguleiki at velja “onki av hesum”, um fólk ikki halda, at manglandi javnstøða er í Føroyum.

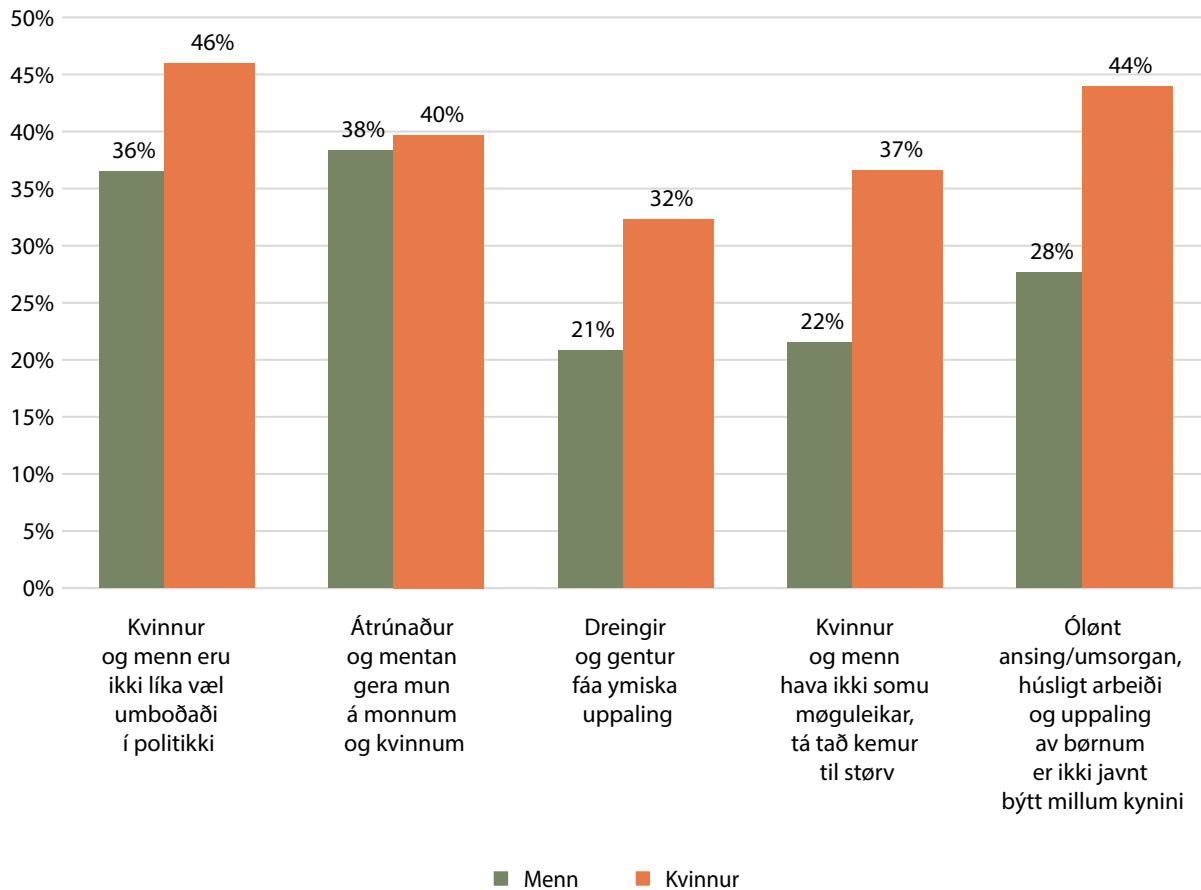
Yvirskipað svara fólk, at tað eru fleiri høvuðsorsøkir til manglandi javnstøðu. Samanlagt svara flest (42 prosent), at kvinnur og menn ikki eru líka væl umboðað í politikki. 39 prosent svara, at átrúnaður og mentan gera mun á monnum og kvinnum, og 37 prosent halda, at ólont ansing/umsorgan, húsligt arbeiði og uppaling av børnum ikki er javnt býtt millum kynini.

Hvørjar, um nakrar, vildi tú mett eru høvuðsorsøkirnar til manglandi javnstøðu í Føroyum? Til ber at velja fleiri svarmøguleikar

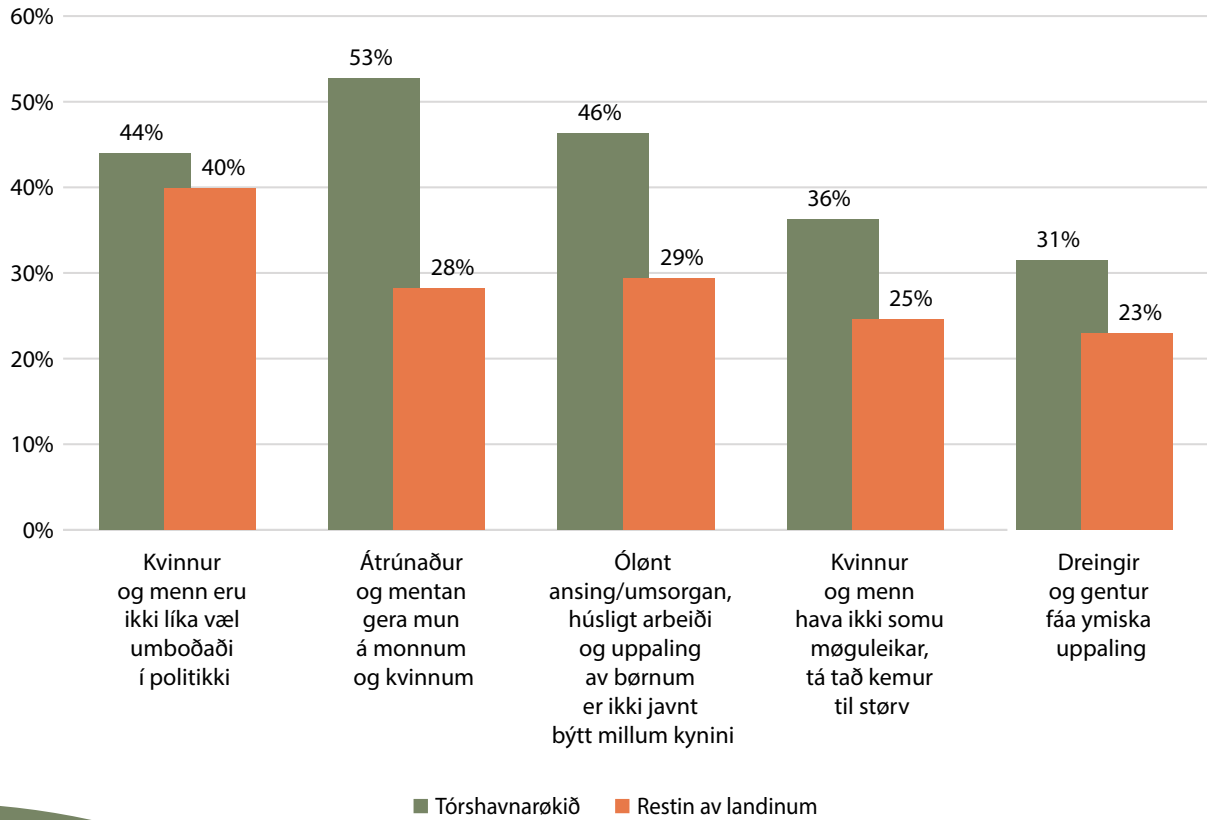

Í hesum sambandi sæst eisini, at tað er ein greiður samhangur millum kyn, og hvussu nógvir svarmøguleikar eru valdir, tí kvinnur velja í miðal fleiri svarmøguleikar enn menn. Til næstan allar svarmøguleikar eru stórir munir millum kynini, men kvinnur og menn eru allarmest ósamd, tá talan er um arbeiðsbýtið við hús. Her svara kvinnur í nógv størri mun, at ólont ansing/umsorgan, húsligt arbeiði og uppaling av børnum ikki er javnt býtt millum kynini. Í fjórða parti av frágreiðingini, sum snýr seg um familju og heim, verður spurningurin um arbeiðsbýtið við hús viðgjørt nærri. Hvar fólk bógva, ávirkar eisini, hvussu tey svara hesum spurningi. Fólk í Tórshavn velja í miðal nógv fleiri orsøkir til manglandi javnstøðu samanborið við fólk, sum bógva kring landið. Og landafrøðiligi munurin er størstur í spurninginum um, hvørt mentan og átrúnaður gera mun á monnum og kvinnum. 53 prosent av fólki búsitandi í høvuðsstaðnum velja hendan svarmøguleika samanborið við 28 prosent uttanfyri høvuðsstaðin.

Hvørjar, um nakrar, vildi tú mett eru høvuðsorsøkirnar
til manglandi javnstøðu í Føroyum?
Til ber at velja fleiri svarmøguleikar

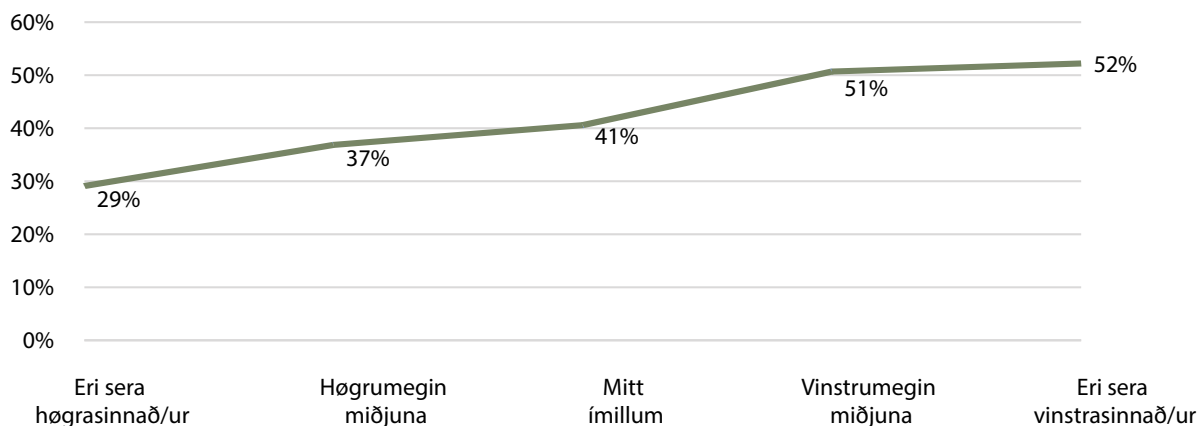

Hvørjar, um nakrar, vildi tú mett eru høvuðsorsøkirnar
til manglandi javnstøðu í Føroyum?
Til ber at velja fleiri svarmøguleikar

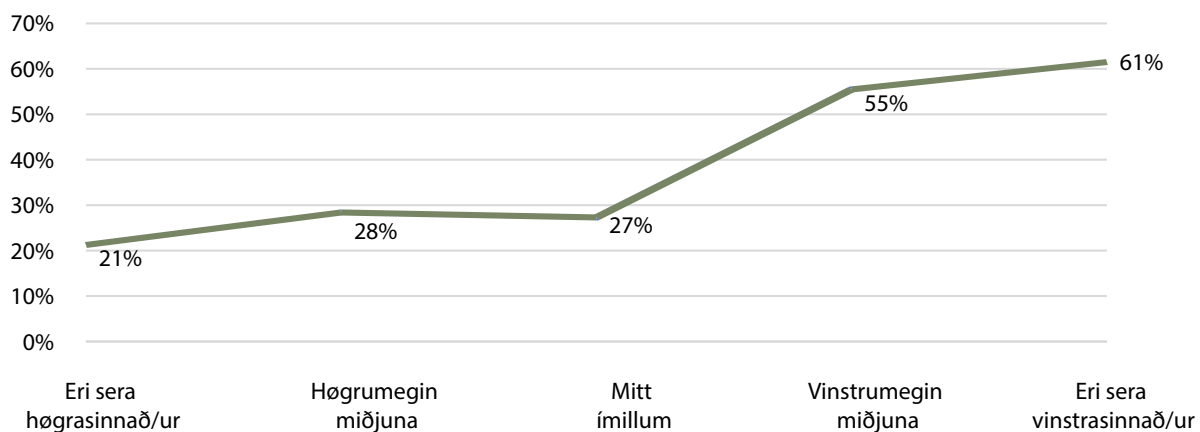
Politísk sannfæring (høgra-vinstra) myndar eisini svarini. Í myndunum niðanfyri sæst, at fólk vinstrumegin miðjuna í stórri mun vísa til vantandi kvinnuliga umboðan í politikki; at átrúnaður og mentan gera mun á monnum og kvinnum, og at dreingir og gentur fáa ymiska uppaling.

"Kvinnur og menn eru ikki líka væl umboðaði í politikki"

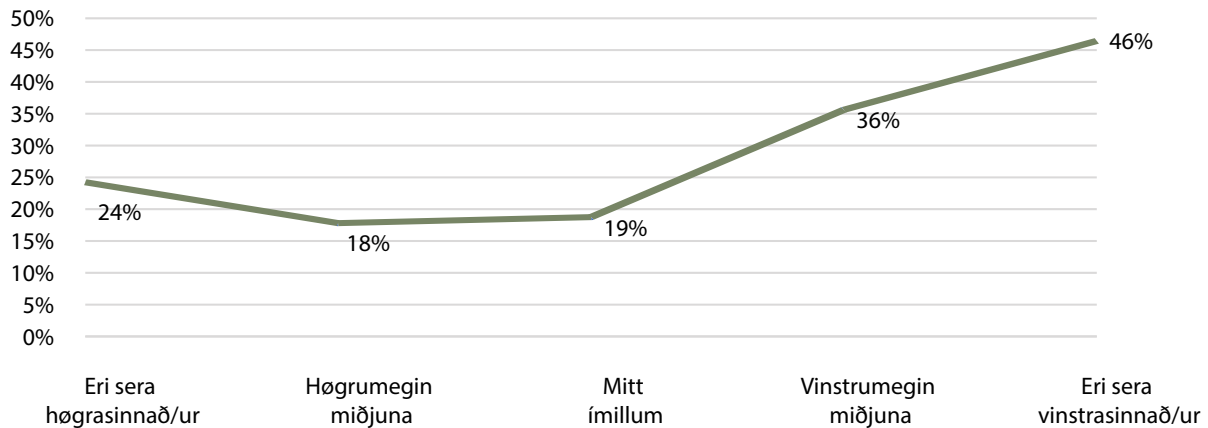
▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskifti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu bítast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

"Átrúnaður og mentan gera mun á monnum og kvinnum"

▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskifti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu bítast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

"Dreingir og gentur fáa ymiska uppaling"

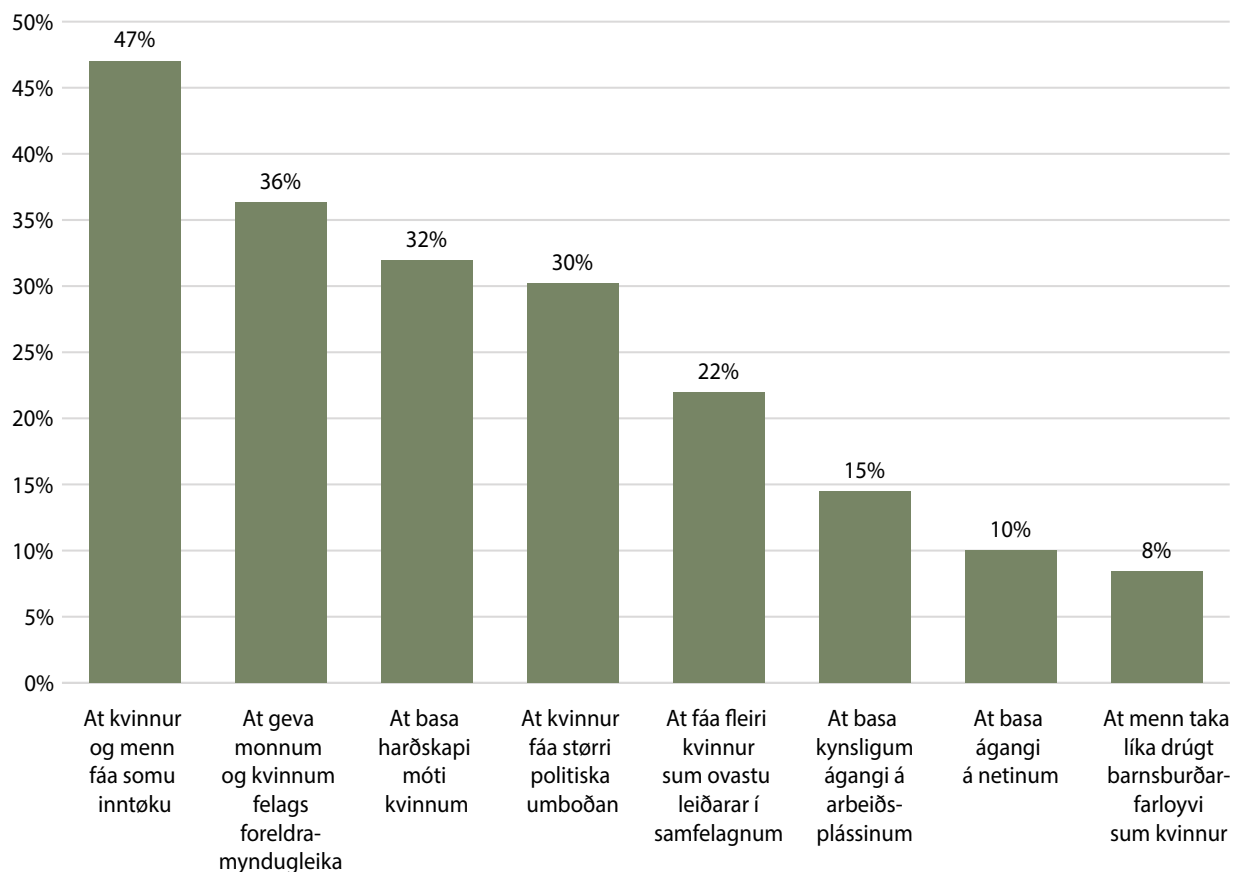

▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskifti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu býttast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

3.4 Týðningarmestu málini at fremja javnstøðu millum menn og kvinnur

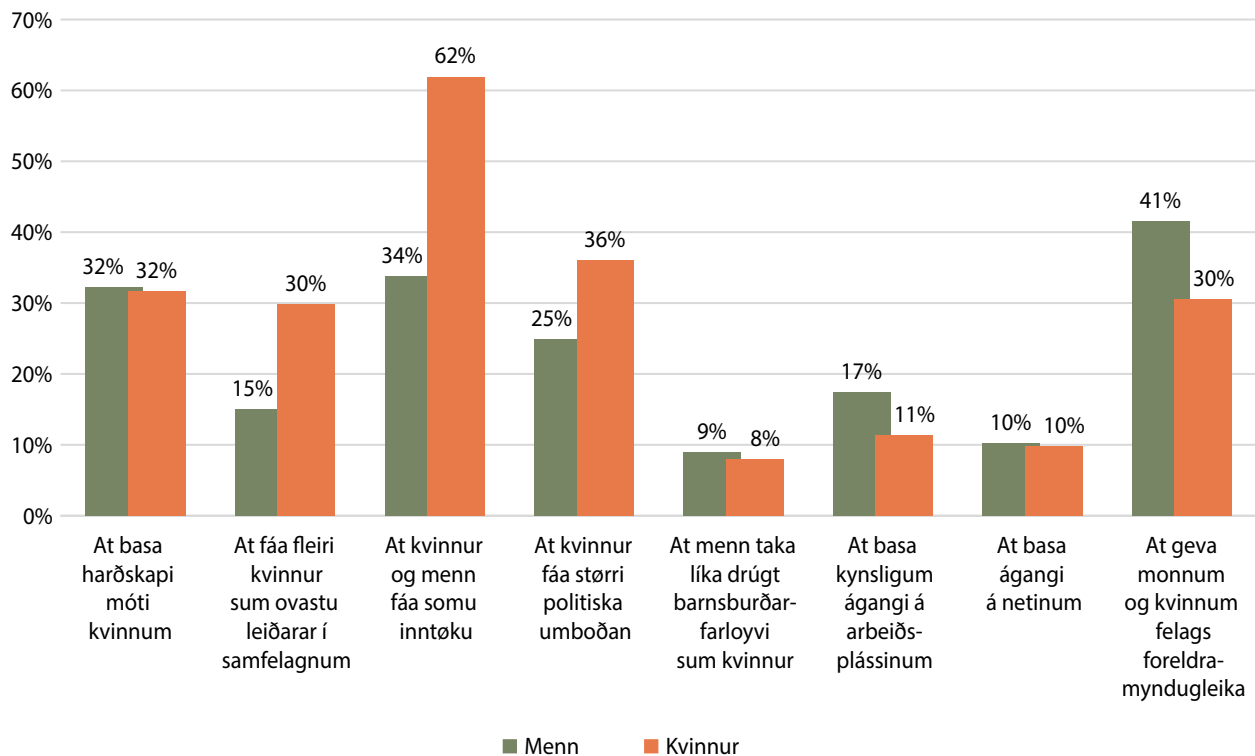
Hetta brotið snýr seg um, hvat fólk halda vera týðningarmestu málini fyri at fremja javnstøðu millum menn og kvinnur. Her kundu fólk velja í mesta lagi trýggjar svarmøguleikar. Sambært úrslitunum halda tey flestu, at tað er týðningarmest, at kvinnur og menn fáa somu inntøku. Næst flest svara, at felags foreldramyndugleiki millum menn og kvinnur hevur týðning, og eftir hetta velja tey flestu svarmøguleikan at basa harðskapi móti kvinnum og at fáa størri kvinnuliga umboðan í politikki. Sostatt halda tey flestu, at inntøkumunurin millum kynini er størsta forðingin fyri javnstøðu í Føroyum.

Hvørji eru tey týðningarmestu málini fyri at fremja javnstøðu millum menn og kvinnur í Føroyum? Vel í mesta lagi trýggjar svarmøguleikar

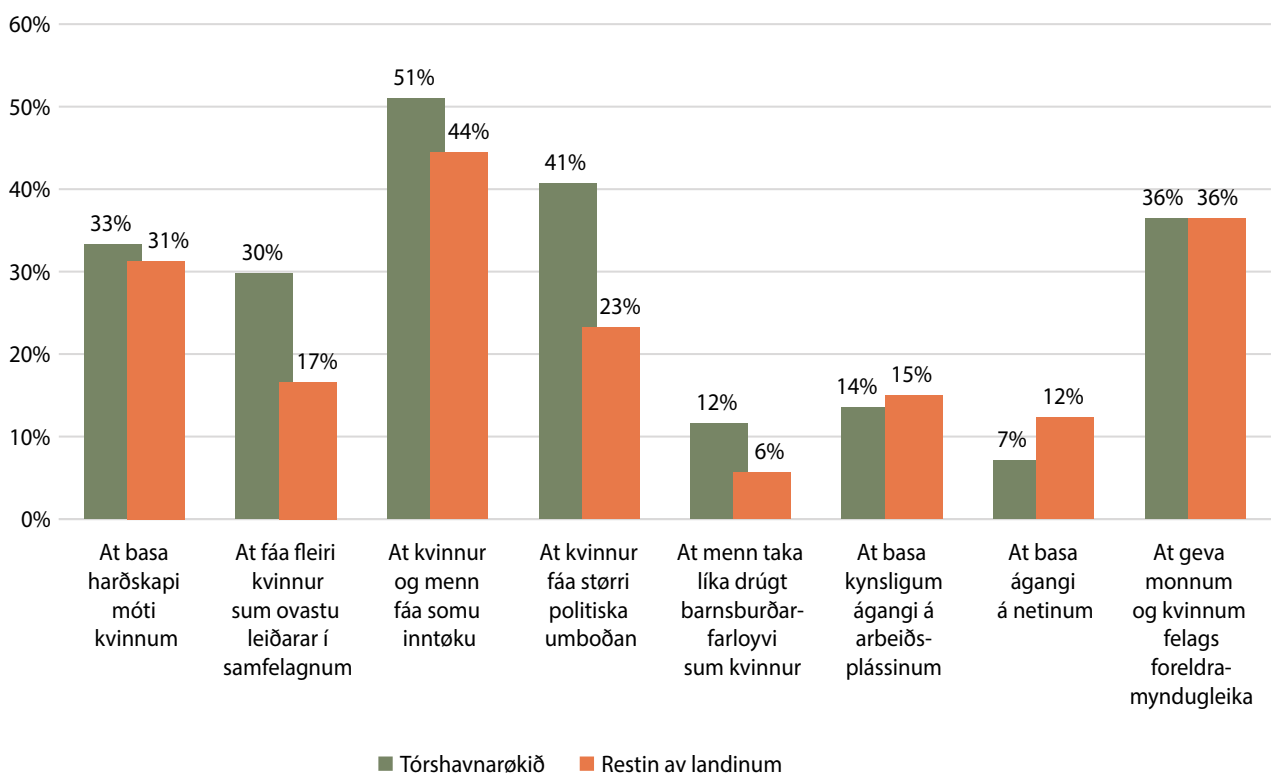

Eins og við úrslitunum higartil hefur kyn týðning fyri, hvussu fólk svara. Kvinnur og menn eru í stóran mun ósamd um, hvørji tey týðningarmestu málini eru fyri at fremja javnstøðu. Fyri kvinnur er inntøkumunurin høvuðsavbjóðingin, meðan svarmøguleikin, sum er oftast valdur av monnum, er at geva monnum og kvinnum felags foreldramyndugleika. Kortini eru menn og kvinnur samd um, at barsilsfarloyvi til menn ikki hefur stóran týðning. Frágreiðingin vendir aftur til barsilsfarloyvi seinni. Spurningurinn um, hvørji mál hava størstan týðning fyri at fremja javnstøðu, er hagfrøðiliga tengdur at bæði bústaði og politiskari sannføring (høgra-vinstra), sum talvurnar niðanfyrir eisini vísa.

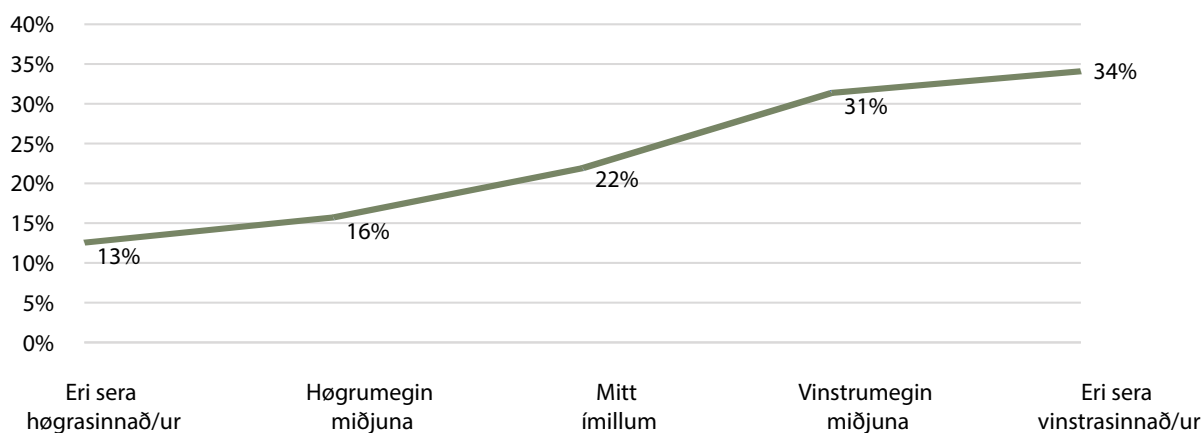
Hvørji eru tey týðningarmestu málini fyri at fremja javnstøðu millum menn og kvinnur í Føroyum?

Hvørji eru tey týðningarmestu málini fyri at fremja javnstøðu millum menn og kvinnur í Føroyum?

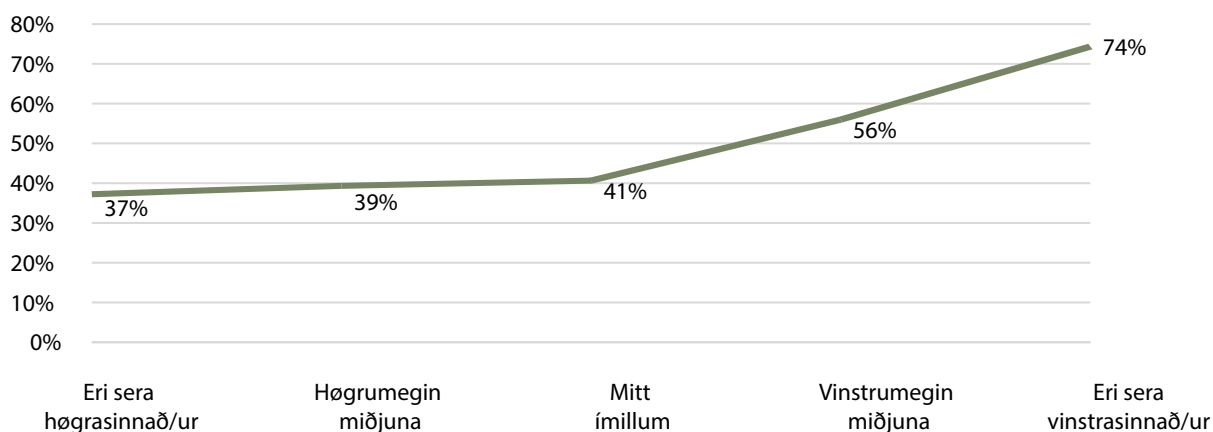

"At fáa fleiri kvinnur sum ovastu leiðarar í samfelagnum"

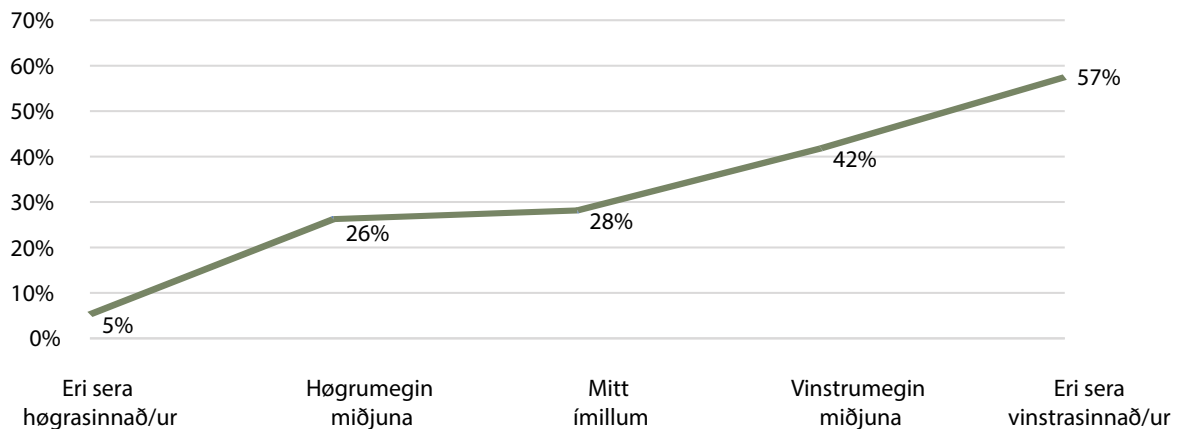
▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskifti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu bítast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

"At kvinnur og menn fáa somu inntøku"

▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskifti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu bítast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

"At kvinnur fáa størri politiska umboðan"

▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskifti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu býttast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

.....

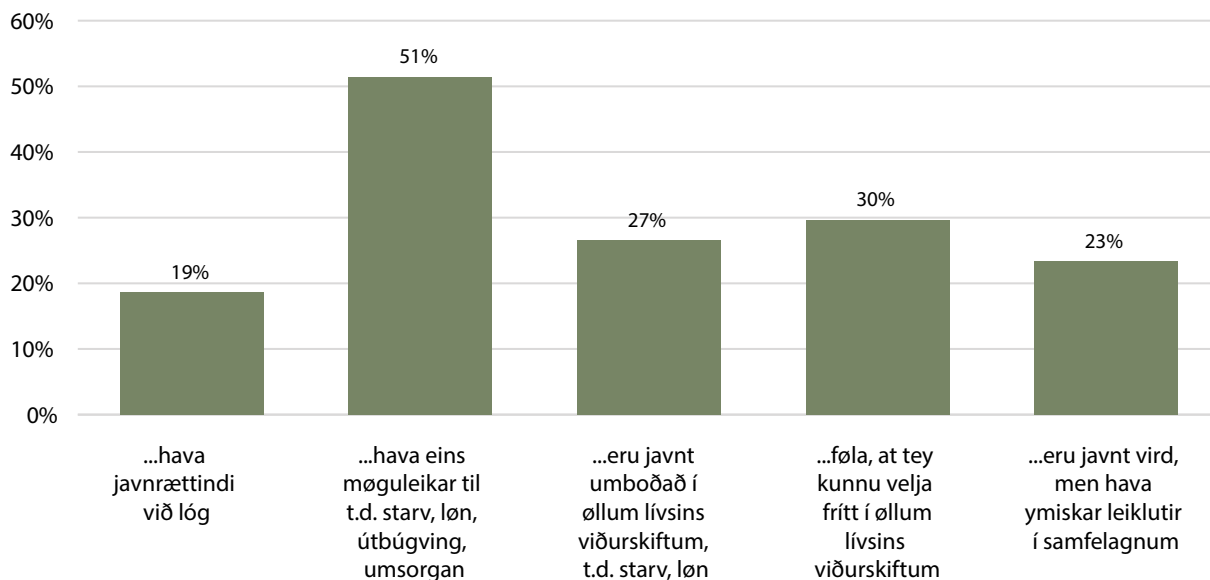

3.5 Fatanin av javnstøðuhugtakinum

Kanningin viðger eisini, í hvønn mun fólk hava ymiskar fatanir av hugtakinum "javnstøða". Ymiskar fatanir av javnstøðu sum hugtak er við til at mynda samfelagskjakkið um javnstøðu, tí hóast somu orð verða brúkt, tosa fólk ikki neyðturviliga um tað sama. Tá mál um javnstøðu eru til viðgerðar í Løgtinginum, koma ymiskar fatanir og áskoðanir eisini týðiliga til sjóndar (eitt nú tá Javnstøðupolitikkurin frá 2018 var til aðalorðaskifti). Sostatt er torført at viðgera javnstøðuspurningar uttan at fáa innlit í, hvussu fólk skilja sjálvt hugtakið. Kanningin setur tí spurningin, hvørjar útsagnir koma tættast teirra fatan av orðinum "javnstøða". Møguleiki var at velja í mesta lagi tvey svar. Svarmøguleikarnir síggjast í talvuni á næstu síðu.

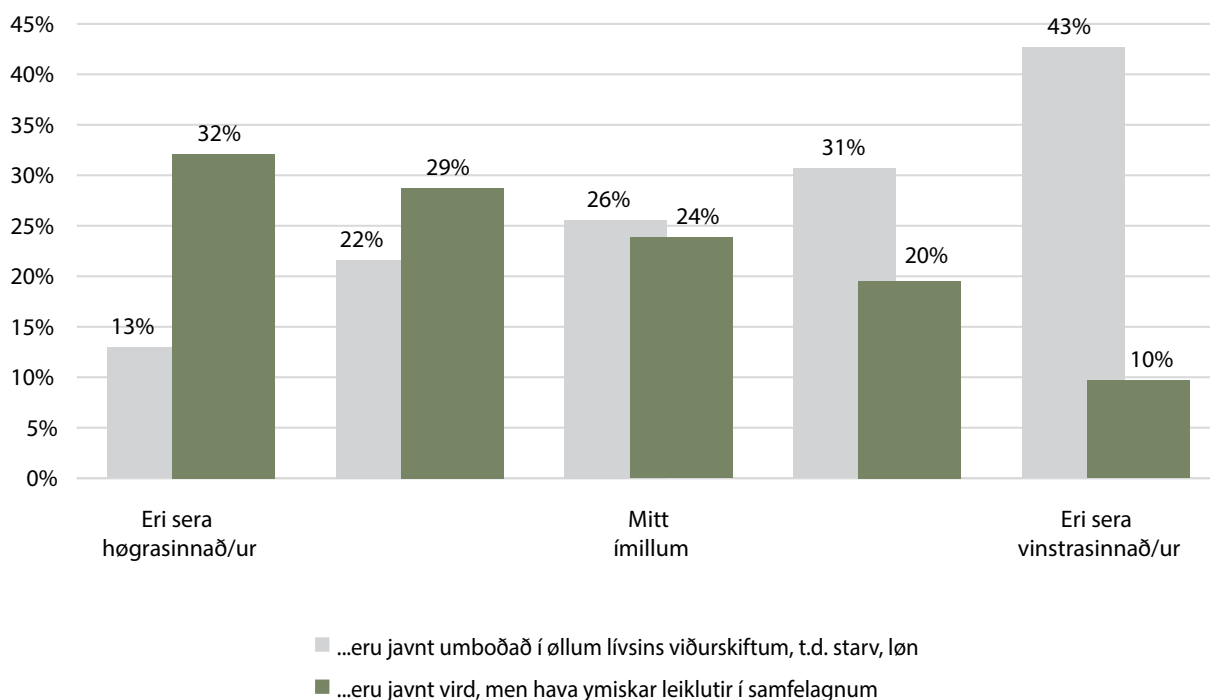
51 prosent av luttakarunum svara, at javnstøða merkir, at kvinnur og menn hava eins møguleikar til t.d. starv, løn, útbúgving og umsorgan. Kortini eru svarini væl býtt á ymisku svarmøguleikarnar. Hetta gevur ábendingar um, at fólk eru ymisk á máli um, hvat javnstøða yvirhøvur merkir.

Hvørjar av hesum útsagnum eru tættast tíni fatan av orðinum "javnstøða"?
Kvinnur og menn...(vel í mesta lagi tvey svar)

Í tveimum av svarmøguleikunum er ein samanhangur millum svar og politiska sannføring (høgra-vinstra). Her sæst, at munurin millum ytsta vinstra og ytsta høgra er stóur. Tey sera vinstrasinnaðu leggja nógv størri dent á javna umboðan, og tey sera høgrasinnaðu leggja nógv størri dent á javna virðing millum kynini, hóast menn og kvinnur hava ymsar leiklutir í samfelagnum.

Hvørjar av hesum útsagnum eru tættast tíni fatan av orðinum "javnstøða"?
Kvinnur og menn...(vel í mesta lagi tvey svar)

3.6 Munir millum kvinnur og menn

Ein annar stóruspurningur er, í hvønn mun menn og kvinnur ella gentur og dreingir eru ymisk, og hvaðani hesir munir stava. Í hvønn mun eru munirnir millum kynini ein avleiðing av íbörnum, lívfrøðiligum arvi, og í hvønn mun er talan um sosialan arv? Í altjóða gransking um javnstøðu verður víst á, at ymsar fatanir av kynsmunum hevir ávirkan á bæði politikk og samfelagsstrukturar annars. Hesir spurningar ávirka eisini, hvussu fólk kjakast um kynsleiklutir. Kanningin spyr tí eisini, hvat føroyingar halda um munin á monnum og kvinnum, og hvaðani hesar munir stava. Ítøkiligá varð spurt, í hvønn mun fólk eru samd ella ósamd við niðanfyrirstandandi útsagnum:

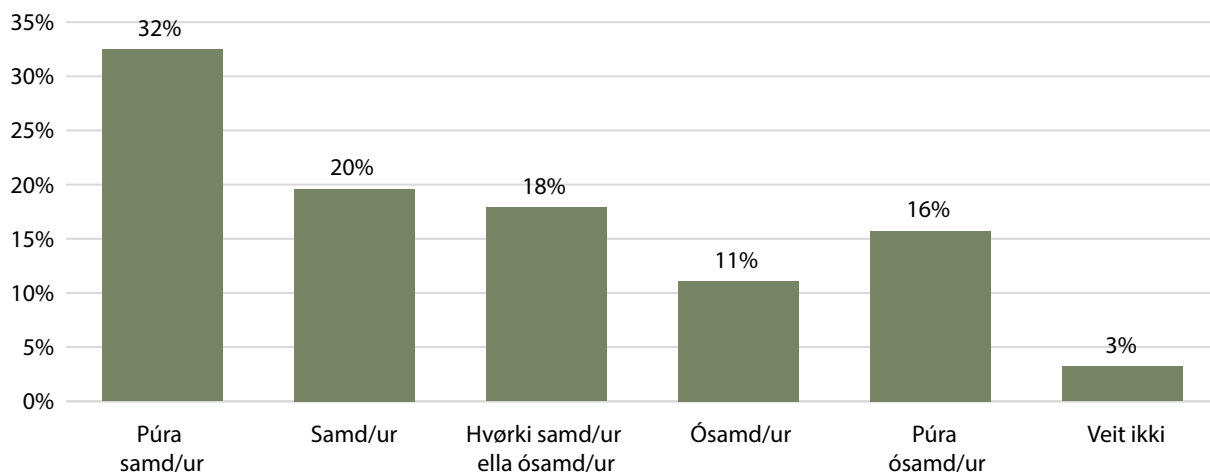
1. Menn og kvinnur eru ymisk. Tí er tað natúrligt, at menn og kvinnur hava ymsar leiklutir bæði heima og í samfelagnum
2. Gud hevur skapt mann og kvinnu ymiskt. Tí er tað natúrligt, at menn og kvinnur hava ymsar leiklutir bæði heima og í samfelagnum
3. Menn og kvinnur eru ymisk, men uppaling og mentan hevur við sær, at sosialir munir millum kynini gerast størri enn neyðugt
4. Um vit hyggja burtur frá teimum sjónligu, kropsligu mununum á kynunum, so finst eingin munur á monnum og kvinnum ella gentum og dreingjum. Sosialu munirnir millum kynini standast fyrst og fremst av uppaling og mentan
5. Menn og kvinnur skulu hava somu møguleikar og somu rættindi í øllum lívsins viðurskiftum

Í útsagnum 1-4 eru greiðir samanhengar millum svarini og m.a. kyn, politiska sannføring og týðning av átrúnaði. Til fimtu útsøgnina vóru eingir hagfrøðiligir samanhengar. Fólk eru grundleggjandi samd um, at menn og kvinnur skulu hava somu møguleikar og somu rættindi í øllum lívsins viðurskiftum.

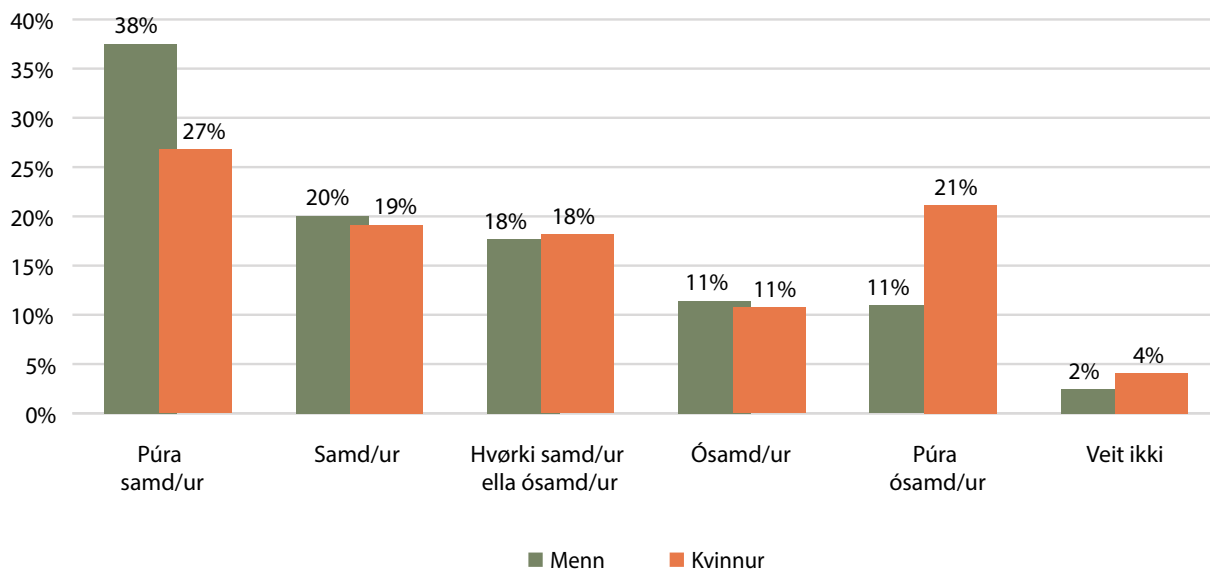
Útsögn 1: Menn og kvinnur eru ymisk. Tí er tað natúrligt, at menn og kvinnur hava ymsar leiklutir bæði heima og í samfelagnum.

Til talvuna, sum vísir samhangin millum svar og kyn, sæst, at stórir munur er í svarmøguleikanum “púra samd/ur” og “púra ósamd/ur”. Eisini sæst, at tað serliga eru tey, sum velja Fólkaflokkin og Sambandsflokkin, sum eru samd við hesi útsögn, umframt tey, har átrúnaður er sera týðningarmikil.

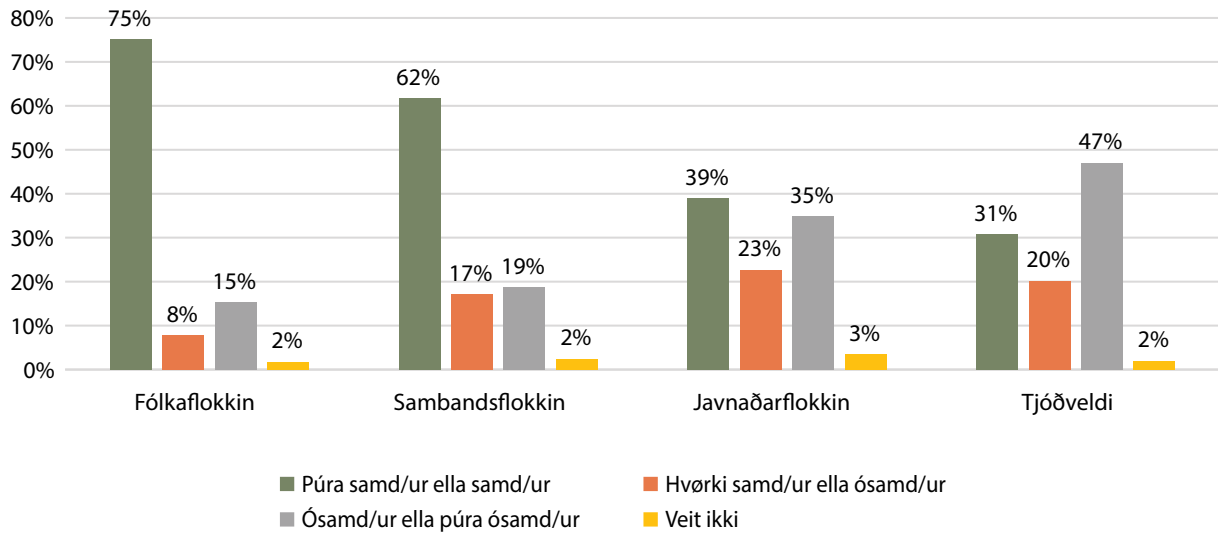
**Menn og kvinnur eru ymisk.
Tí er tað natúrligt, at menn og kvinnur hava ymsar leiklutir bæði heima og í samfelagnum**

**Menn og kvinnur eru ymisk.
Tí er tað natúrligt, at menn og kvinnur hava ymsar leiklutir bæði heima og í samfelagnum**

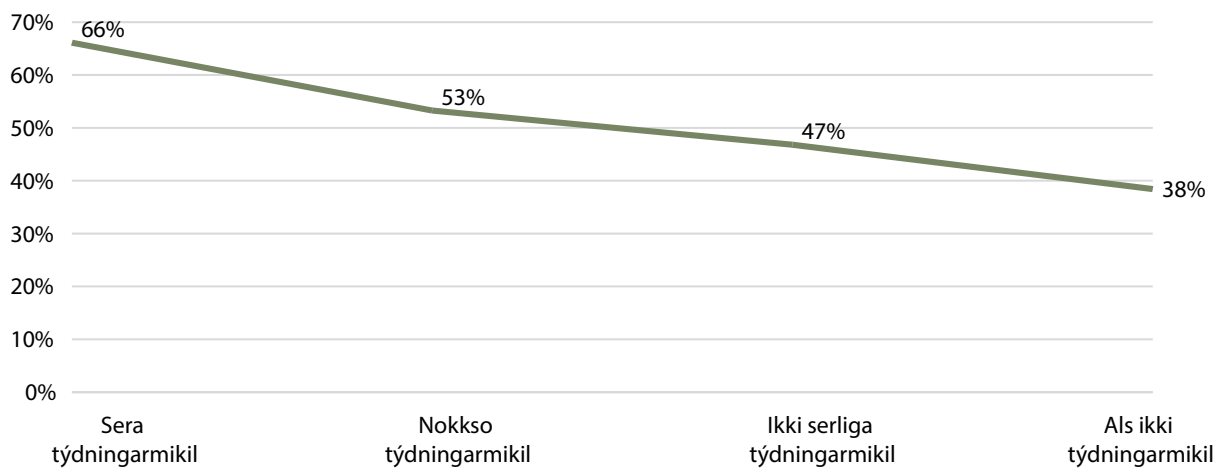

Menn og kvinnur eru ymisk.
Tí er tað natúrligt, at menn og kvinnur hava ymsar
leiklutir bæði heima og í samfelagnum.

▼ Hvønn flokk hevði tú valt, um løgtingsval var í dag?

Menn og kvinnur eru ymisk.
Tí er tað natúrligt, at menn og kvinnur hava ymsar
leiklutir bæði heima og í samfelagnum
Svar: Púra samd/ur ella samd/ur

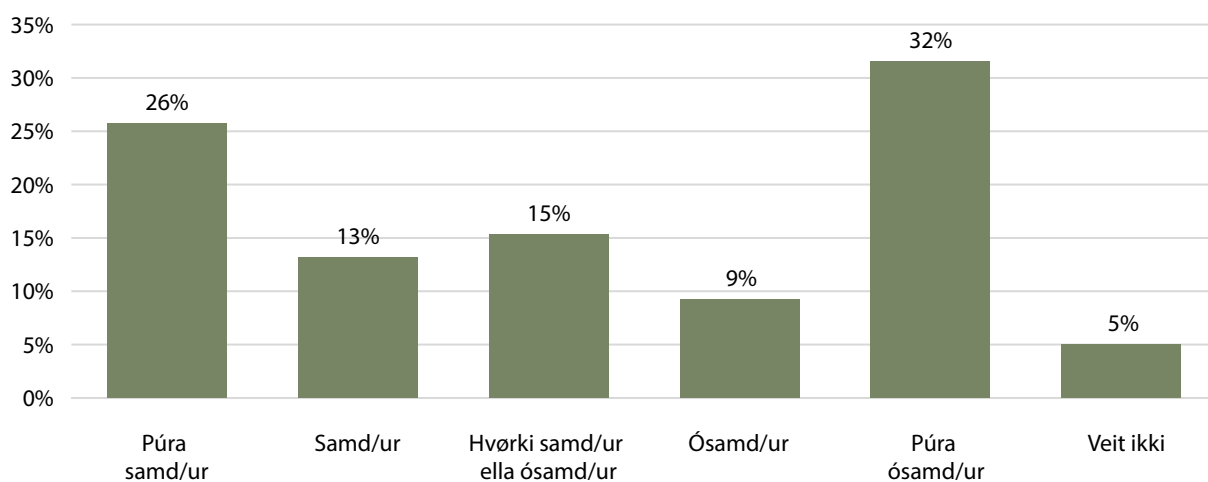

▼ Hvussu týðningarmikil er átrúnaður í tínum lívið?

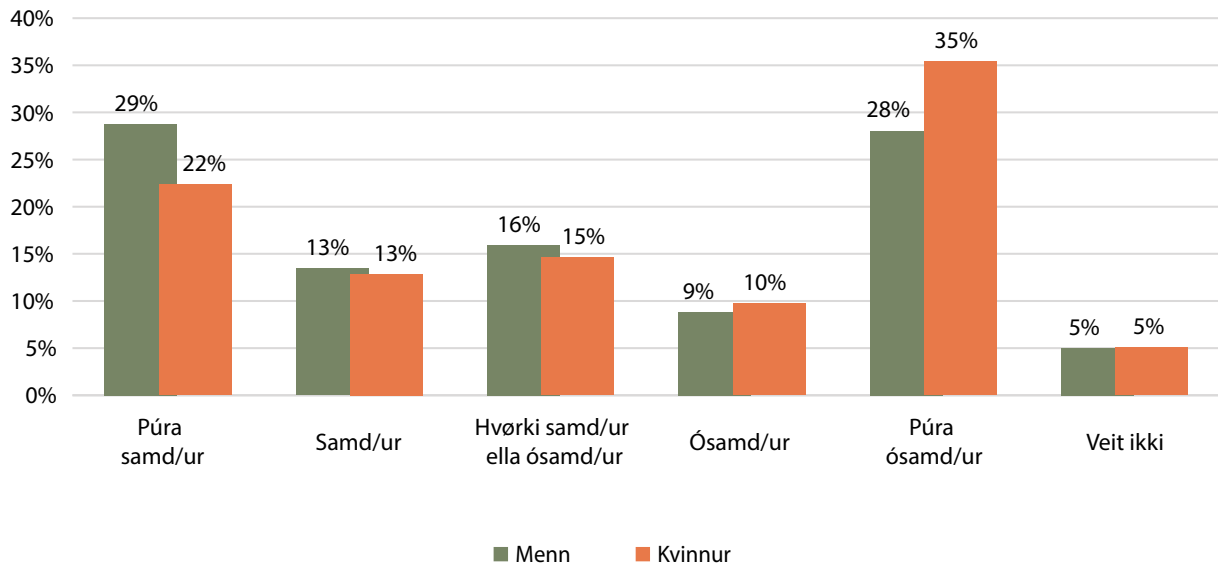
Útsögn 2: Gud hefur skapt mann og kvinnu ymiskt. Tí er tað natúrligt, at menn og kvinnur hava ymsar leiklutir bæði heima og í samfelagnum.

Til hesa útsögn eru rættiliga mong, sum siga seg vera antin púra samd ella púra ósamd, og munirnir millum svarini hjá kvinnum og monnum eru eisini serliga sjónligir í svarmøguleikunum “púra samd” og “púra ósamd”. Tað, sum serliga ger seg galdandi í hesum svarunum, er, at tjóðveldis- og javnaðarveljarar eru ósamd í hesi útsögn, ímeðan fólkaflakks- og sambandsveljarar eru samd. Tey, sum svara, at átrúnaður er týðningarmikil í lívinum eru nógv meira sannlíkt samd við hesi útsögn.

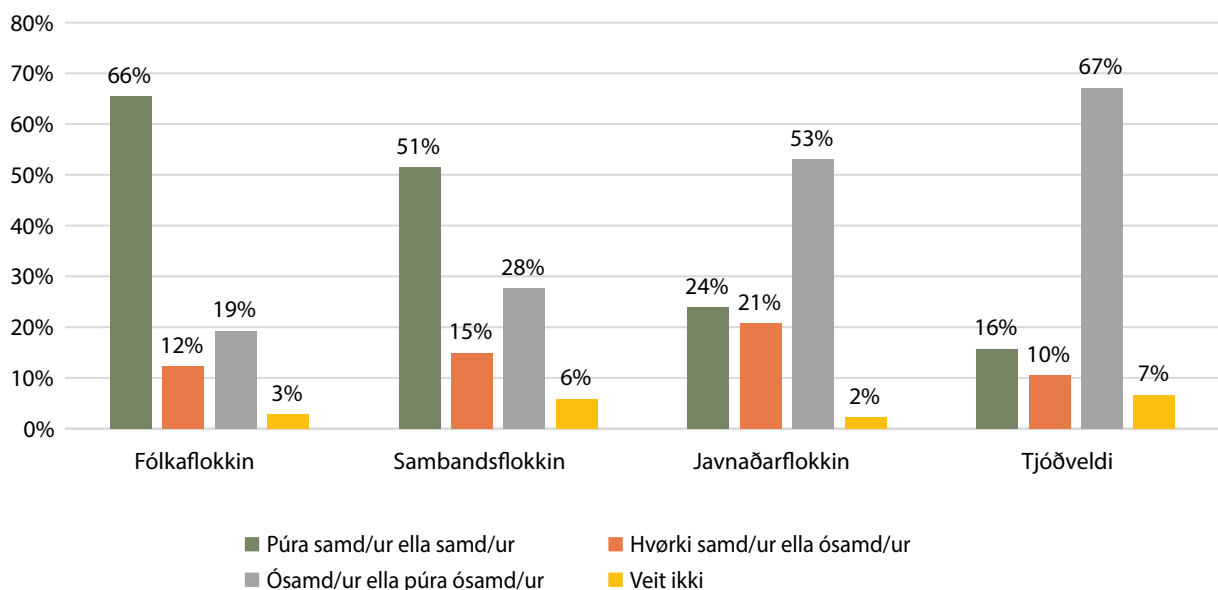
**Gud hefur skapt mann og kvinnu ymiskt.
Tí er tað natúrligt, at menn og kvinnur hava ymsar
leiklutir bæði heima og í samfelagnum**

Gud hefur skapt mann og kvinnu ymiskt.
Tí er tað natúrligt, at menn og kvinnur hava ymsar
leiklutir bæði heima og í samfelagnum

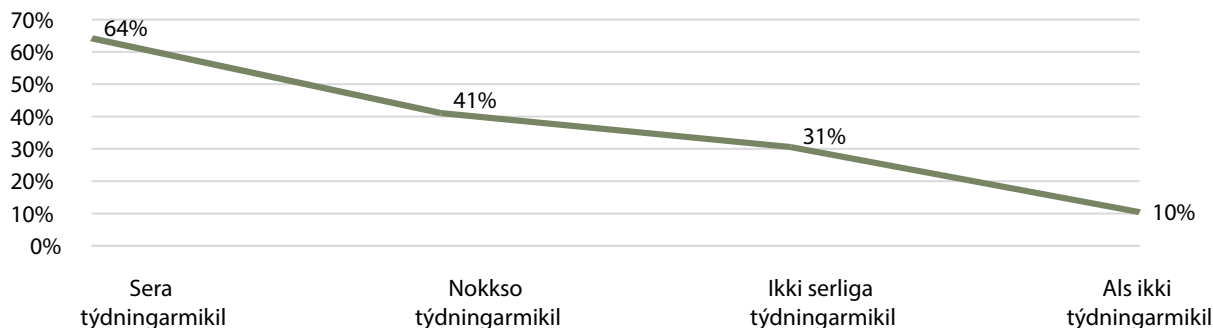
Gud hefur skapt mann og kvinnu ymiskt. Tí er tað natúrligt, at menn
og kvinnur hava ymsar leiklutir bæði heima og í samfelagnum
Flokkað eftir, hvønn flokk svargevi velur

▼ Hvønn flokk hevði tú valt, um lógtingsval var í dag?

Gud hefur skapt mann og kvennu ymiskt. Tí er tað natúrligt, at menn og kvennur hava ymsar leiklutir bæði heima og í samfelagnum

Svar: Púra samd/ur ella samd/ur

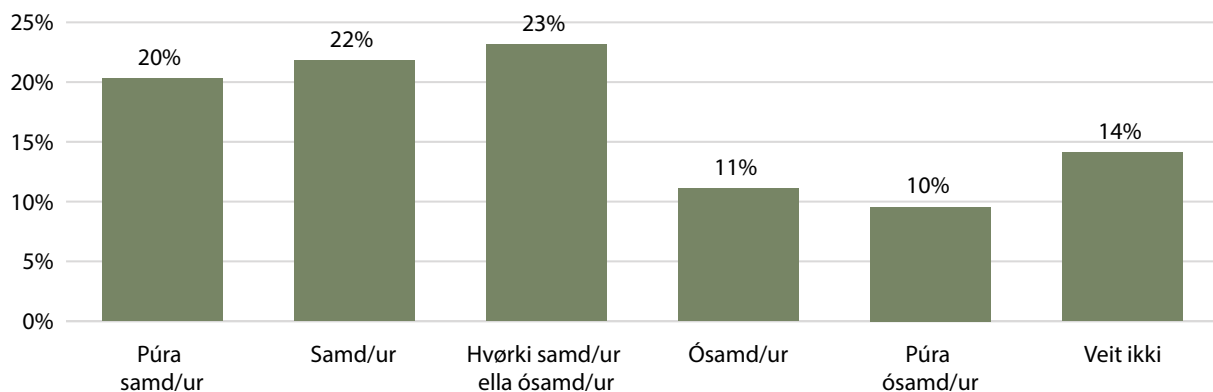

▼ Hvussu týdningarmikil er átrúnaður í tínum lívi?

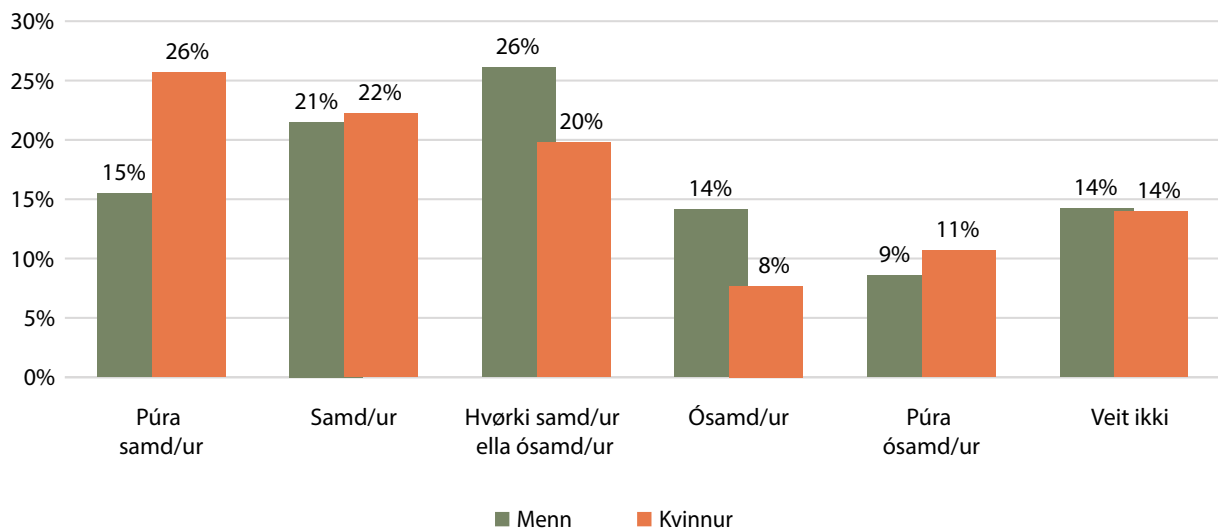
Útsøgn 3: Menn og kvennur eru ymisk, men uppaling og mentan hevur við sær, at sosialir munir millum kynini gerast størri enn neyðugt.

Fólk hava lyndi til at vera meira samd heldur enn ósamd við hesa útsøgn. Tað eru serliga kvennur, sum eru púra samdar við hesi útsøgn. Tjóðveldis- og javnaðarveljarar eru meira sannlíkt samd, samanborið við fólkaflokks- og sambandsveljarar. Eisini her hevur átrúnaður týdning. Fólk, sum svara, at átrúnaður ikki hevur stóran týdning í teirra lívi, eru í størri mun samd í hesi útsøgn.

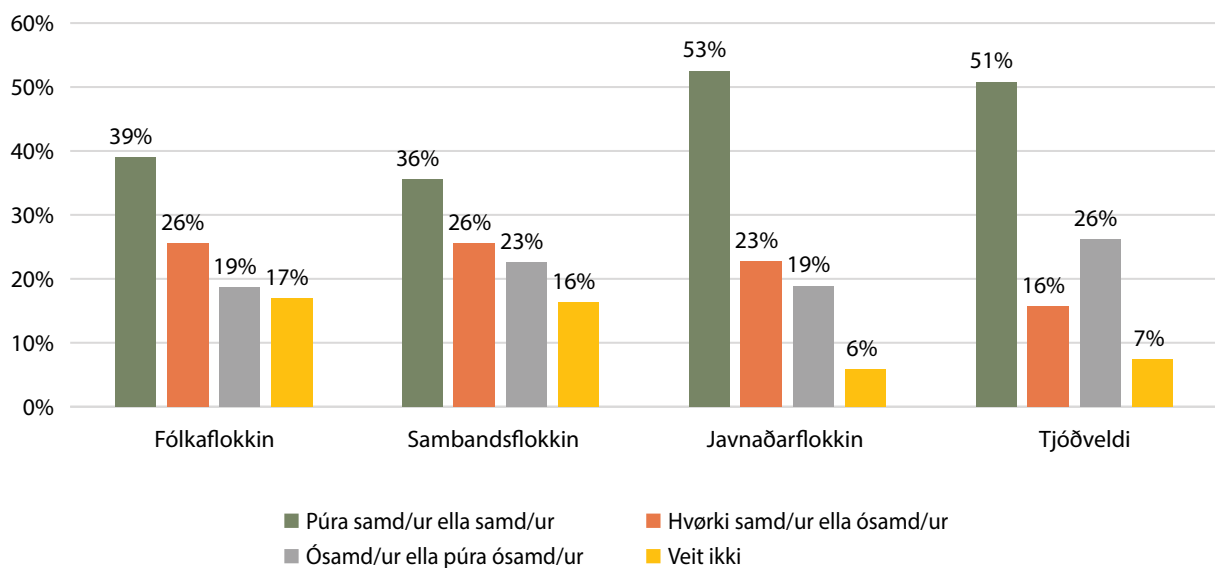
Menn og kvennur eru ymisk, men uppaling og mentan hevur við sær, at sosialir munir millum kynini gerast størri enn neyðugt

Menn og kvinnur eru ymisk, men uppaling og mentan
hevur við sær, at sosialir munir millum kynini gerast størri enn neyðugt

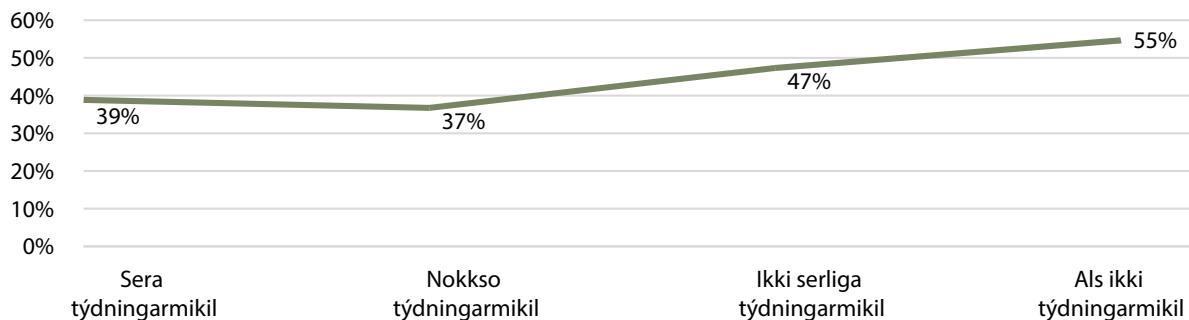
Menn og kvinnur eru ymisk, men uppaling og mentan
hevur við sær, at sosialir munir millum kynini gerast størri enn neyðugt

▼ Hvønn flokk hevði tú valt, um lótingsval var í dag?

.....

Menn og kvinnur eru ymisk, men uppaling og mentan hevur við sær, at sosialir munir millum kynini gerast størri enn neyðugt
Svar: Púra samd/ur ella samd/ur

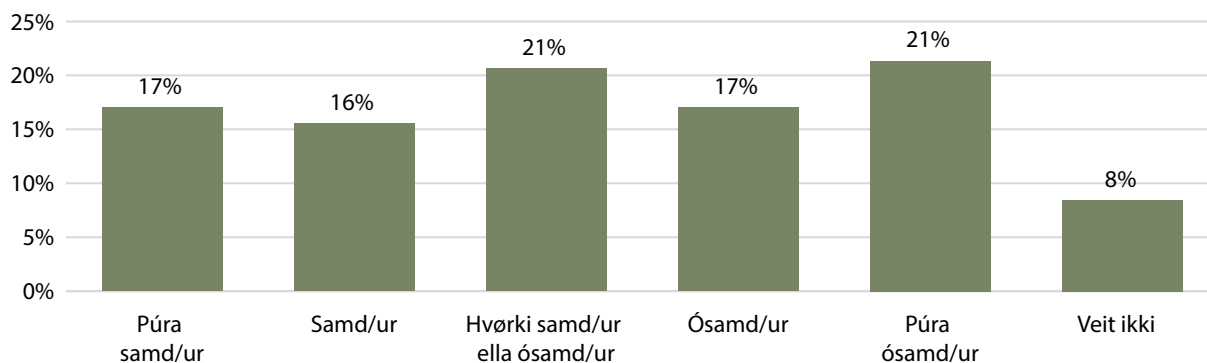

▼ Hvussu týðningarmikil er átrúnaður í tínum lívi?

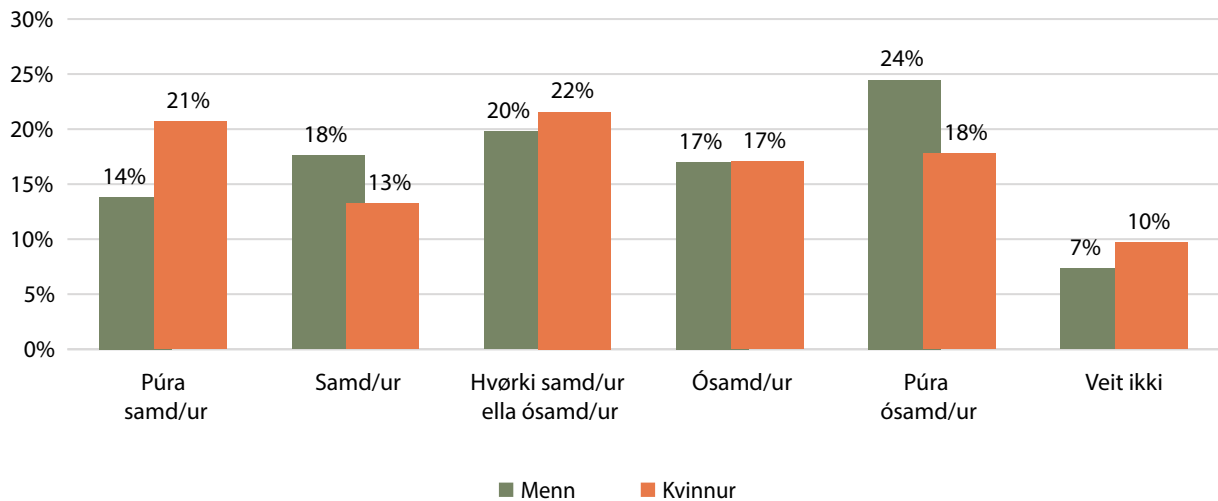
Útsøgn 4: Um vit hyggja burtur frá teimum sjónligu, kropsligu mununum á kynunum, so finst eingin munur á monnum og kvinnum ella gentum og dreingjum. Sosialu munirnir millum kynini standast fyrst og fremst av uppaling og mentan.

Svarini til hesa útsøgn eru javnt býtt á stiganum. Kortini er munur á kvinnum og monnum. Kvinnur eru meira sannlíkt púra samdar í hesi útsøgn, og menn eru meira sannlíkt púra ósamdir. Fólkafloksveljarar eru mest ósamdir við hesi útsøgn umframt tey, har átrúnaður er sera týðningarmikil.

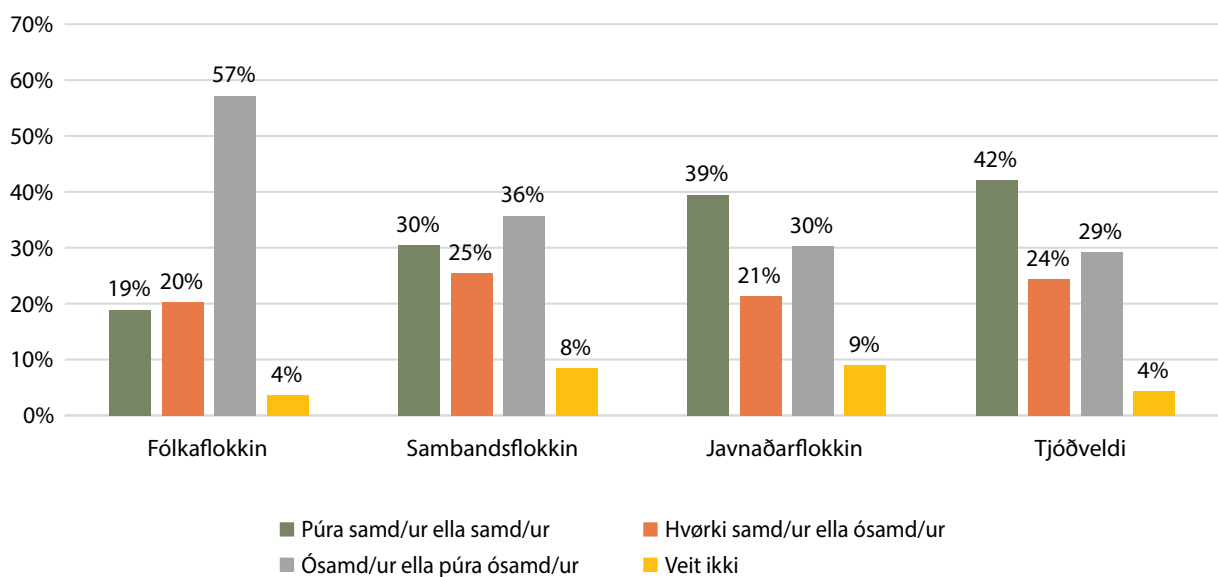
Um vit hyggja burtur frá teimum sjónligu, kropsligu mununum á kynunum, so finst eingin munur á monnum og kvinnum ella gentum og dreingjum. Sosialu munirnir millum kynini standast fyrst og fremst av uppaling og mentan

Um vit hyggja burtur frá teimum sjónligu, kropsligu mununum á kynunum, so finst eingin munur á monnum og kvinnum ella gentum og dreingjum. Sosialu munirnir millum kynini standast fyrst og fremst av uppaling og mentan

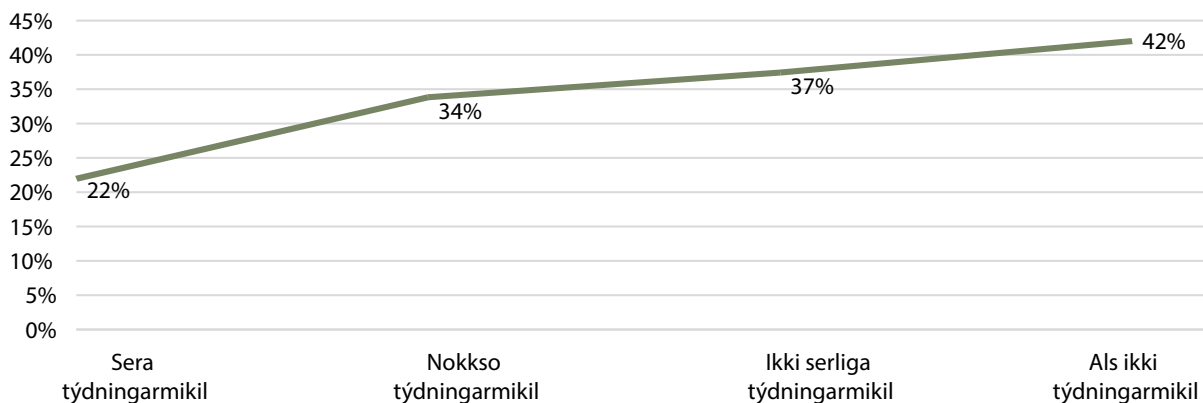

Um vit hyggja burtur frá teimum sjónligu, kropsligu mununum á kynunum, so finst eingin munur á monnum og kvinnum ella gentum og dreingjum. Sosialu munirnir millum kynini standast fyrst og fremst av uppaling og mentan

▼ Hvønn flokk hevði tú valt, um løgtingsval var í dag?

Um vit hyggja burtur frá teimum sjónligu, kropsligu mununum á kynunum, so finst eingin munur á monnum og kvinnum ella gentum og dreingjum. Sosialu munirnir millum kynini standast fyrst og fremst av uppaling og mentan
Svar: Púra samd/ur ella samd/ur

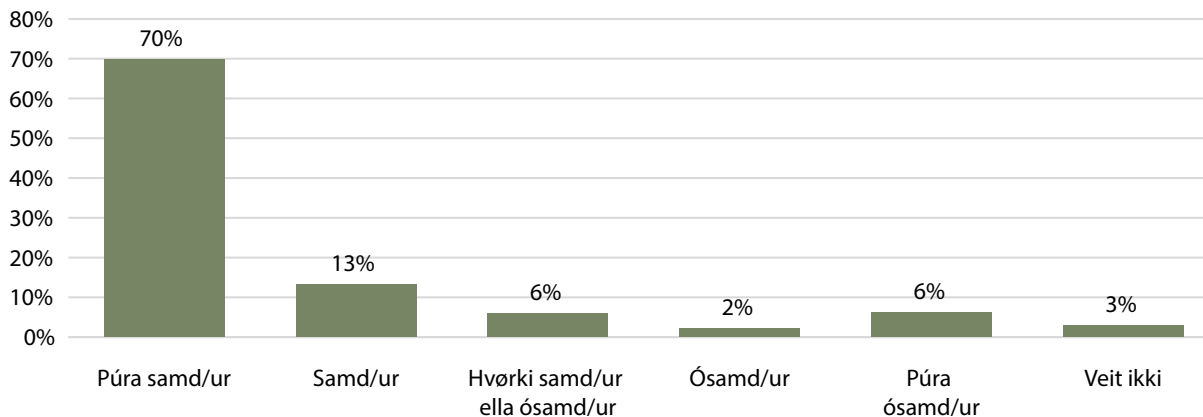

▼ Hvussu týðningarmikil er átrúnaður í tínum lívi?

Útsøgn 5: Menn og kvinnur skulu hava somu møguleikar og somu rættindi í øllum lívsins viðurskiftum.

Til hesa útsøgn eru tey allar flestu grundleggjandi samd uttan mun til kyn, politiska sannføring og átrúnað.

Menn og kvinnur skulu hava somu møguleikar og somu rættindi í øllum lívsins viðurskiftum

4

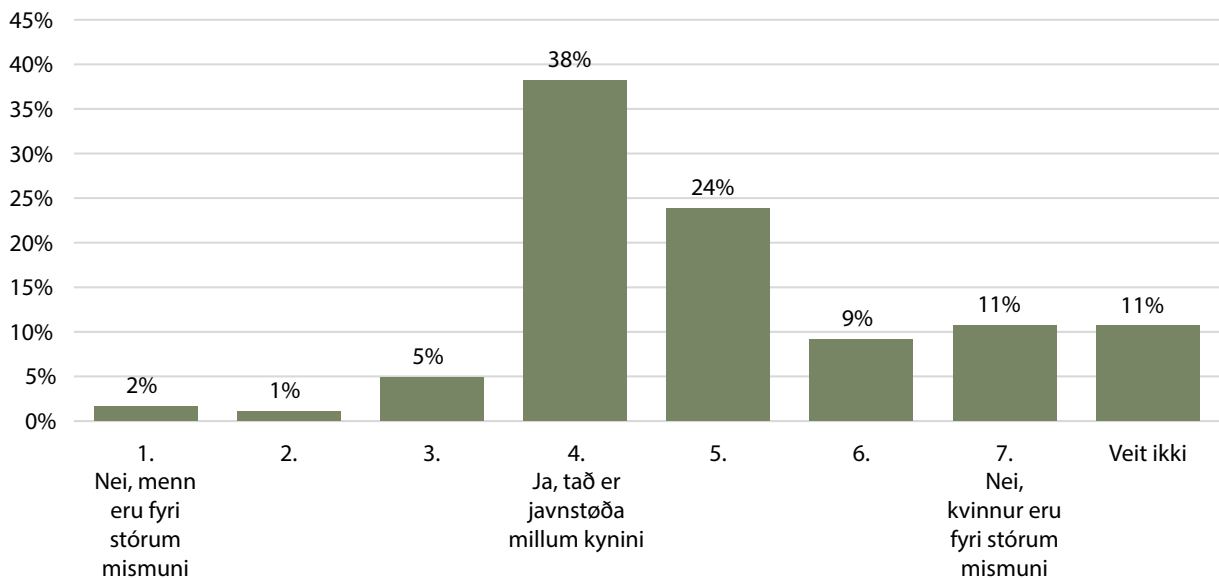
Javnstøða á arbeiðsmarknaðinum og í tí almenna rúminum

Í hvønn mun er javnstøða í almenna rúminum í Føroyum? Hvussu er støðan á arbeiðsmarknaðinum, í ovastu leiðslu, í miðlunum, ítrótti ella politikki? Hesin parturin varpar ljós á hugburð til og fatanir av javnstøðu á arbeiðsmarknaðinum og í almenna rúminum. Næsti kapittul fer síðani at viðgera spurningin um javnstøðu í familjulívunum og heima við hús. Kanningin hevur skilt hesar spurningar sundur, tí talan er um tvey ymisk øki, sum ikki neyðturviliga fylgjast at.

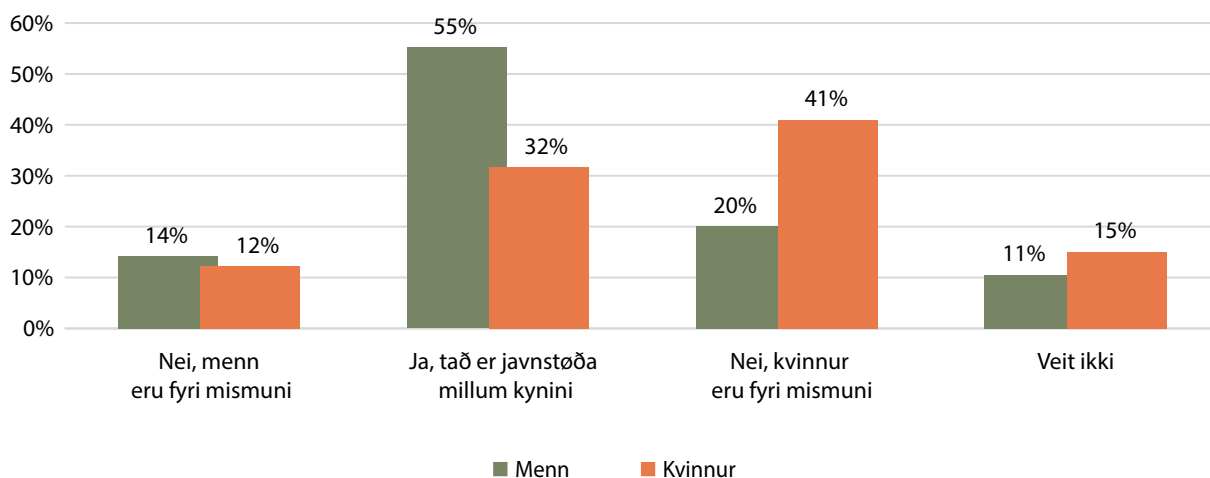
4.1 Á arbeiðsplássinum

Til spurningin um javnstøðu á arbeiðsplássinum svara 38 prosent, at javnstøða valdar millum kynini. Kortini halda samanlagt 44 prosent, at kvinnur eru fyri mismuni. Aftur sæst ein munur á kvinnum og monnum, tí kvinnur svara í nógv størri mun enn menn, at kvinnur eru fyri mismuni. Næstan tvífalt so nógvir menn sum kvinnur svara, at javnstøða er á arbeiðsplássinum, og hinvegin svara tvífalt so nógvar kvinnur, at tær eru fyri mismuni.

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum?
Á arbeiðsplássinum

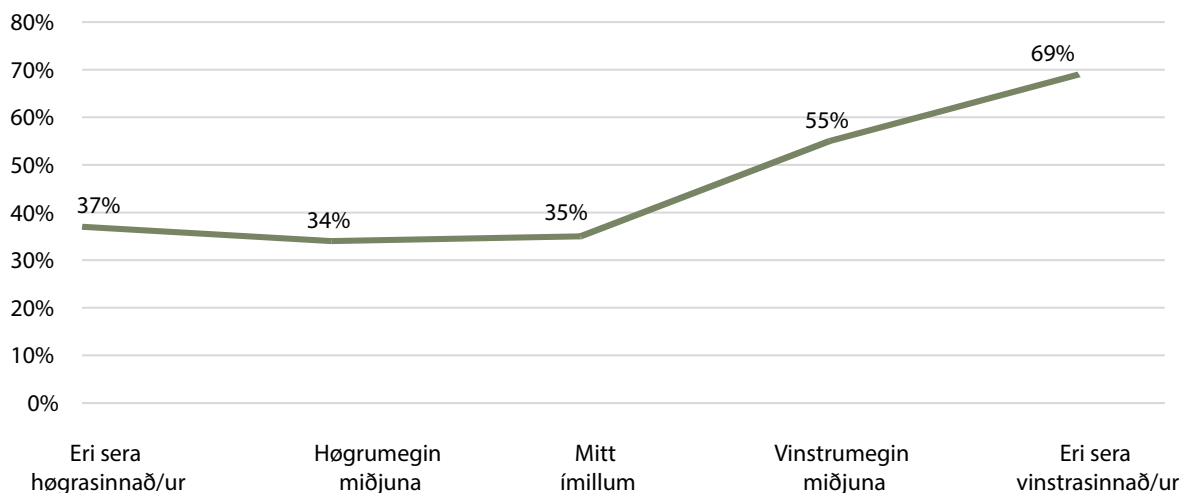
Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Á arbeiðsplássinum

Fólk vinstrumegin miðjuna svara meiri sannlíkt, at kvinnur eru fyri mismuni. Eisini er munur á veljarum hjá ymiskum flokkum. Serliga halda fólkafloksveljarar, at javnstøða er á arbeiðsplássinum, meðan tjóðveldis- og javnaðarveljarar ikki taka undir við, at javnstøða er millum kynini á arbeiðsplássinum.

Týdningurin av átrúnaði hevur eisini ávirkan á, hvussu fólk svara. 35 prosent av teimum, har átrúni er sera týdningarmikil, svara, at kvinnur eru fyri mismuni á arbeiðsplássinum. Men í hinum borðinum halda 56 prosent av teimum, sum siga, at átrúnaður als ongan týdning hevur, at kvinnur eru fyri mismuni á arbeiðsplássinum. Leggjast kann afturat, at munurin á monnum og kvinnum verður størri, tá tey fáa hægri útbúgving (ongin talva). Harafturat halda tey, sum hava búð uttanlands, í størri mun, at kvinnur eru fyri mismuni á arbeiðsplássinum (ongin talva).

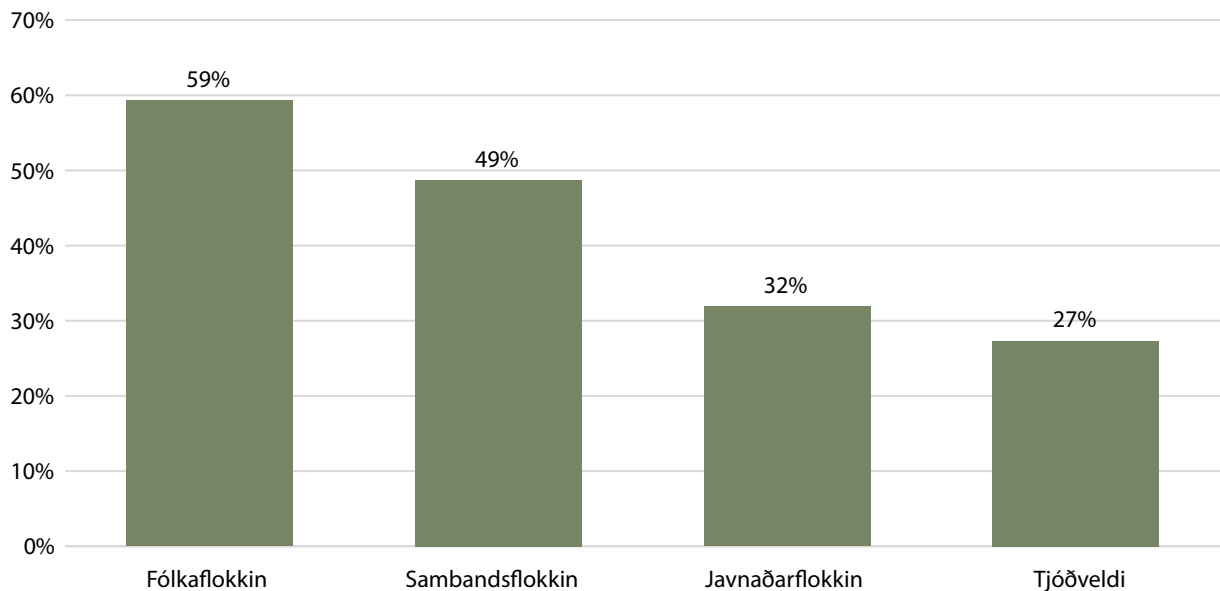
Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Á arbeiðsplássinum Svar: Nei, kvinnur eru fyri mismuni

▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskifti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu býttast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum?
Á arbeiðsplássinum

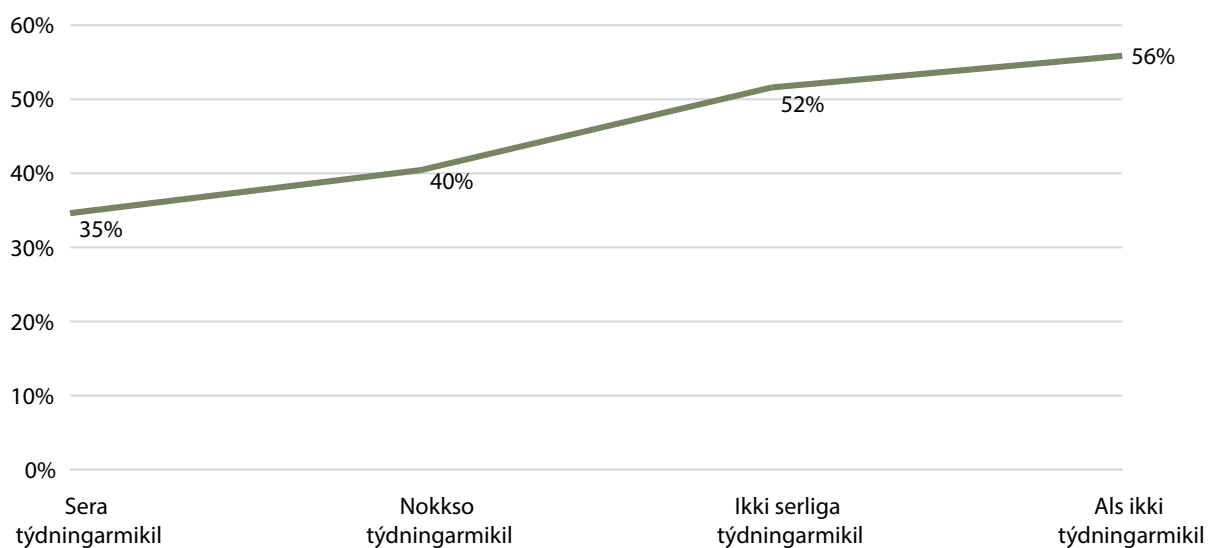
Svar: Ja, tað er javnstøða millum kynini

▼ Hvønn flokk hevði tú valt, um løgtingsval var í dag?

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum?
Á arbeiðsplássinum

Svar: Nei, kvinnur eru fyri mismuni

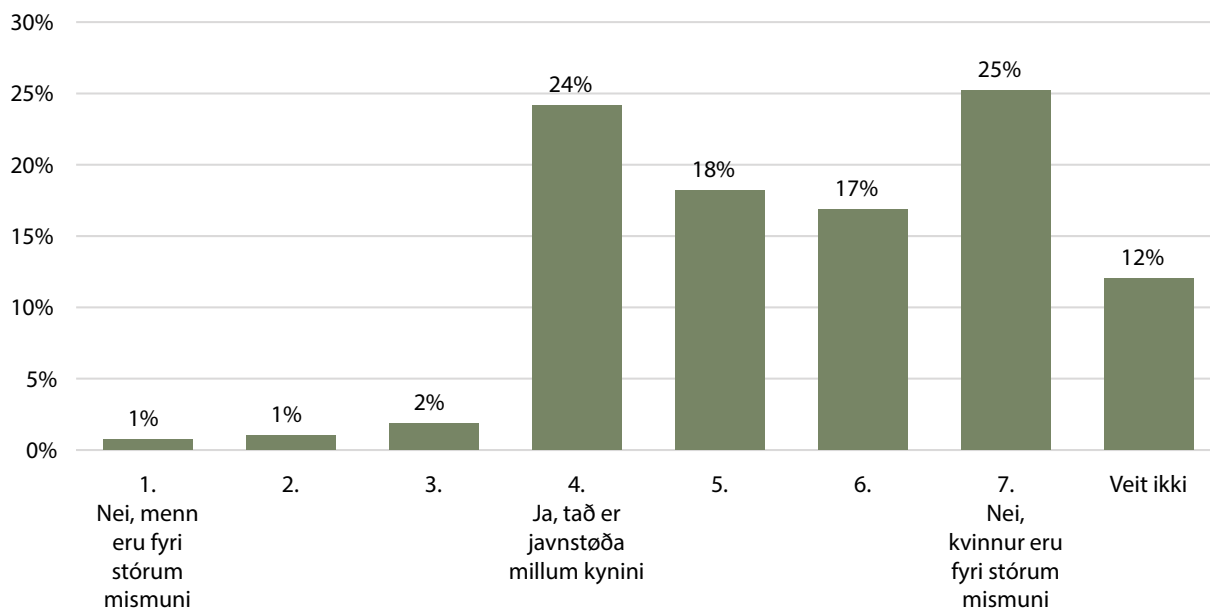

▼ Hvussu týðningarmikil er átrúnaður í tínum lívi?

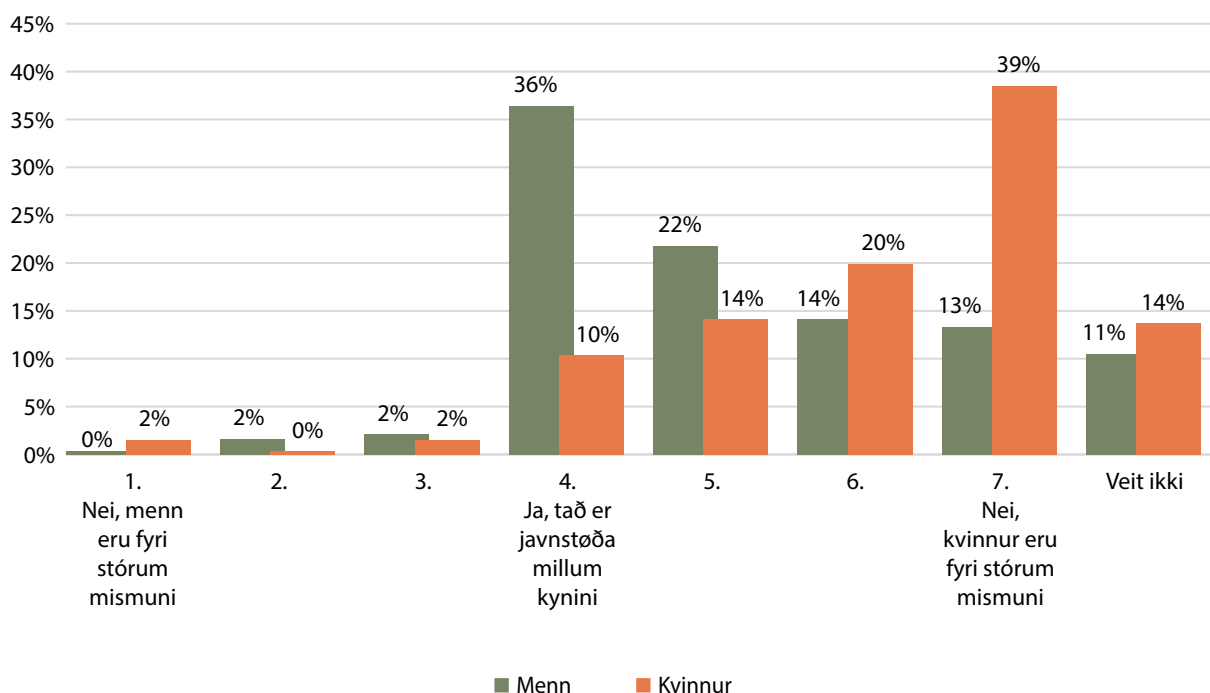
4.2 Í ovastu leiðslu

Kjakast hevur eisini verið um javnstøðu í leiðslusessum í samfelagnum. Tá spurt verður um javnstøðu í ovastu leiðslu, halda tey allar flestu, at kvinnur eru fyri mismuni. Einans 24 prosent siga, at javnstøða er í ovastu leiðslu, og samanlagt svara 60 prosent, at kvinnur eru fyri mismuni í ovastu leiðslu. Menn og kvinnur eru sera ymisk á máli um hendan spurningin, tí menn svara í nógv størri mun enn kvinnur, at javnstøða valdar í ovastu leiðslu í samfelagnum.

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í ovastu leiðslu

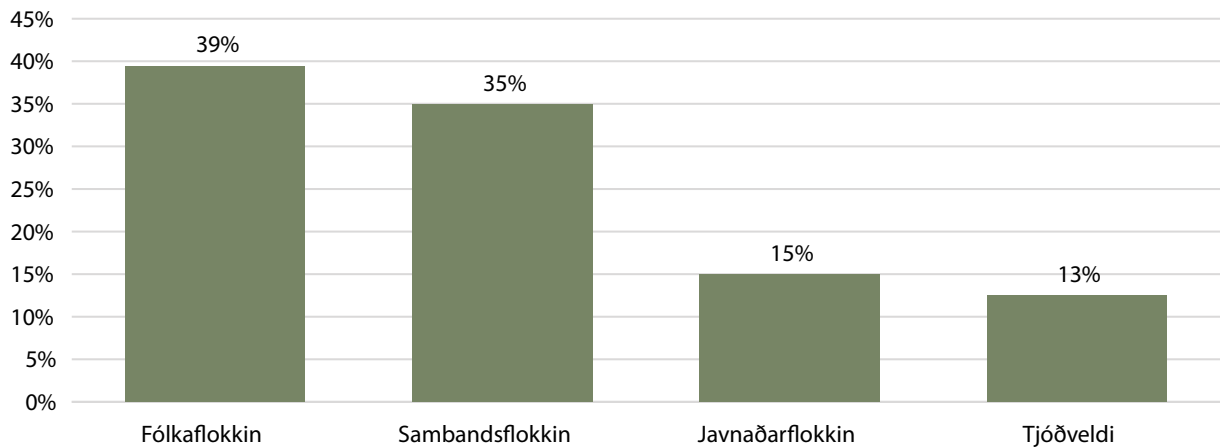

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í ovastu leiðslu

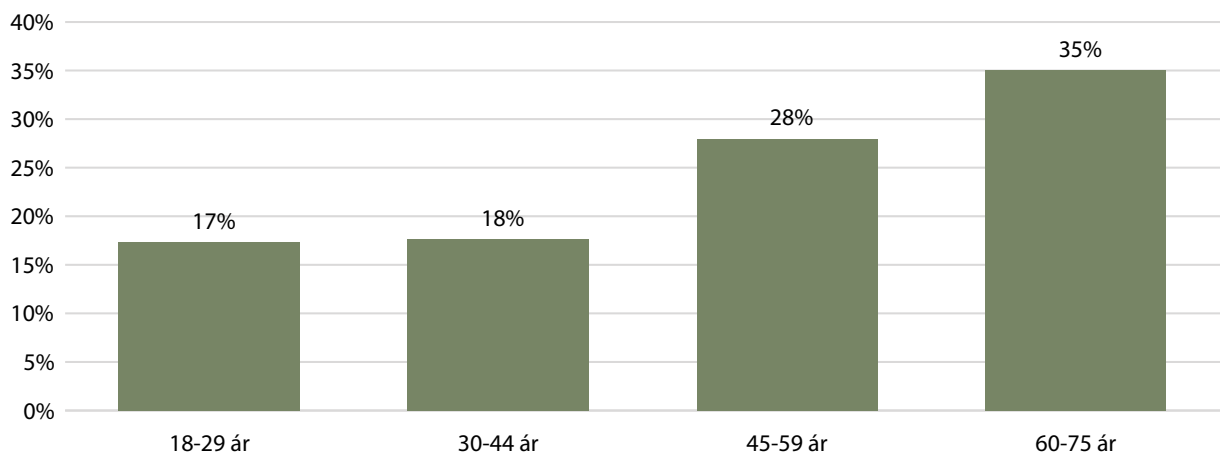
Í hesum spurningi finst eisini ein samanhangur millum flokspolitiska helling og sannlíkindi fyri at svara, at javnstøða er í ovastu leiðslu. Sambands- og fólkafloksveljarar halda í størri mun enn javnaðar- og tjóðveldisveljarar, at javnstøða finst í ovastu leiðslu. Eisini hevur aldur ávirkan á, hvussu fólk svara - jú eldri fólk eru, jú størri eru sannlíkindini fyri at svara, at kvinnur eru fyri mismuni.

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í ovastu leiðslu Svar: Ja, tað er javnstøða millum kynini

▼ Hvønn flokk hevði tú valt, um løgtingsval var í dag?

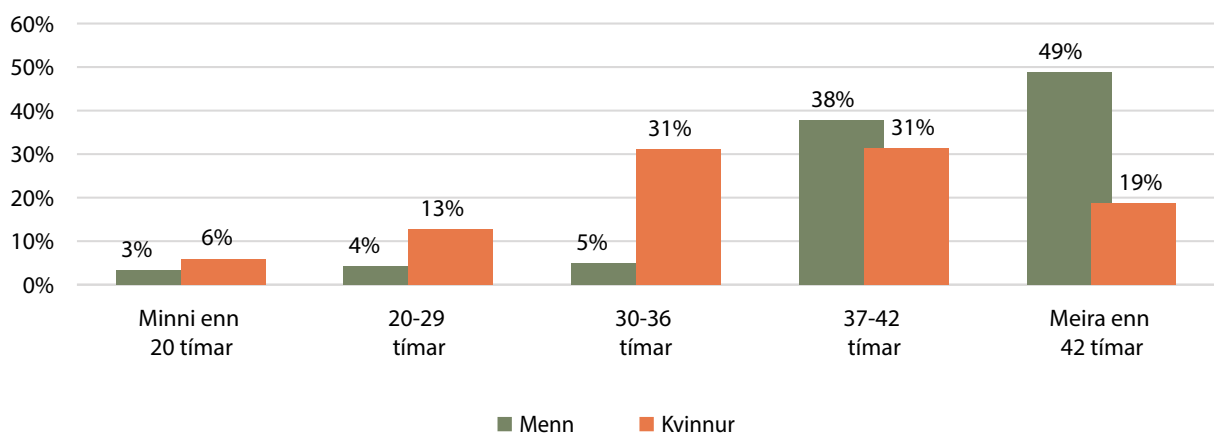
Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í ovastu leiðslu Svar: Nei, kvinnur eru fyri stórum mismuni

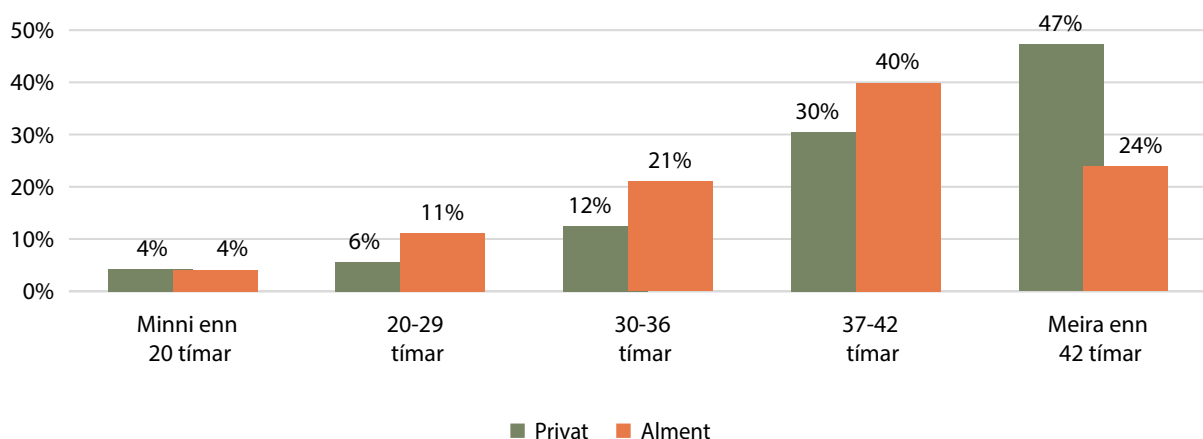
4.3 Arbeiðstíð

Luttakarar í kanningini vórðu eisini spurdir, hvussu nógvar tímar tey vanliga arbeiða um vikuna, íroknað yvirtíð. Svarini í hesi kanning samsvara væl við hagtøl hjá Hagstovu Føroya og við aðra gransking, sum er gjørd um arbeiðstíð hjá føroyingum. Úrslitini vísa, at menn arbeiða fleiri tímar enn kvinnur. Helvtin av kvinnum arbeiða niðursetta tíð (minni enn 37 tímar), men av hesum arbeiða tær flestu 30-36 tímar. Nærum helvtin av monnunum arbeiða meira enn 42 tímar um vikuna, og 87 prosent av monnunum arbeiða sostatt 37 tímar ella meira um vikuna. Her sæst eisini, at fólk í privata geiranum í miðal arbeiða munandi meiri enn fólk í almenna geiranum.

Hvussu nógvar tímar arbeiðir tú vanliga um vikuna (tak yvirtíð við)?

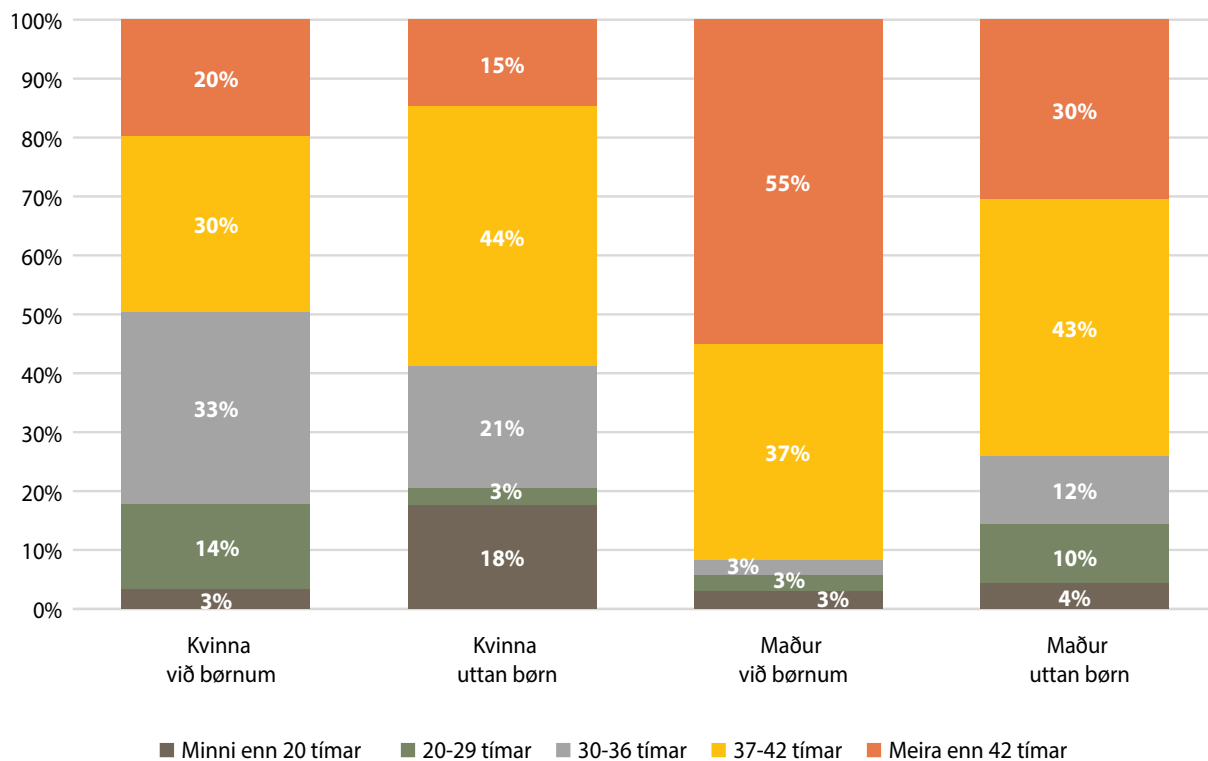

Hvussu nógvar tímar arbeiðir tú vanliga um vikuna (tak yvirtíð við)?

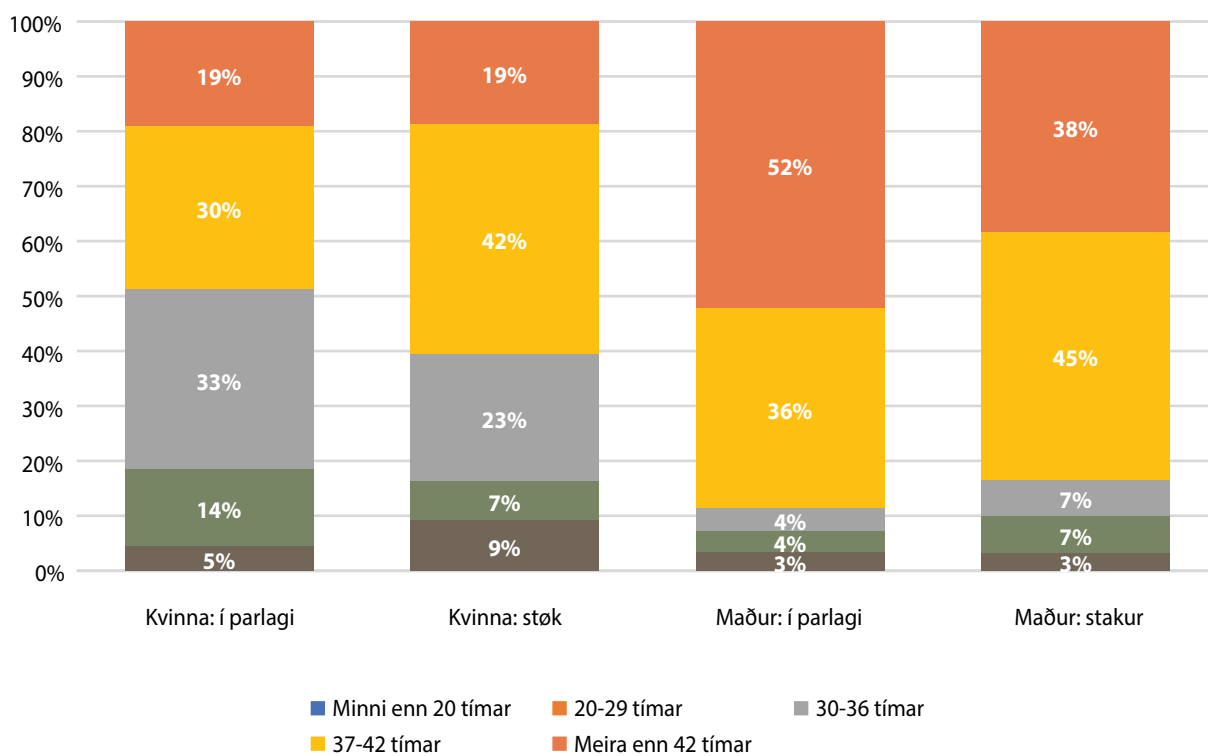

Tá arbeiðstímar verða greinaðar eftir, um ein hevur børn ella ikki, sæst ein áhugaverd mynd. Tá menn fáa børn, arbeiða teir meiri enn teir, sum ikki hava børn. Men myndin er øvugt hjá kvinnum. Tá kvinnur fáa børn, arbeiða tær minni enn tær kvinnurnar, sum ikki hava børn. Hetta úrslitið samsvarar eisini við aðra altjóða gransking. Menn í parlagi arbeiða eisini meiri enn stakir menn, men kvinnur í parlagi arbeiða hinvegin minni enn stakar kvinnur. Hetta gevur ábendingar um, at børn og parlag hava diametralt øvugta avleiðing fyri kvinnur og menn.

Hvussu nógvar tímar arbeiðir tú vanliga um vikuna (tak yvirtíð við)?

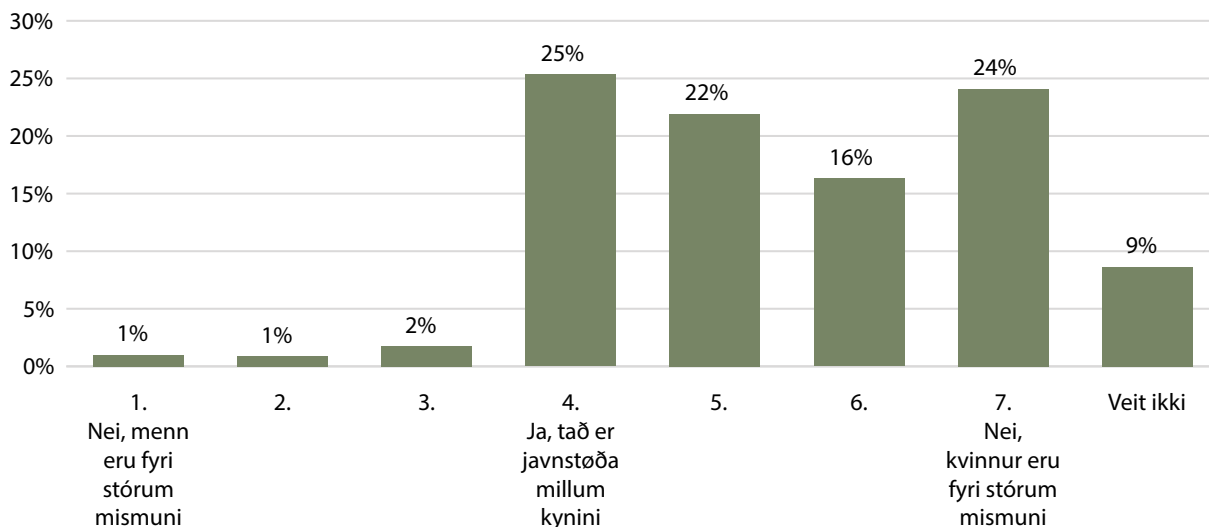
Hvussu nógvar tímar arbeiðir tú vanliga um vikuna (tak yvirtíð við)?

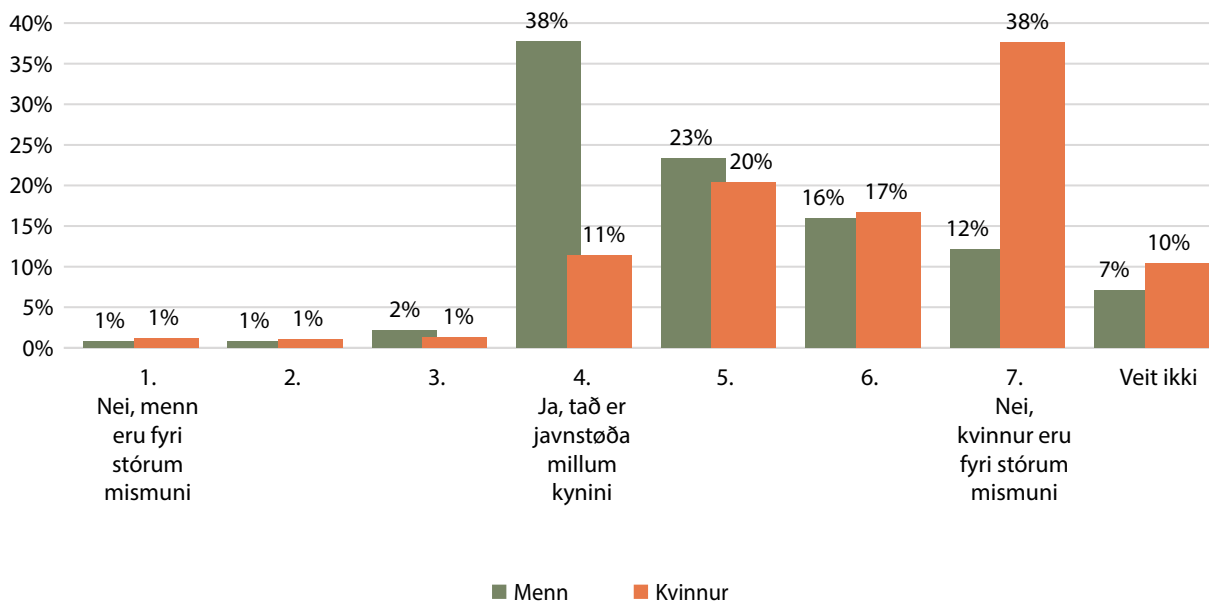
4.4 Í politikki

Til spurningin um javnstøðu í politikki svara 25 prosent, at javnstøða er millum kynini í politikki. Hinvegin svara 62 prosent, at javnstøða ikki er á hesum økinum. Eisini her er sterkur samanhangur millum kyn, og hvussu fólk svara. 75 prosent av kvinnunum halda, at kvinnur eru fyri mismuni í politikki, og 51 prosent av monnum halda tað sama. Hvønn politiskan flokk ein velur, hevur eisini týðning fyri svarið. Tjóðveldis- og javnaðarveljarar halda í størri mun enn sambands- og fólkafloksveljarar, at kvinnur eru fyri mismuni í politikki.

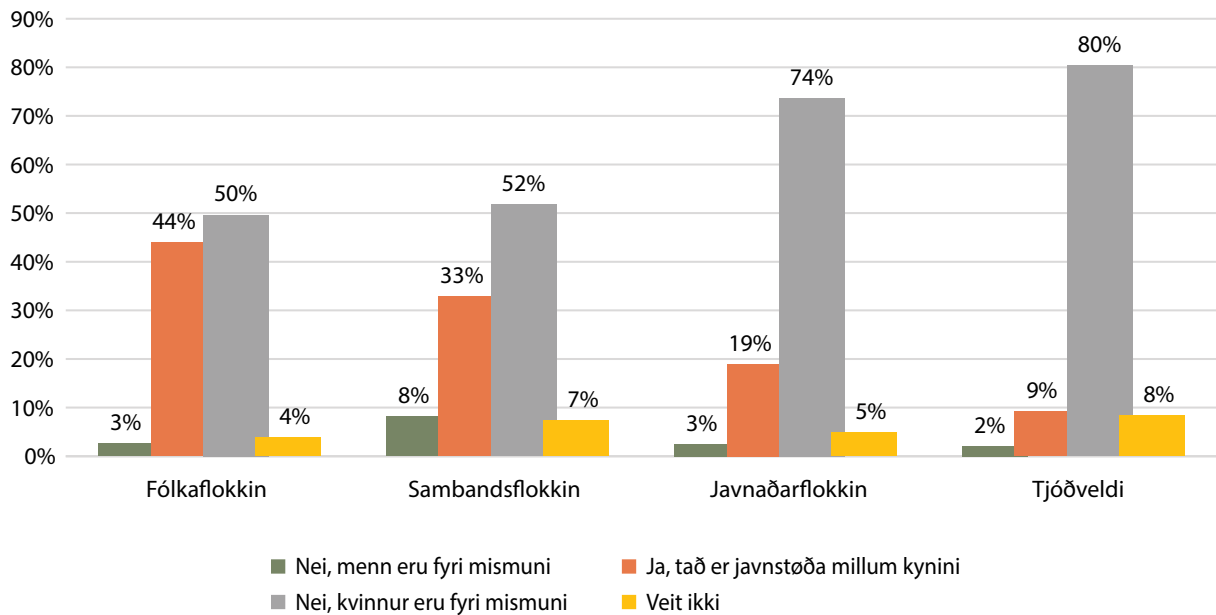
Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í politikki

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í politikki

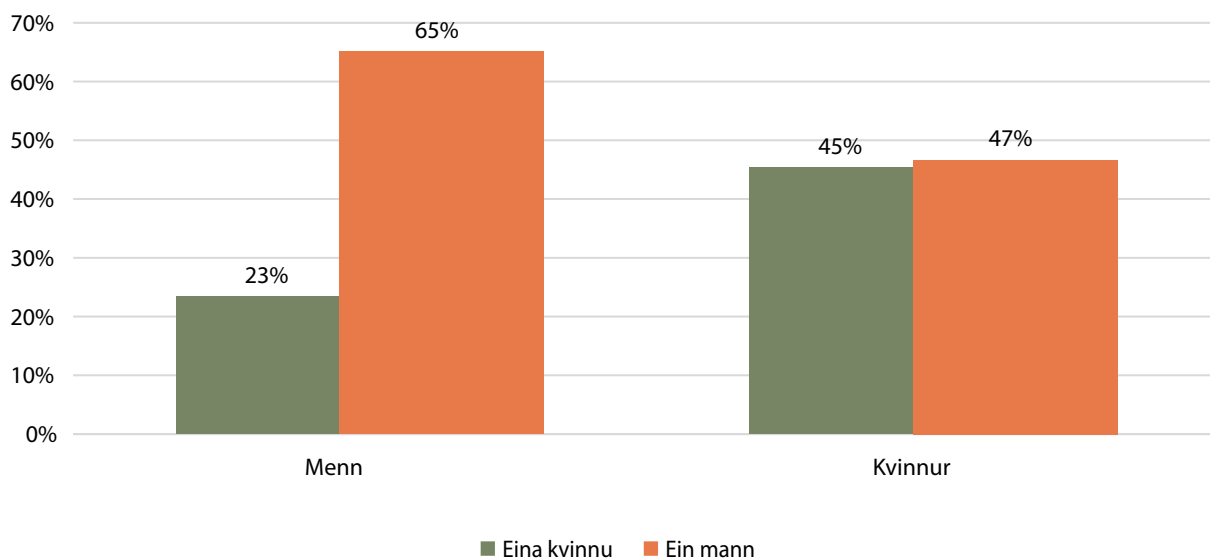
Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í politikki

▼ Hvønn flokk hevði tú valt, um løgtingsval var í dag?

Kanningin spurdi eisini menn og kvinnur, hvørt tey valdu eitt kvinnuligt ella mannlígt valevni á seinasta løgtingsvali. Her er munurin aftur stórur. Hjá kvinnuligum veljarum er sera javnt býtt millum kvinnulig og mannlígt valevni. Hinvegin velja menn í nógvi størri mun aðrar menn. Bara 23 prosent av monnunum søgdu seg velja eina kvinnu á seinasta løgtingsvali. Tølini í talvuni niðanfyrri geva ikki 100 prosent, tí summi svaraðu, at tey valdu flokkinn heldur enn nakað valevni, ella at tey ikki vistu.

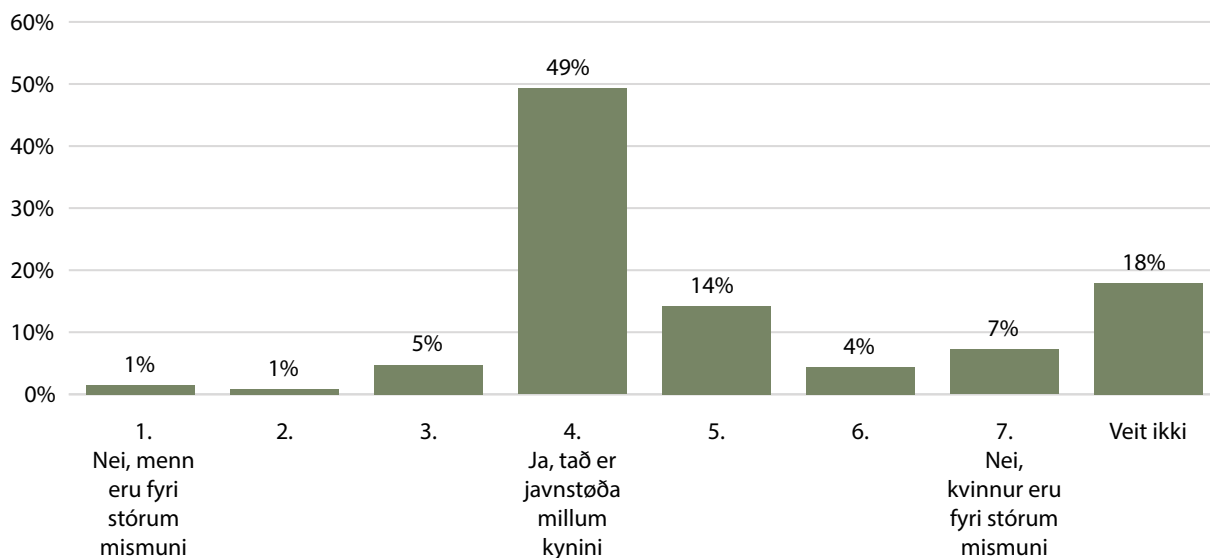
Valdi tú eina kvinnu ella ein mann á seinasta lögtingsvali?

4.5 Í ítrótti og miðlunum

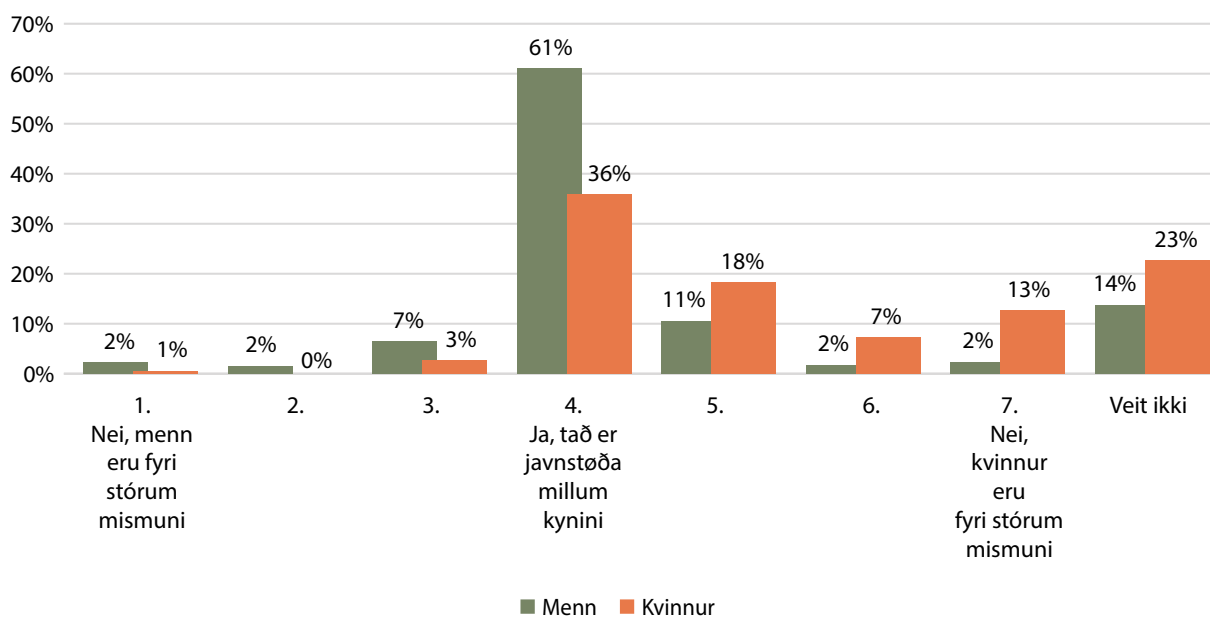
Ein annar javnstøðuspurningur snýr seg um, í hvønn mun javnstøða er á øðrum økjum í samfelagnum. Niðanfyri eru úrslit fyri spurningin, hvørt javnstøða er í miðlunum og í ítrótti. Tá talan er um javnstøðu í miðlunum, svara 49 prosent, at javnstøða valdar í miðlunum, og samanlagt halda 25 prosent, at kvinnur eru fyri mismuni.

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í miðlunum

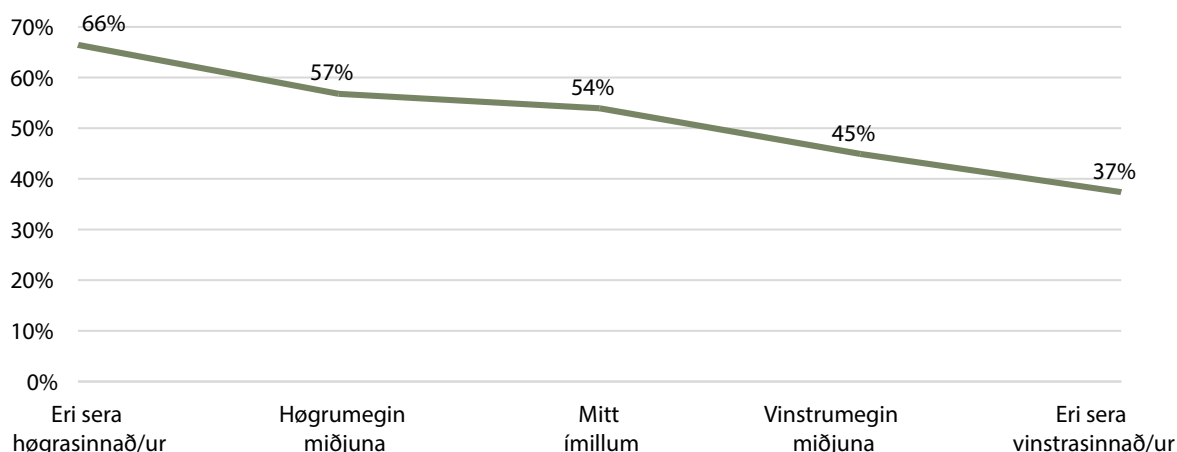

Hesin spurningurin hongur saman við kyni og politiskari sannføring. 61 prosent av monnum svara, at javnstøða er í miðlunum, men bara 36 prosent av kvinnunum taka undir við hesum. Kvinnur halda í størri mun enn menn, at kvinnur eru fyri mismuni. Fólk høgrumegin miðjuna svara eisini í størri mun, at javnstøða er galdandi í miðlunum, meðan fólk vinstrumegin í størri mun meta, at kvinnur eru fyri mismuni.

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í miðlunum

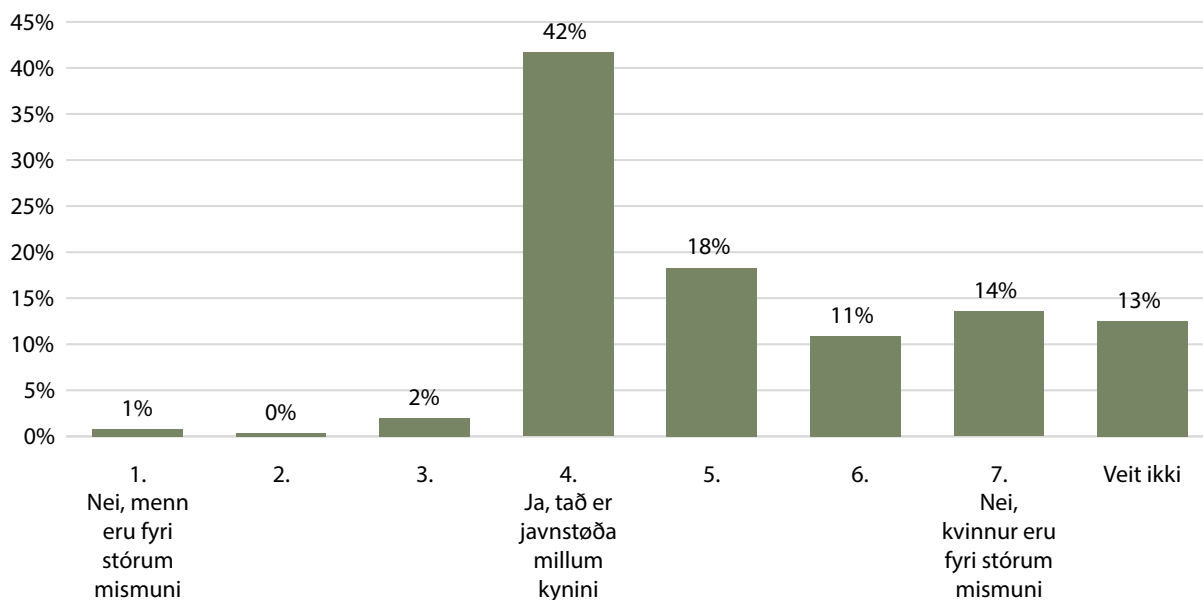
Er javnstøða millum kynini í miðlunum í Føroyum? Svar: Ja, tað er javnstøða millum kynini

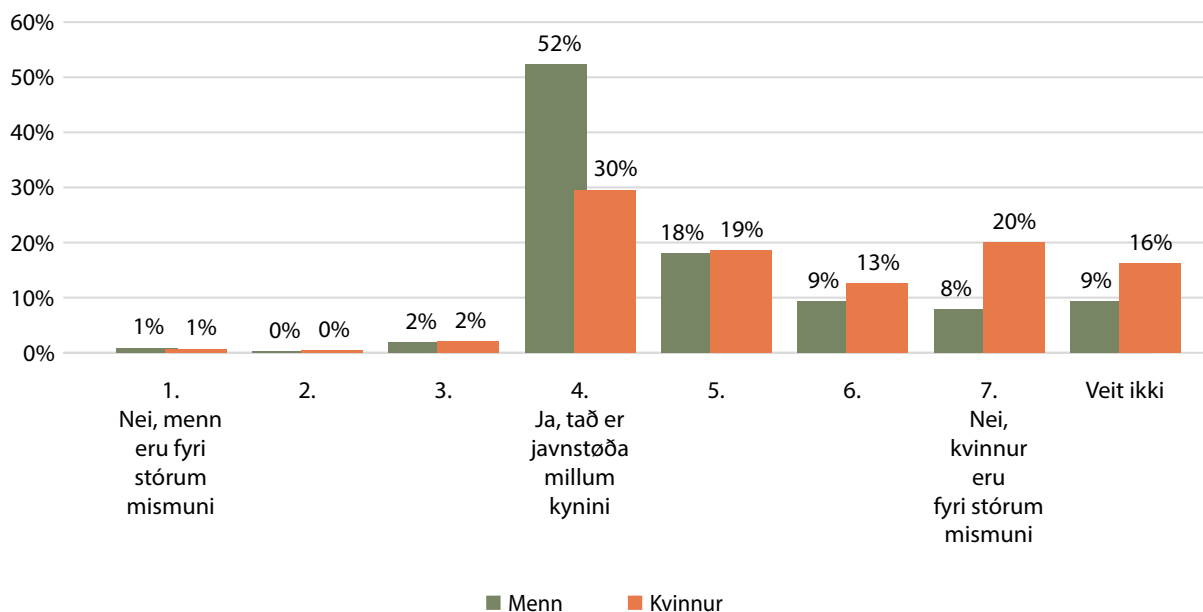
▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskipti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu býttast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

Tá talan er um ítrótt halda 42 prosent, at javnstøða valdar. Onnur 43 prosent hava samanlagt ta fatan, at kvinnur eru fyri mismuni ella stórum mismuni. Enn einaferð er ósemjan millum kynini sjónlig. Meðan 52 prosent av monnum halda, at javnstøða er galdandi í ítrótti, so halda bert 30 prosent av kvinnunum hetta sama.

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í ítrótti

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í ítrótti

5

Familja og heim

Eitt er spurningurin um javnstøðu á arbeiðsmarknaðinum og í almenna rúminum, men hvussu er við javnstøðu í familjuni og heimalívinum? Hvussu familjur skipa seg og býta uppgávarnar við hús, hefur eisini týðning fyri javnstøðu. Hetta er viðkomandi at kanna, tí viðurskiftini millum kvinnur og menn við hús ávirka luttøkuna á arbeiðsmarknaðinum, serliga hjá kvinnum.

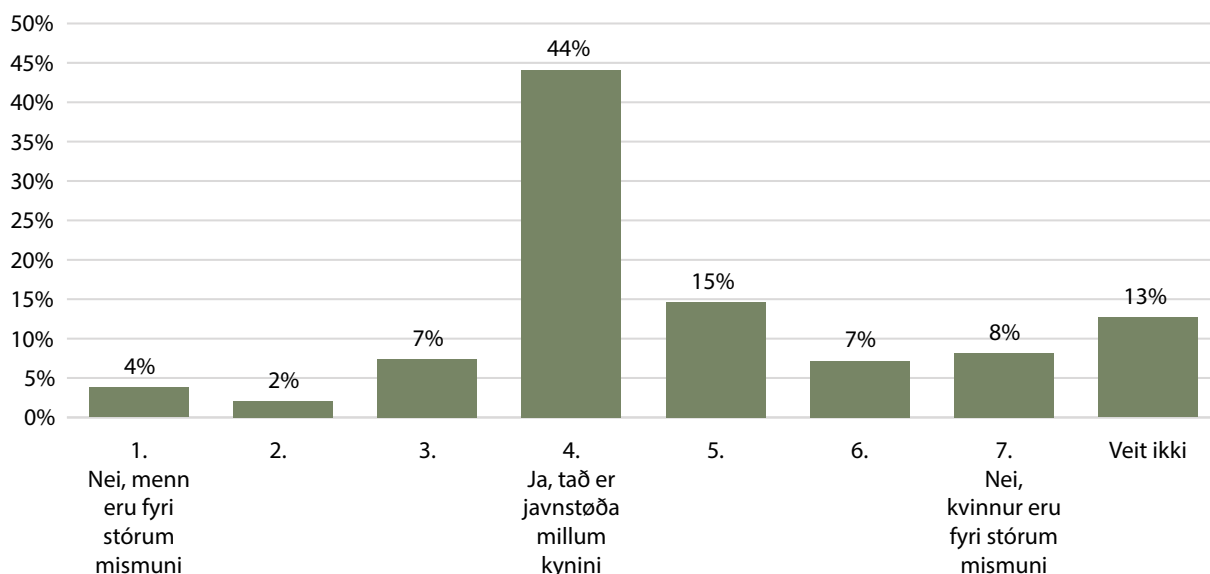
Í farnu øld legði altjóða javnstøðurørslan stóran dent á at fremja javnstøðu við hús fyri at lætta um byrðuna hjá kvinnum, so tær í størri mun kundu luttaka á arbeiðsmarknaðinum. Eitt úrslit var, at staturin í norðurlondum átók sær ein virknan leiklut at veita almenn stovnspláss til børn, almenna eldraumsorgan og góðar barnsburðarskipanir. Av tí sama sæst, at serliga í norðurlondum hava pápar ein nógv størri leiklut í umsorganini av børnum í dag samanborið við eldri ættarlið.

Sambært altjóða gransking um, hvussu kynsleiklutir eru broyttir við tíðini, hava kvinnur samanumtikið tillagað seg meira enn menn. Við øðrum orðum eru tær vorðnar virknari á arbeiðsmarknaðinum, men tær hava framvegis bróðurpartin av uppgávanum við hús. Tí merkir javnstøða á arbeiðsmarknaðinum ikki tað sama sum javnstøða við hús. Og tí er hetta eisini viðkomandi at kanna í Føroyum.

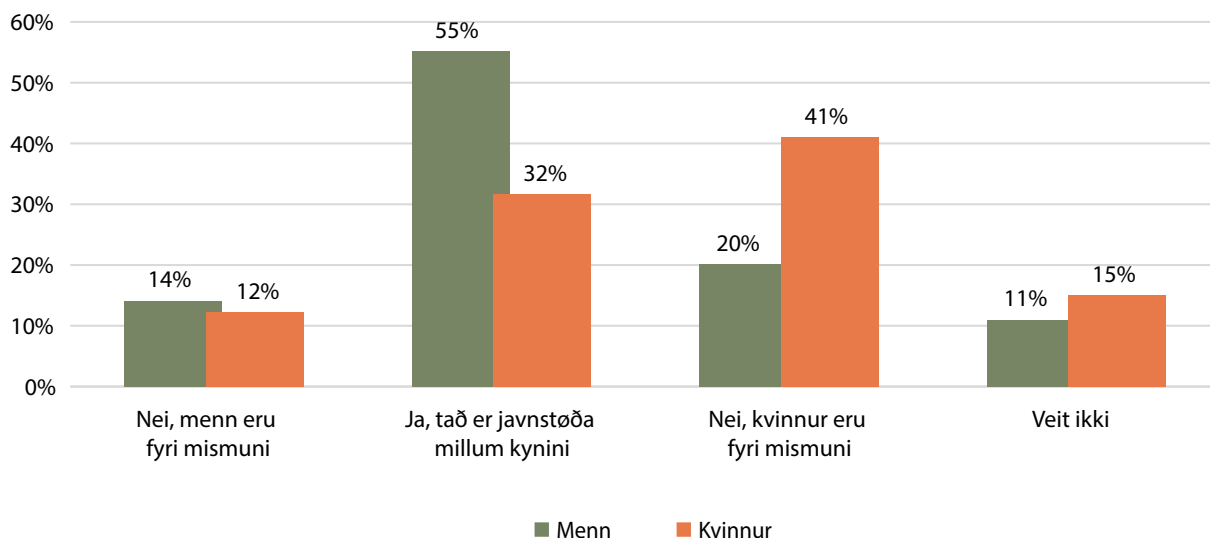
5.1 Javnstøða í heiminum

Í kanningini vórðu fólk spurð, um javnstøða er millum kynini í heiminum/húskinum. Menn halda nógv meira sannlíkt, at javnstøða er við hús, meðan meirilutin av kvinnum ikki heldur, at javnstøða er í heiminum. 55 prosent av monnunum svara, at javnstøða er í heiminum/húskinum, og 32 prosent av kvinnum svara hetta sama. Hetta samsvarar eisini við onnur úrslit í hesi kanning, har kvinnur í nógv størri mun halda, at javnstøða vantar, tá talan er um umsorganar- og húsarhaldsuppgávur.

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum?
Í heiminum/húskinum

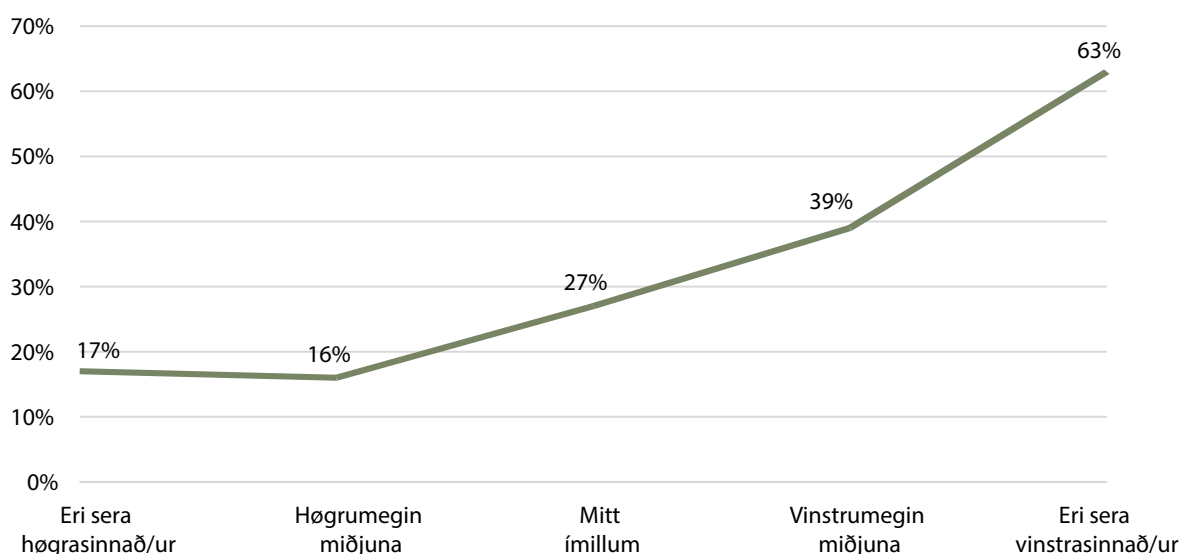
Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í heiminum/húskinum

Umframt kyn hevur politisk sannføring (høgra-vinstra) eisini týdning fyri úrslitini. Jú meira vinstrasinnað fólk eru, jú meira sannlíkt svara tey, at kvinnur eru fyri mismuni við hús. Hvørt ein hevur búð uttanlands í útbúgvingarøringindum ella ikki, hevur eisini týdning fyri svarini. 52 prosent av teimum, sum altíð hava búð í Føroyum, halda, at javnstøða valdar við hús. Men bara 34 prosent av teimum, sum eisini hava búð uttanlands, halda hetta sama. Átrúnaður hevur eisini ávirkan á svarini. Tey, sum siga, at átrúnaður ikki hevur týdning í teirra lívi, svara í størri mun, at kvinnur eru fyri mismuni í heiminum.

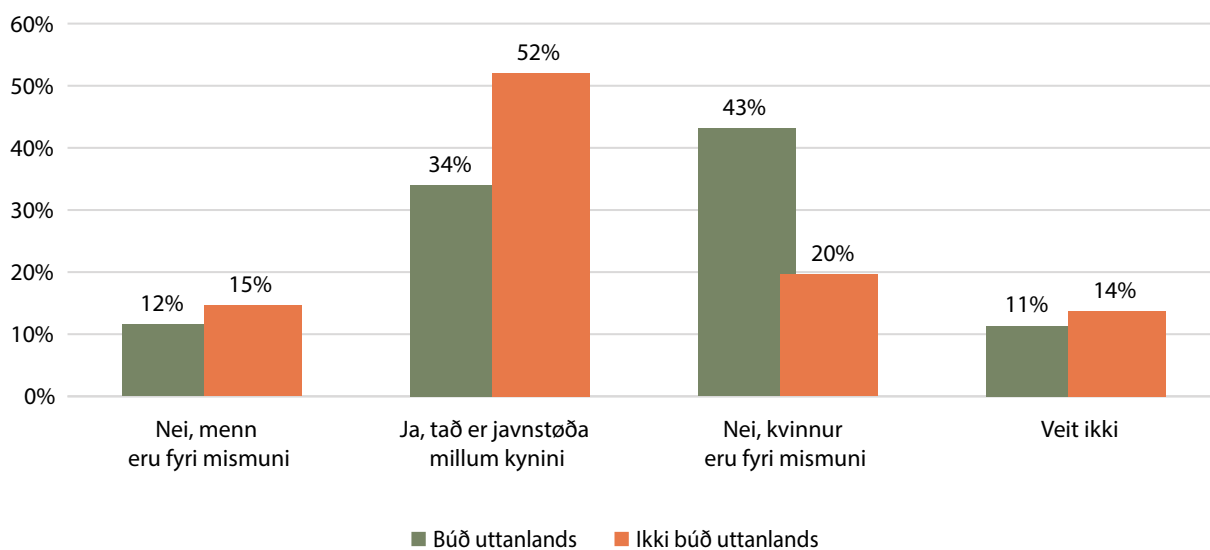
Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í heiminum/húskinum

Svar: Nei, kvinnur eru fyri mismuni

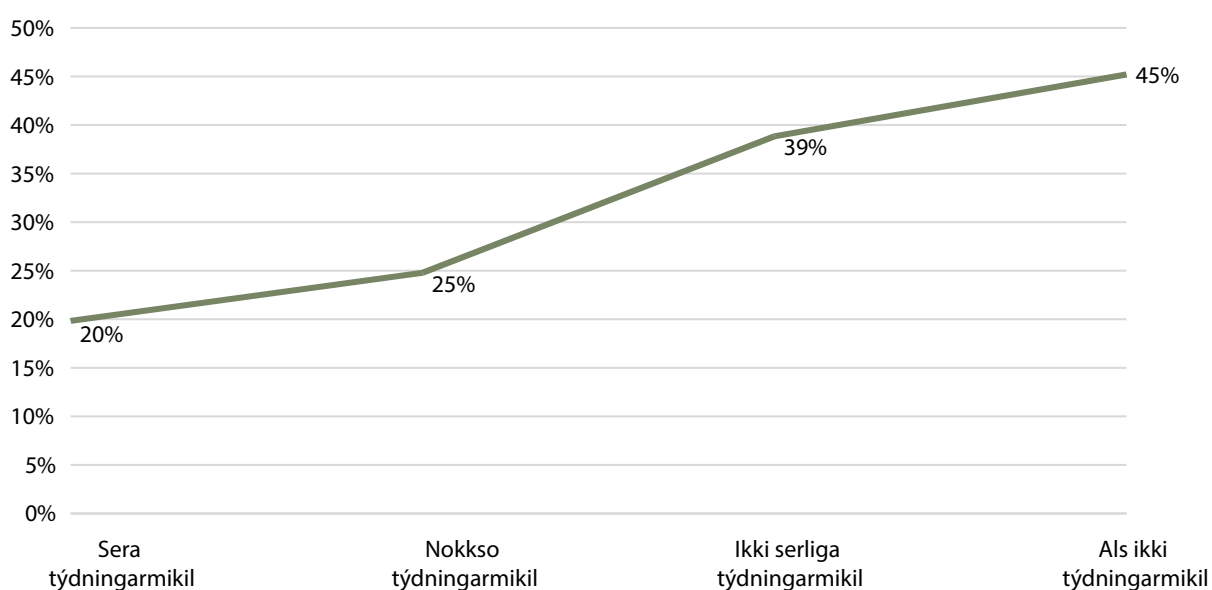

▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskipti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu bítast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í heiminum/húskinum

Er javnstøða millum kynini á hesum økjum í Føroyum? Í heiminum/húskinum Svar: Nei, kvinnur eru fyrri mismuni

▼ Hvussu týðningarmikil er átrúnaður í tínum lívi?

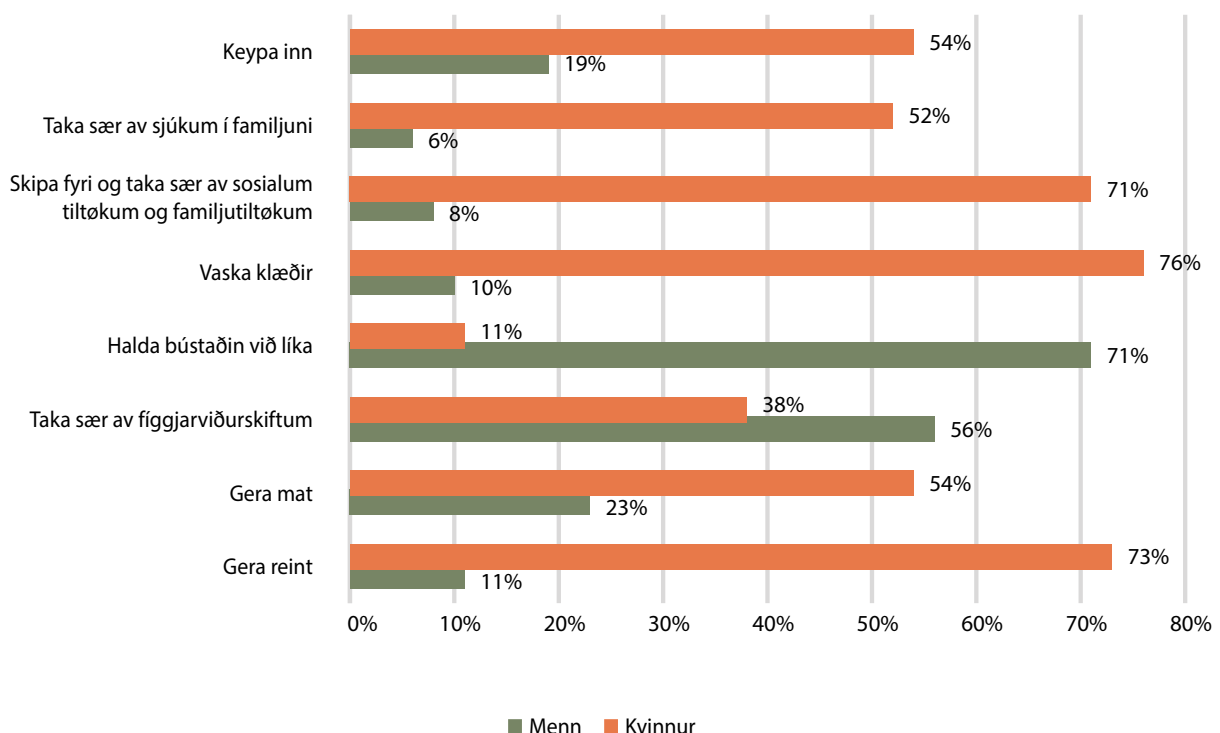
5.2 Arbeidsbýtið við hús

Hvussu býta kvinnur og menn arbeidssuppgávarnar heima við hús? Hígartil hefur hendan frágreiðingin varpað ljós á hugburð til javnstöðu, týdning av javnstöðu, fatanir av javnstöðu, og hvørt javnstöða valdar í almenna rúminum. Hesi úrslit hava víst, at m.a. kyn, politisk sannføring, týdningurin av átrúnaði, og hvørt fólk hava lisið uttanlands, hefur hagfrøðiliga signifikanta ávirkan á, hvussu fólk velja at svara.

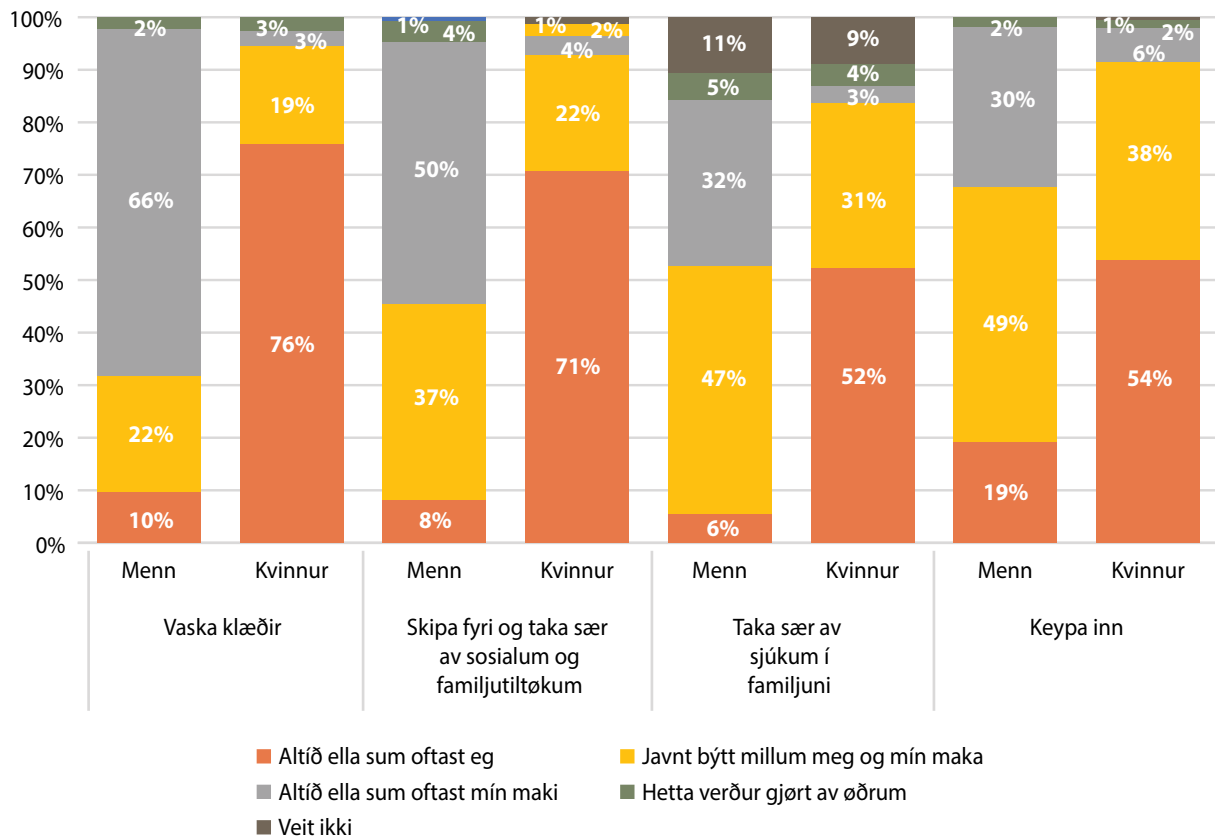
Men tá talan er um arbeidssbýtið við hús, kemur eitt annað úrslit til sjóndar. Her sæst, at tann einasti variabulin, sum hefur hagfrøðiligan týdning, er kyn. Tað vil siga, at politisk sannføring, átrúnaður ella onnur viðurskifti hava onga ávirkan á, hvussu fólk siga seg býta uppgávarnar við hús. Myndin er sera siðbundin. Kvinnurnar siga í nógv størri mun, at tær hava ábyrgd av teimum ymsu uppgávarnum, og menninir svara eisini sum heild, at kvinnurnar taka sær av teimum flestu uppgávarnum. Áhugavert er kortini, at menn í størri mun enn kvinnur svara, at ein uppgáva er javnt býtt millum seg og makan. Tað vil siga, at kynini ikki eru samd um, hvørt uppgávarnar eru javnt býttar. So hóast menn viðurkenna, at kvinnan tekur størri ábyrgd á flestu økjum, so svara menn í meðal oftari, at ein uppgáva er javnt býtt. Í allar flestu førum svara millum 50 og 75 prosent av kvinnum, at tær altíð ella sum oftast standa við ábyrgdini. Tó eru tvey undantøk, og tað er í spurninginum um ábyrgd av fíggjarviðurskiftum og viðvíkjandi ábyrgdini at halda bústaðin við líka. Tá svara flestir menn, at teir hava ábyrgdina.

Hvør hefur ábyrgd av hesum í tykkara húsarhaldi?

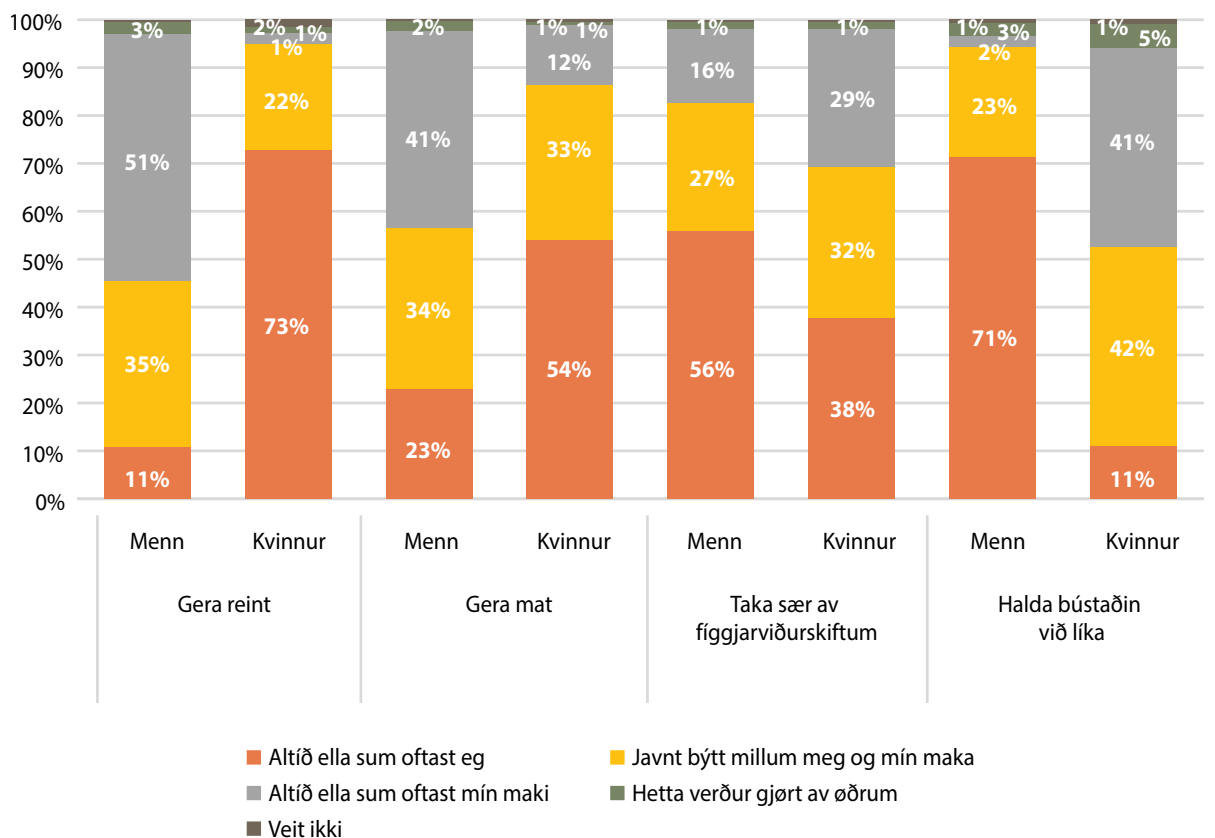
Svar: Altíð ella sum oftast eg

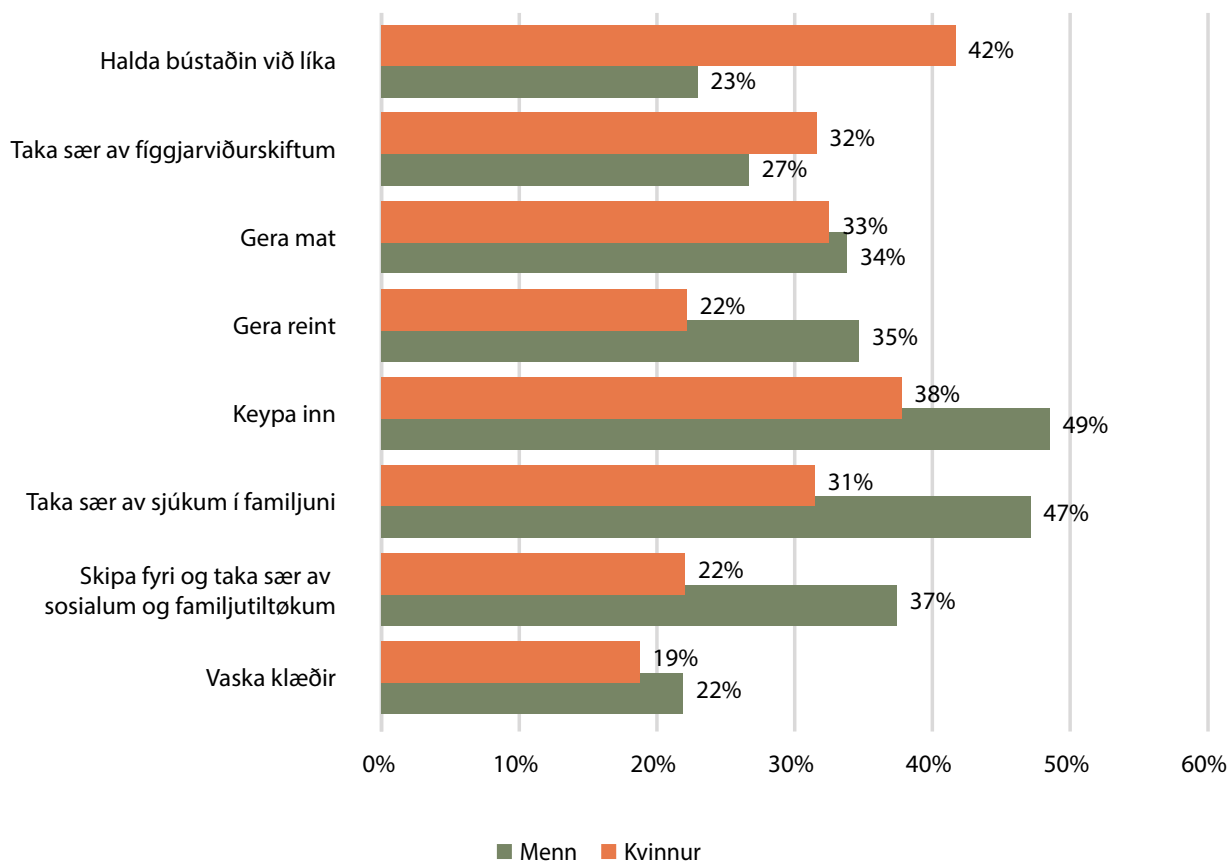
Hvør hevur ábyrgd av hesum í tykkara húsarhaldi?

Hvør hevur ábyrgd av hesum í tykkara húsarhaldi?

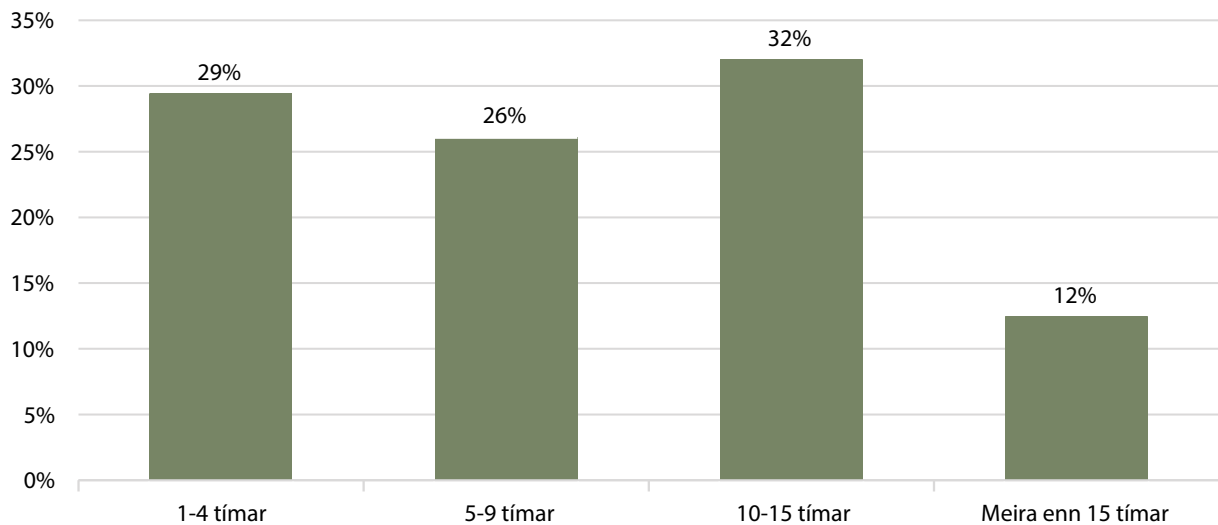

Hvør hefur ábyrgd av hesum í tykkara húsarhaldi? Svar: Javnt býtt millum meg og mín maka

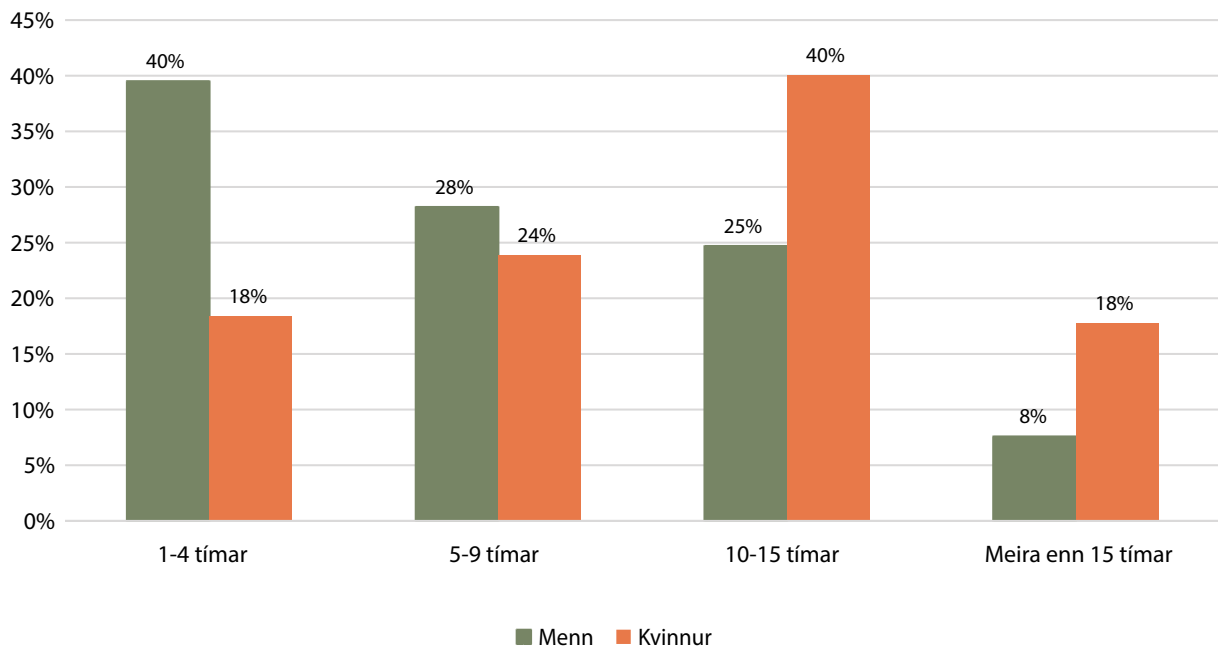

Kanningin spyr eisini, hvussu nógvar tímar um vikuna fólk brúka uppá ávikavist húsligt arbeiði og umsorgan-aruppgávur. Verður fyrst hugt at húsligum arbeiði, er stórus munur á, hvussu nógvar tímar kvinnur og menn brúka. 58 prosent av kvinnum brúka samanlagt fleiri enn 10 tímar um vikuna uppá húsligt arbeiði, meðan 68 prosent av monnum brúka millum ein og níggju tímar um vikuna.

Hvussu nógvar tímar um vikuna brúkar tú upp á húsligt arbeiði?
Tá verður ikki hugsað um barnaansing ella frítíðarítriv. Skriva tímar

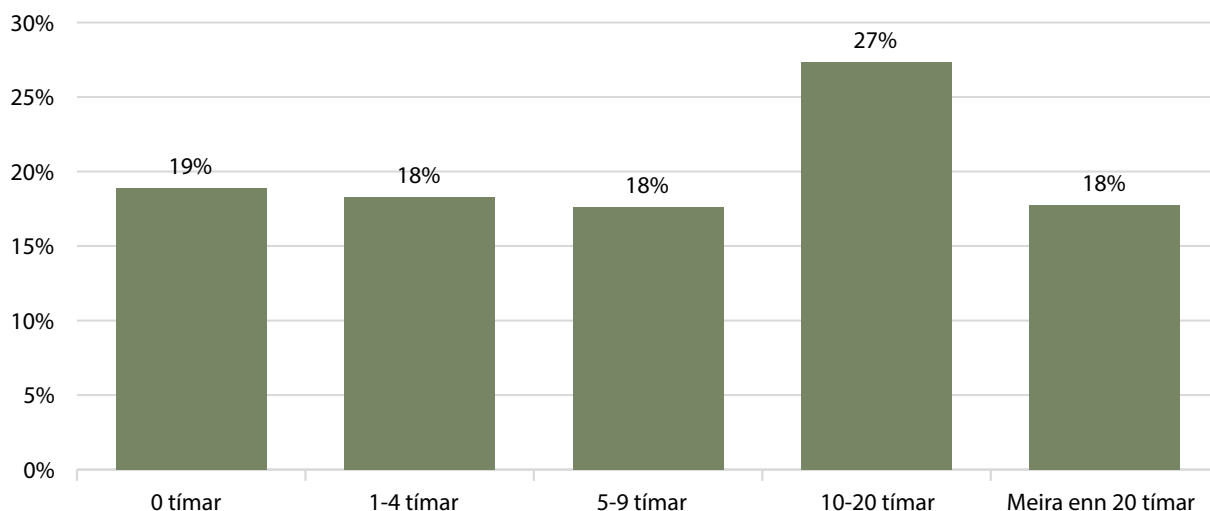
Hvussu nógvar tímar um vikuna brúkar tú upp á húsligt arbeiði?
Tá verður ikki hugsað um barnaansing ella frítíðarítriv. Skriva tímar

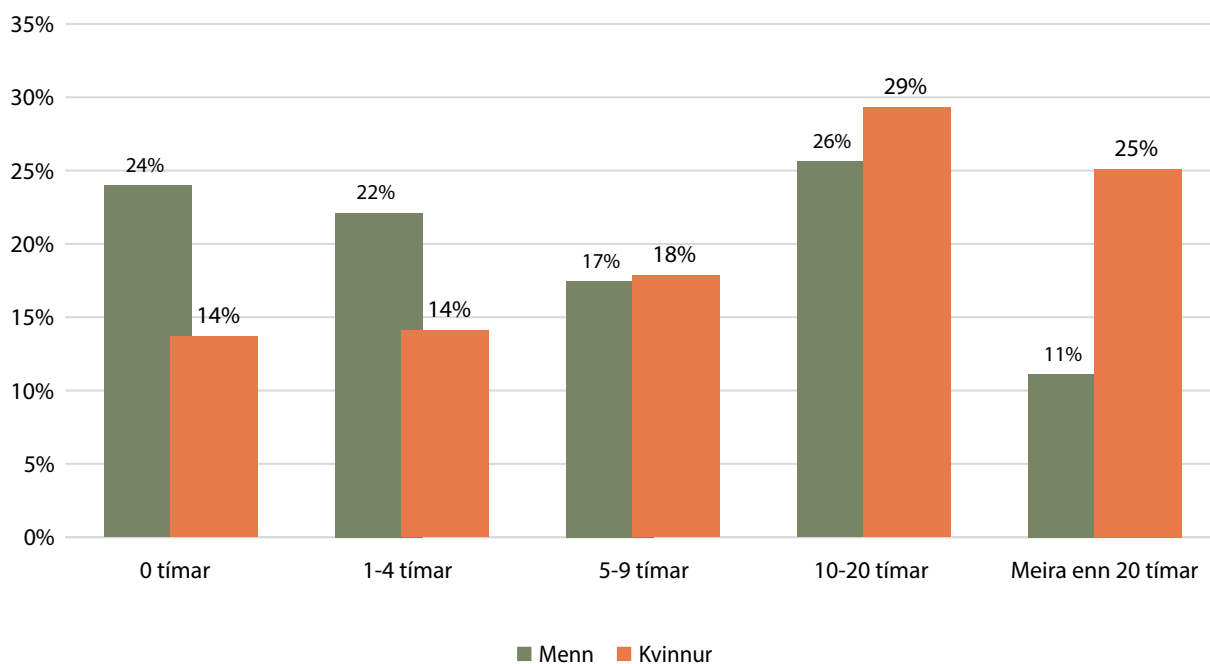
Til spurningin um, hvussu nógvar tímar um vikuna fólk brúka uppá at taka sær av familju (t.e. børnum, eldri, sjúkum ella avlamnum/ið bera brek) sæst, at 45 prosent av føroyingum svara, at tey brúka 10 tímar ella meira. 19 prosent av føroyingum svara null tímar, men yvir helmingurin av hesum eru millum 19 og 29 ár. Helst er ungi aldurin og lívið uttan børn orsøkin til, at tey ikki brúka nakra tíð til at taka sær av familju.

Býta vit úrslitini á kyn, sæst sama mynstur sum við húsliga arbeiðinum. Menn brúka væl minni tíð til umsorganaruppgávur. Fyri tey, sum brúka fleiri enn 20 tímar um vikuna uppá umsorganaruppgávur, er munurin allar størstur millum kynini – ávikavist 25 prosent av kvinnum og 11 prosent av monnum.

Hvussu nógvar tímar um vikuna brúkar tú upp á at taka tær av familju (t.e. børnum, eldri, sjúkum ella avlamnum/ið bera brek)? Skriva tímar

Hvussu nógvar tímar um vikuna brúkar tú upp á at taka tær av familju (t.e. børnum, eldri, sjúkum ella avlamnum/ið bera brek)? Skriva tímar

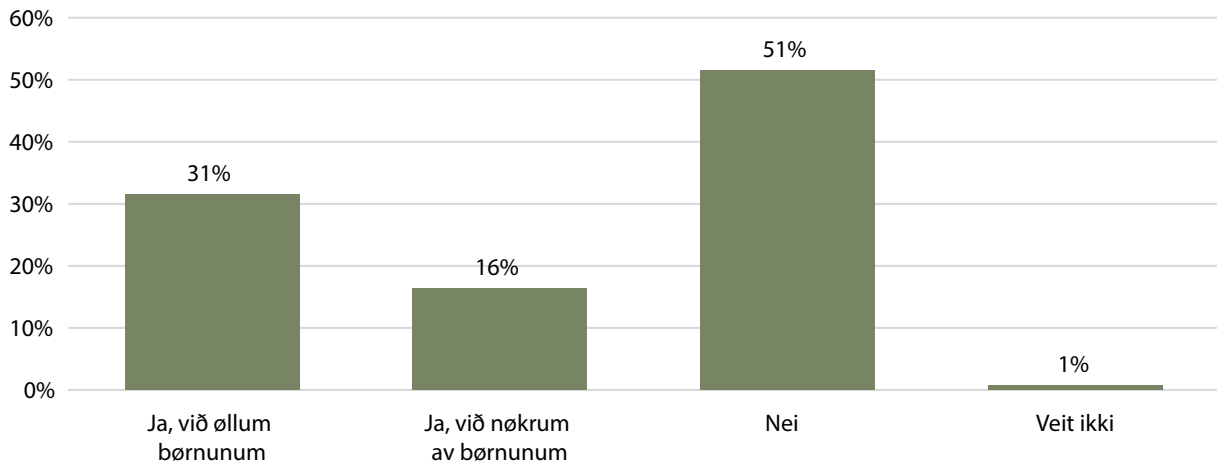

5.3 Barnsburðarfarloyvi og pápar

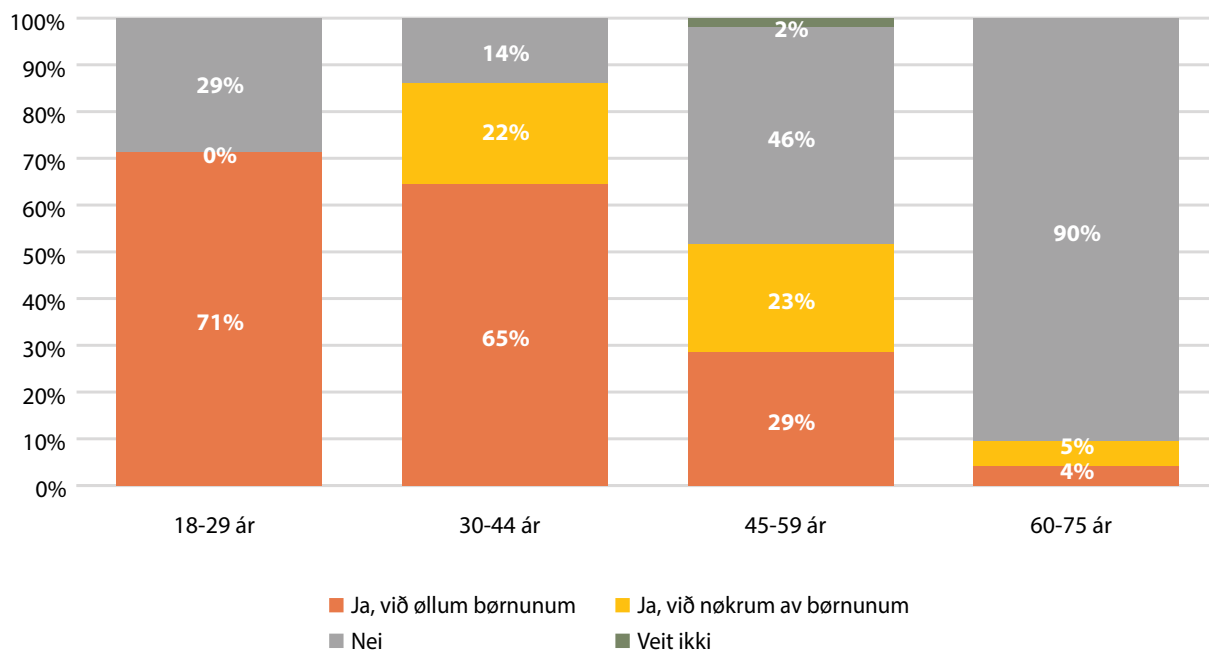
Eitt evni, sum hefur verið umstrítt í Løgtinginum og í samfelagskjakinum, er barnsburðarfarloyvi og oyramerkt rættindi til pápar. Í Føroyum taka pápar ein sera lítlan part av barnsburðarfarloyvinum – minst av øllum í norðurlondum. Sambært gransking úr okkara grannalondum er ein beinleiðis samanhangur millum longd á barnsburðarfarloyvi hjá pápum og mongdina av vikum, ið eru tillutaðar pápum við lóg. Stór mótstøða hefur kortini verið í Føroyum at lógaráseta fleiri vikur til pápar. Ein politisk grundgeving hefur verið, at familjur skulu sjálvar gera av, hvussu býtið av barnsburðarfarloyvinum er. Í hesi kanning eru pápar spurdir, um teir hava verið í barnsburðarfarloyvi, við hvussu nógvum av børnunum og hvussu leingi.

Næstan ein triðingur av øllum pápum hava tikið pápafarloyvi við øllum børnum, og helvtin hefur ikki tikið pápafarloyvi. Yngri pápar svara í nógv størri mun, at teir hava verið í barnsburðarfarloyvi. Hetta er ikki so lægið, tá hugsað verður um, at Løgtingslóg um barsilsskipan er frá 2001. Sostatt hava nógvir pápar í hesi kanning ikki havt sama móguleika at fara í barnsburðarfarloyvi.

Tók tú pápafarloyvi, tá tú bleiv pápi?

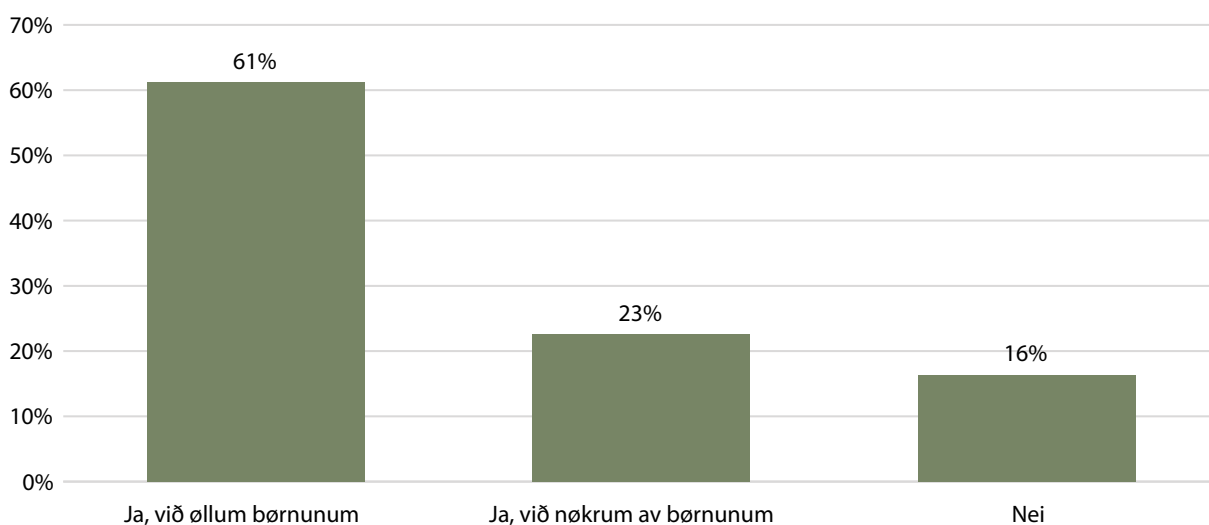

Tók tú pápafarloyvi, tá tú bleiv pápi?

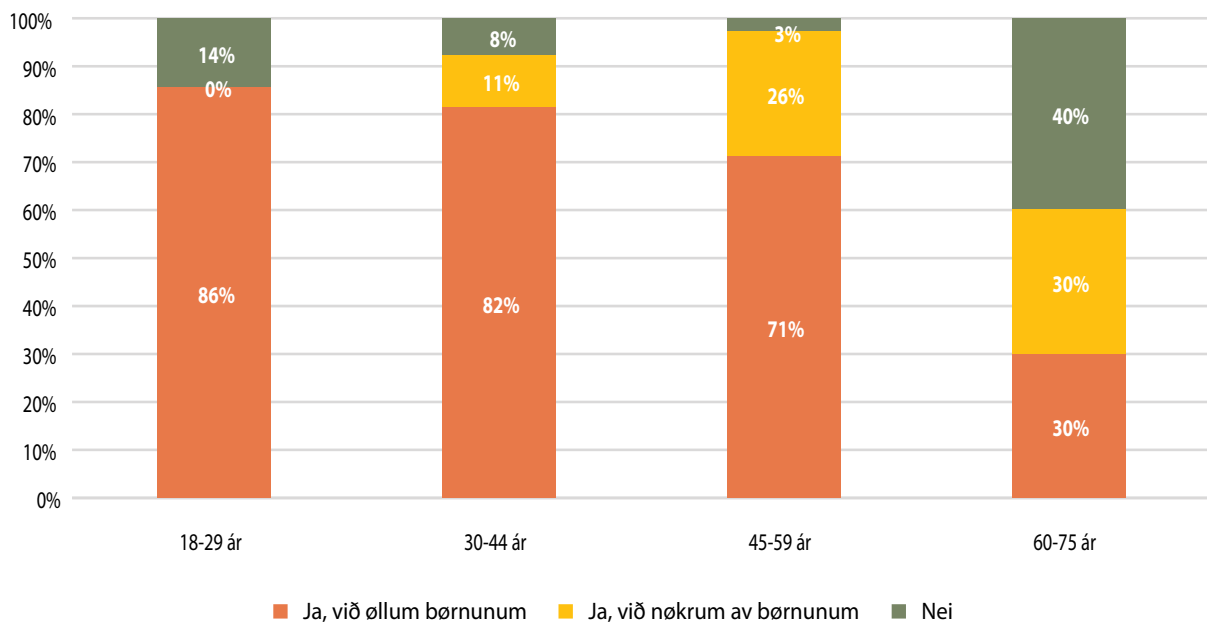

Pápar vórðu eisini spurdir um, teir hava verið hjástaddir undir føðingini av sínum børnum. Í mun til aldur ger sama mynd seg galdandi sum omanfyri. Tað vil siga, at yngri menn í nógv størri mun hava verið til staðar undir føðing. Hesi úrslit benda á, at pápaleikluturin er broyttur, sum eisini samsvarar við aðra føroyska gransking um pápaleiklutir.

Vart tú hjástaddur undir føðingini av børnum tínum?

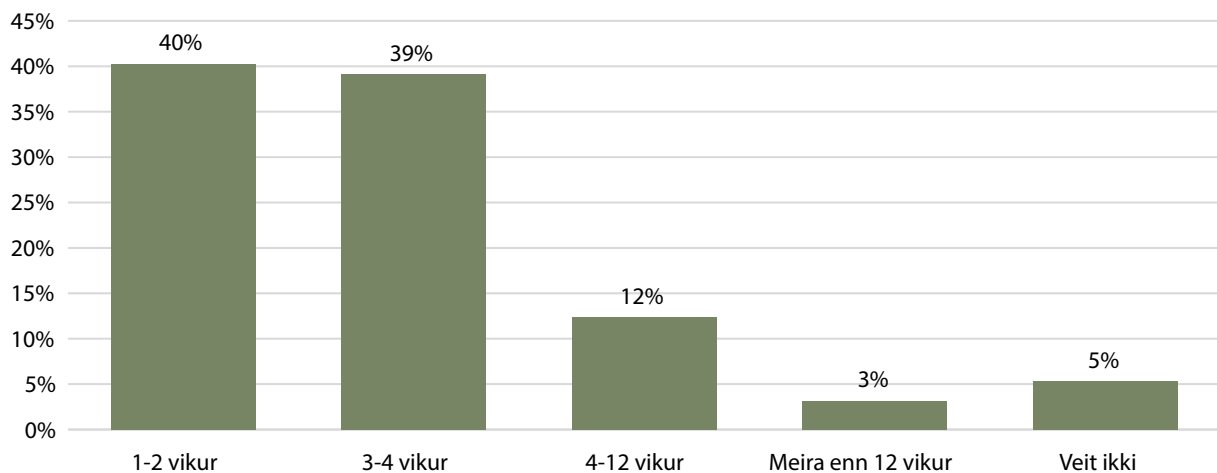

Vart tú hjástaddur undir føðingini av nøkrum av børnum tínum?

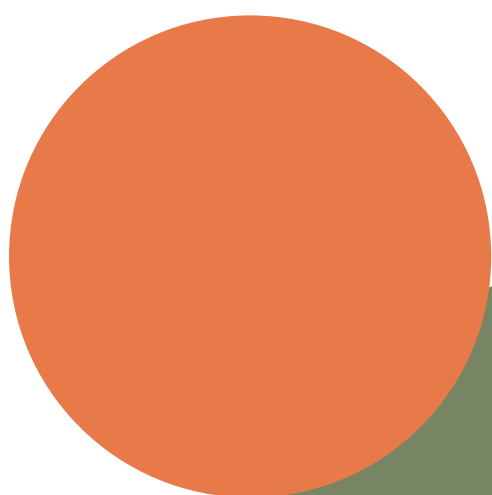
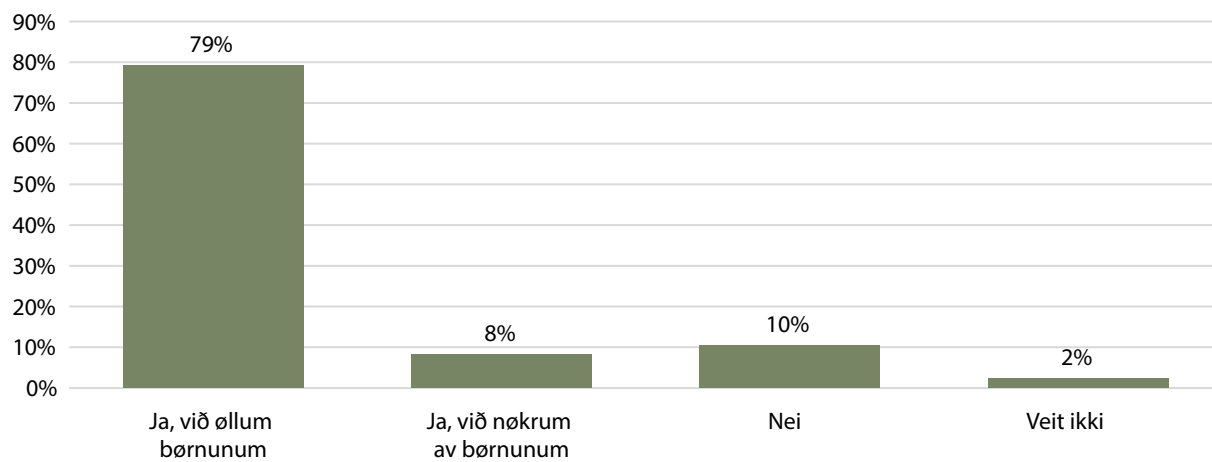

Spurningurin er so, hvussu leingi føroyskir pápar eru í barsil. Her samsvara úrslitini væl við hagtøl úr Barsilsskipanini, sum siga, at pápar sjáldan taka fleiri enn tær vikur, sum eru oyramerkar til teirra. Sostatt taka mammur nærur alt barnsburðarfarloyvi, sum er tøkt hjá mammum og pápum at býta millum sín. Pápar finga eisini spurningin, um teir hava foreldramyndugleika til síni børn. Her svara 79 prosent, at teir hava foreldramyndugleika til øll børn.

Hvussu nógvar vikur vart tú seinast í pápafarloyvi?

Hevur tú foreldramyndugleika til tíni børn?

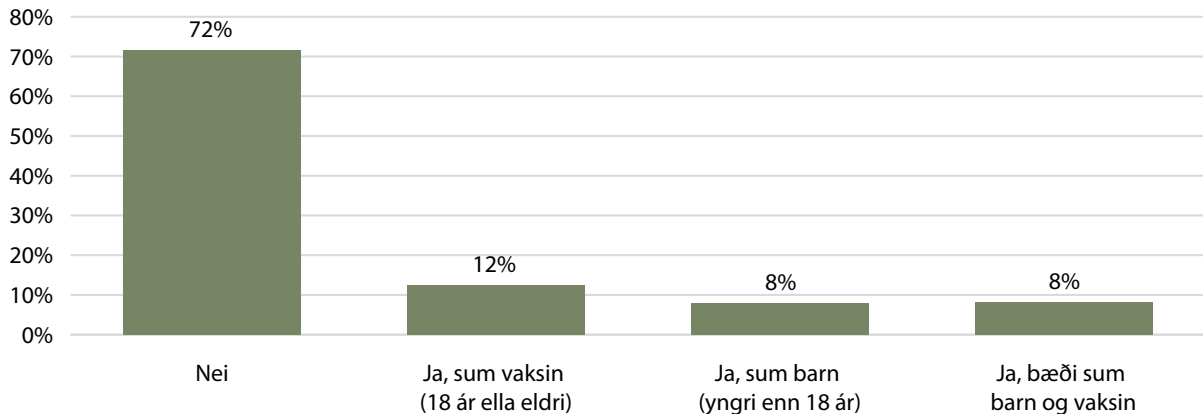

Ágangur, harðskapur og óhóskandi atferð

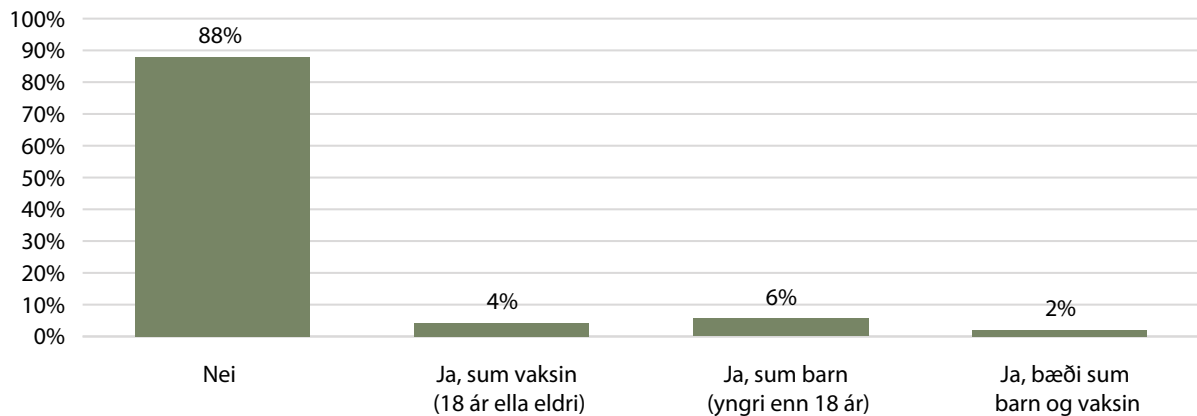
Hvussu nógv fólk hava upplivað sálarligan, likamligan ella kynsligan ágang? Í hvønn mun uppliva fólk atferð á arbeiðsplássinum, sum fer út um teirra persónligu mørk? Hesin parturin snýr seg um, í hvønn mun fólk halda seg hava upplivað ymisk sløg av ágangi, og hvussu ofta fólk uppliva atferð, sum fer út um teirra persónligu mørk. Hesi mørk eru sjálvandi individuell og sera ymisk frá menniskja til menniskja, og hesir spurningar kanna tí bara subjektivar upplivingar og kenslur.

Sambært úrslitunum hava 28 prosent upplivað sálarligan ágang antin sum vaksín, sum barn ella bæði sum vaksín og barn. Tað vil siga, at næstan triðji hvør føroyingur hevur upplivað sálarligan ágang antin sum vaksín, sum barn ella bæði. Munandi færri – 12 prosent – siga seg hava upplivað likamligan ágang antin sum barn, sum vaksín ella bæði, og samanlagt svara 11 prosent, at tey hava upplivað kynsligan ágang sum barn, vaksín ella bæði.

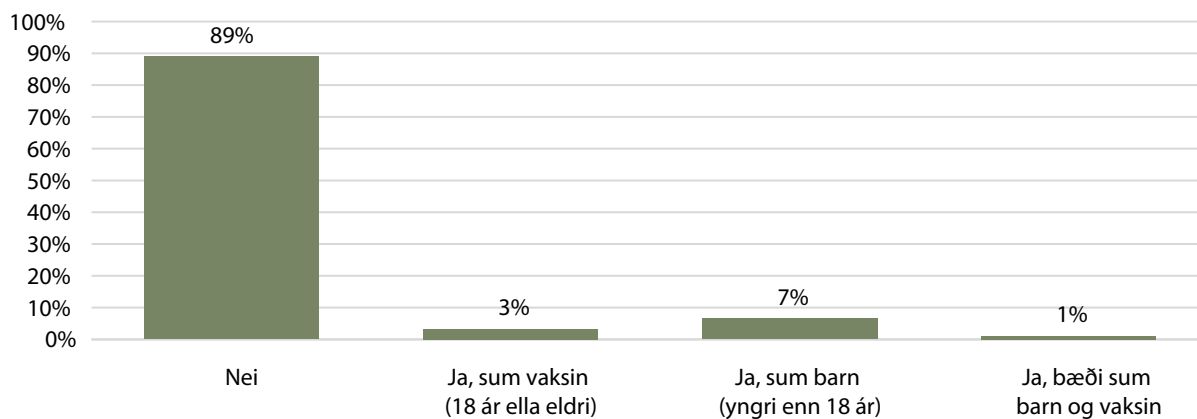
Hevur tú verið fyri sálarligum ágangi?

Hevur tú verið fyrri líkamligum ágangi?

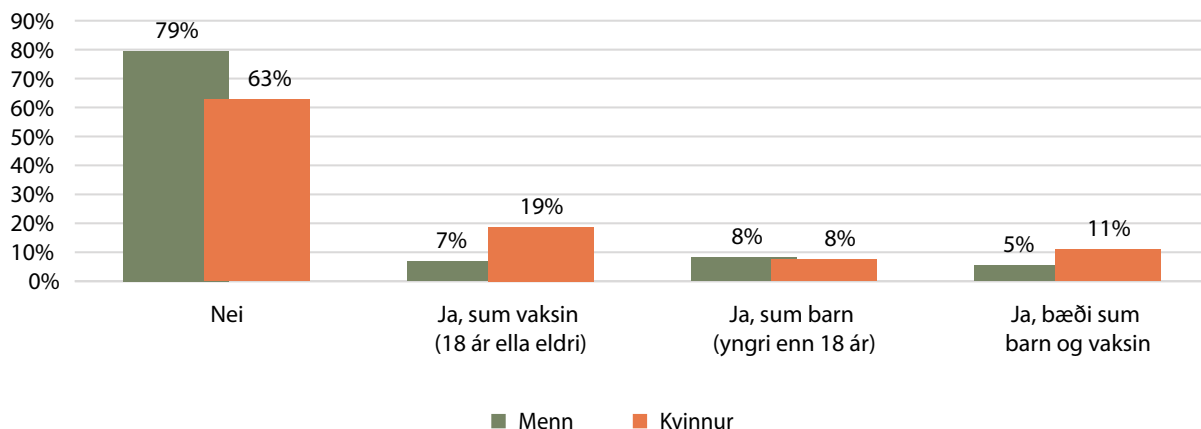

Hevur tú verið fyrri kynsligum ágangi?

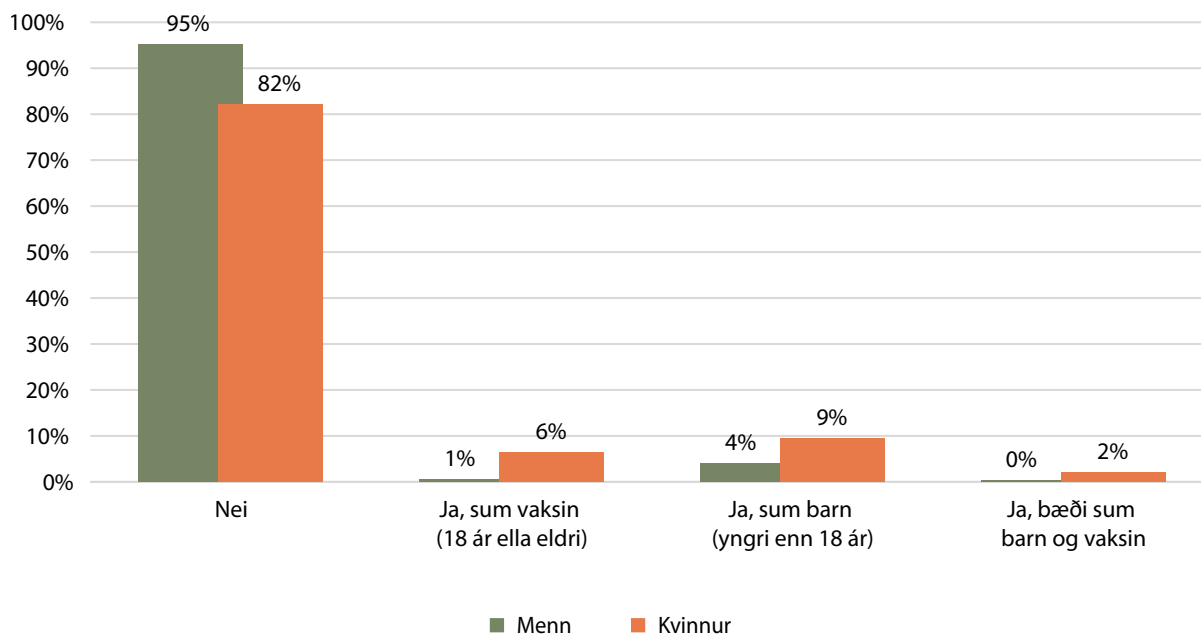

Kvinnur svara í størri mun enn menn, at tær hava upplivað sárligan ella kynsligan ágang, og munurin er at kalla eingin í spurninginum um líkamligan ágang. Munurin á kynunum er størstur í spurninginum um sárligan ágang. Her svara samanlagt 20 prosent av monnum og 38 prosent av kvinnum, at tey hava verið fyrri sárligum ágangi antin sum barn, sum vaksin ella bæði. Í spurninginum um kynsligan ágang svara 17 prosent av kvinnum og 5 prosent av monnum, at tey hava upplivað kynsligan ágang.

Hevur tú verið fyri sárligum ágangi?

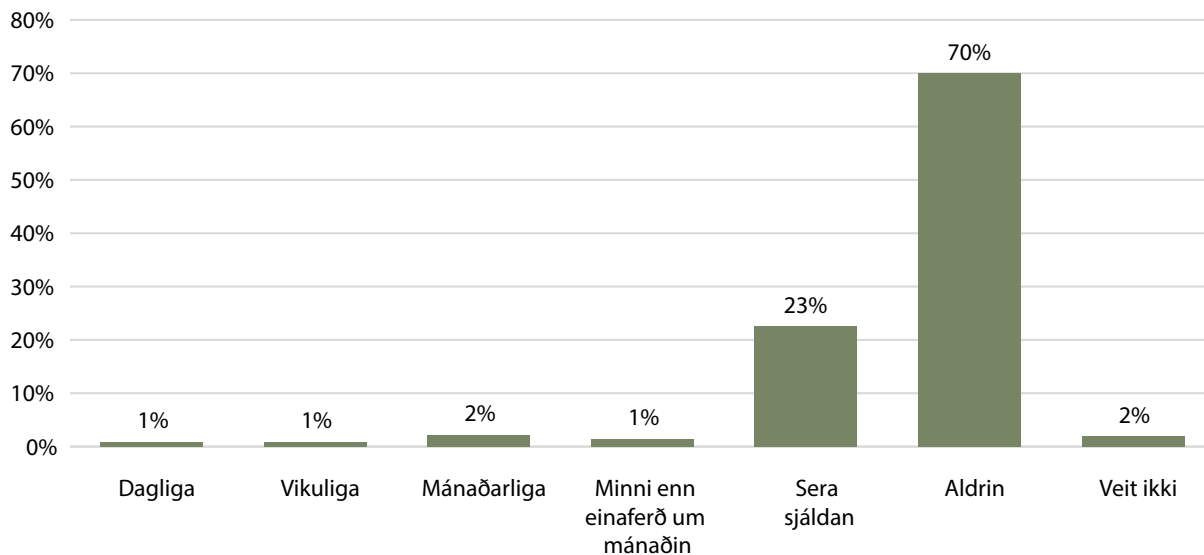

Hevur tú verið fyri kynsligum ágangi?

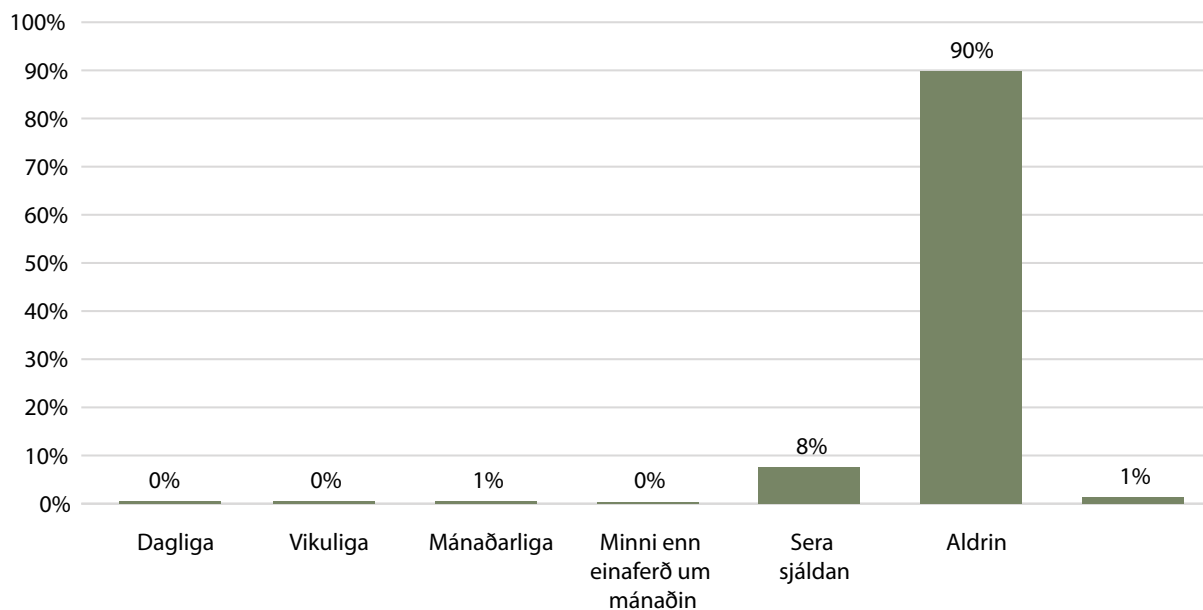
Kanningin spyr eisini, í hvønn mun fólk hava upplivað atburð hjá einum leiðara ella starvsfelaga, sum upplivdist óhóskandi. 70 prosent svara, at tey ongantíð hava upplivað, at ein starvsfelagi hevur tosað við tey á ein hátt við óhóskandi seksuellum undirtónum. Onnur 23 prosent velja svarmøguleikan "sera sjáldan", tá hesin spurningurin verður settur.

Hvussu ofta upplivir tú, at ein starvsfelagi tosar við teg við seksuellum undirtónum, sum tú heldur vera óhóskandi?

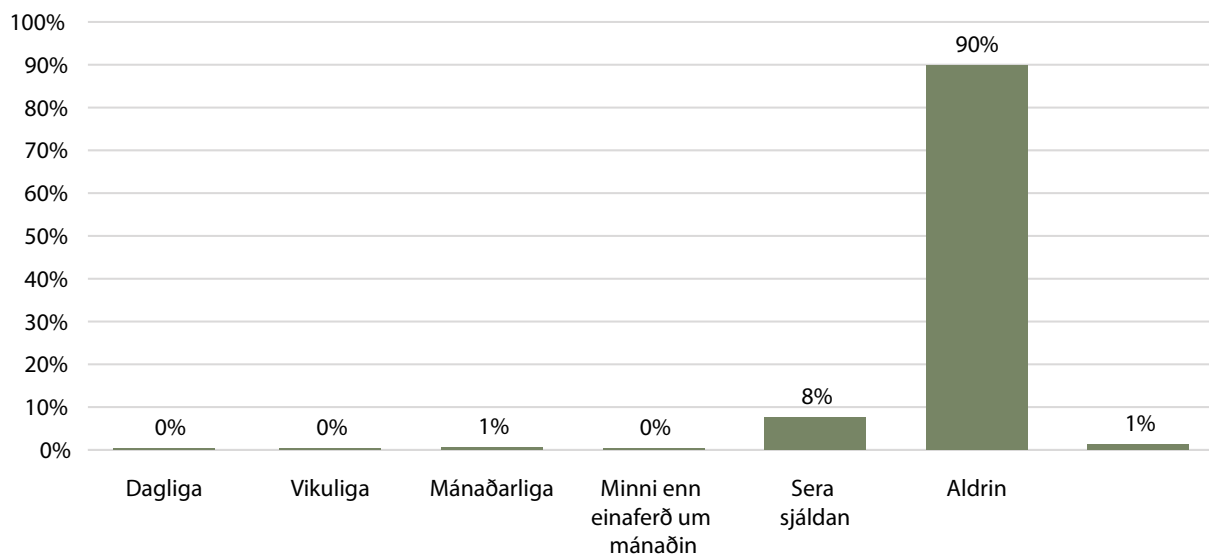

Færri fólk siga seg hava upplivað, at ein leiðari hevur tosað við tey við óhóskandi seksuellum undirtónum, ella at ein starvsfelagi ella leiðari hevur rørt við tey á ein hátt, sum fór út um teirra mørk. Í prosentum eru hesar talvurnar eins.

Hvussu ofta upplivir tú, at ein leiðari tosar við teg við seksuellum undirtónum, sum tú heldur vera óhóskandi?

Hvussu ofta upplivir tú, at ein leiðari ella starvsfelagi hevur rørt við teg á ein hátt, sum fór um tíni mørk?

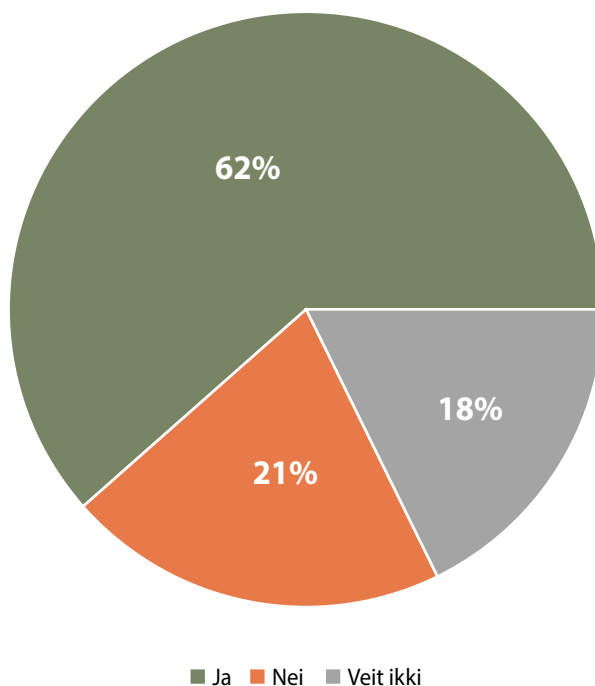

7

Fosturtøka, familjusamansetingar og politisk/átrúnaðarlig virðir

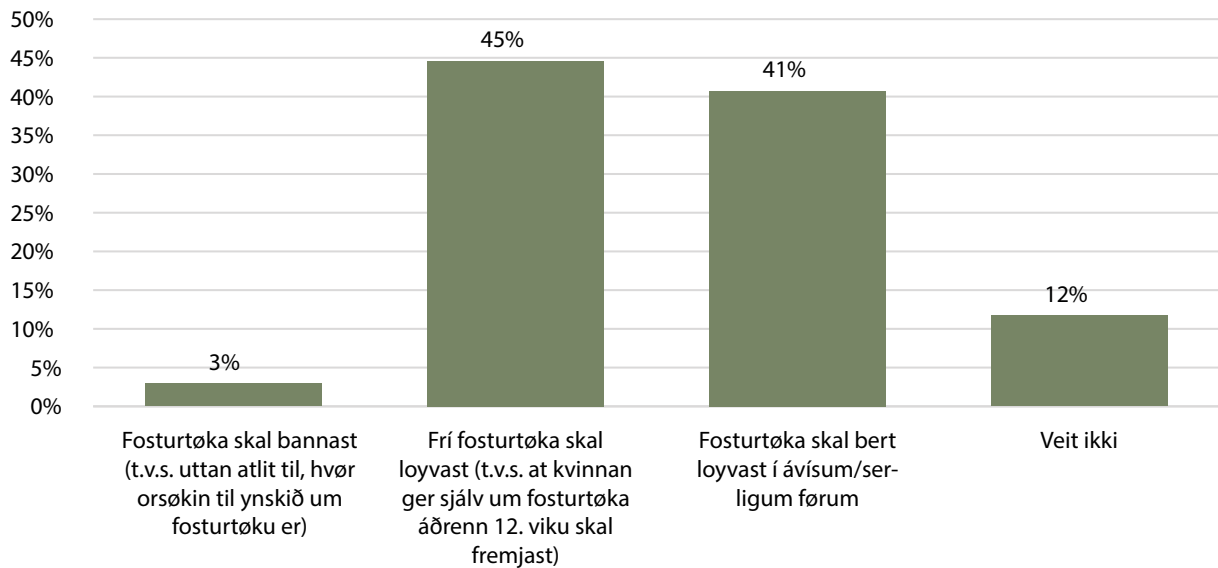
Spurningurin um abort ella fosturtøku hevur eisini myndað dagsskránna í almenna kjakinum í Føroyum. Í hesi kanning verður spurt, í hvønn mun fólk ynskja eina nýggja ella endurskoðaða lóg, og hvussu ein nýggj lóg skal vera. Ein rímiliga stórur meiriluti á 62 prosent ynskir at endurskoða ella broyta núverandi lóg. 21 prosent eru ímóti at broyta lógina, og onnur 18 prosent siga seg ikki vita.

Eigur lóggávan um fosturtøku eftir tínum tykki at verða endurskoðað/broytt?

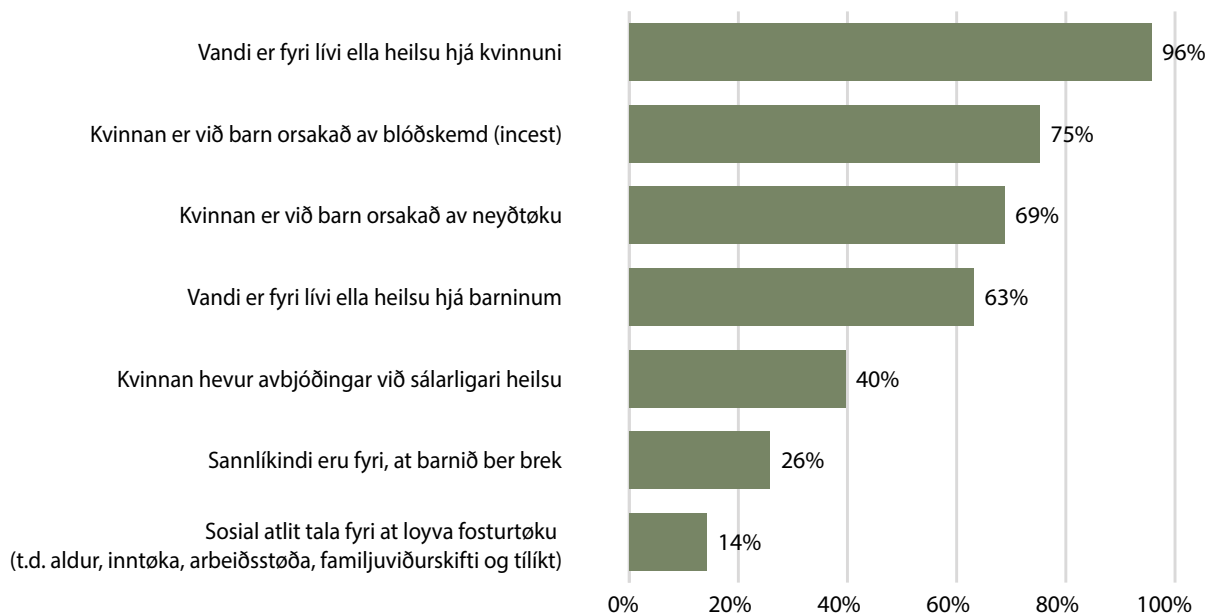
Tá spurt verður um innihaldið í nýggju lógini, svarar tann størsti bólkurin á 45 prosent, at frí fosturtøka skal loyvast áðrenn 12. viku. Tað vil siga, at føroysk lóggáva fer at líkjast lóggávuni í okkara grannalondum. Næstan líka nógv (41%) meta, at fosturtøka bert skal loyvast í ávísum førum. Einans 3 prosent meta, at fosturtøka skal bannast undir øllum umstøðum.

Verður nýggj lóggáva sett í staðin fyri ta verandi, hvussu skal lóggávan tá vera?

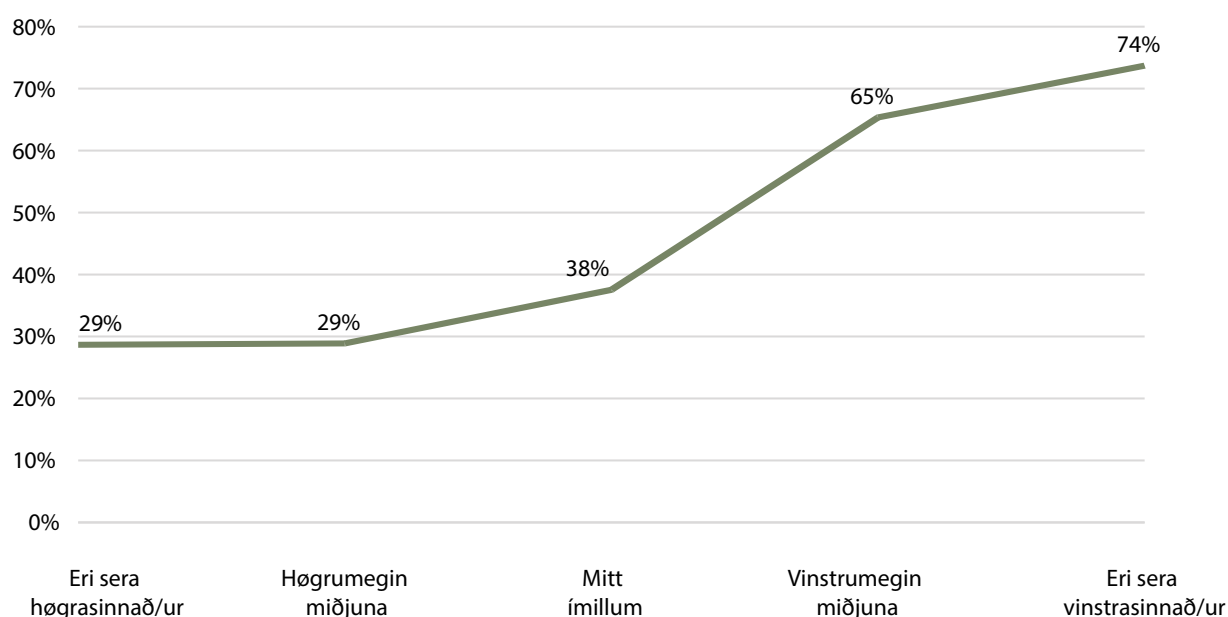
Spurningurin varð eisini settur, undir hvørjum umstøðum fosturtøka kann loyvast. Her vóru fleiri svarmøguleikar tøkir. Næstan øll (96 prosent) meta, at fosturtøka kann fremjast, tá vandi er fyri lívi ella heilsu hjá kvinnuni. Umframt hetta heldur ein stórir meiriluti, at neyðtøka ella blóðskemd (incest) eru orsøkir til at fremja fosturtøku, og ein meiriluti metir eisini, at fosturtøka kann fremjast, um lív ella heilsa hjá barninum er í vanda.

Í hvørjum førum skal fosturtøka verða loyvð? Til ber at velja fleiri

Viðvíkjandi hagfrøðiligum samanhengum sæst m.a., at politikkur og átrúnaður mynda svarini. Jú longri til vinstru og jú meiri liberal fólk siga seg vera, jú størri eru sannlíkindini fyri at svara, at frí fosturtøka skal loyvast áðrenn 12. viku. Átrúnaður hevur eisini stóran týdning fyri svarini. Jú minni týdning átrúnaður hevur fyri fólk, jú størri eru sannlíkindini fyri at halda, at frí fosturtøka skal loyvast áðrenn 12. viku. Í teimum allar flestu spurningunum í hesi kanning hevur munur verið á, hvussu kynini svara. Men í hesum spurningi er eingin munur er á, hvussu menn og kvinnur svara.

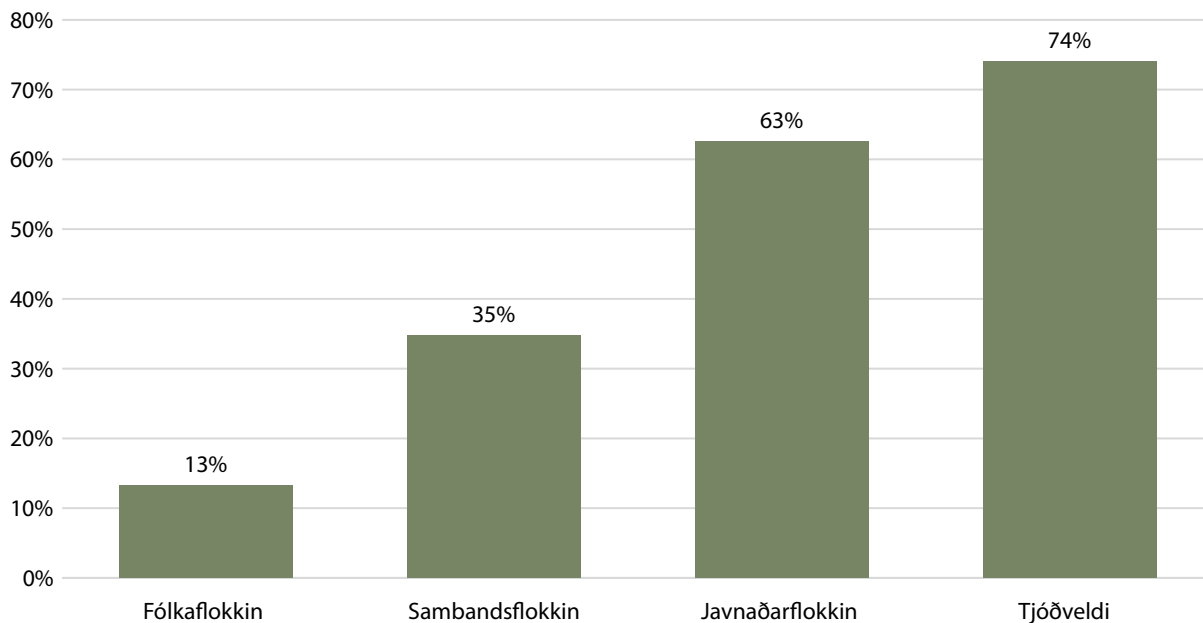
Frí fosturtøka skal loyvast (t.v.s. at kvinnan ger sjálv av, um fosturtøka áðrenn 12. viku skal fremjast)

▼ Hvar á politiska høgra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskifti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu bítast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

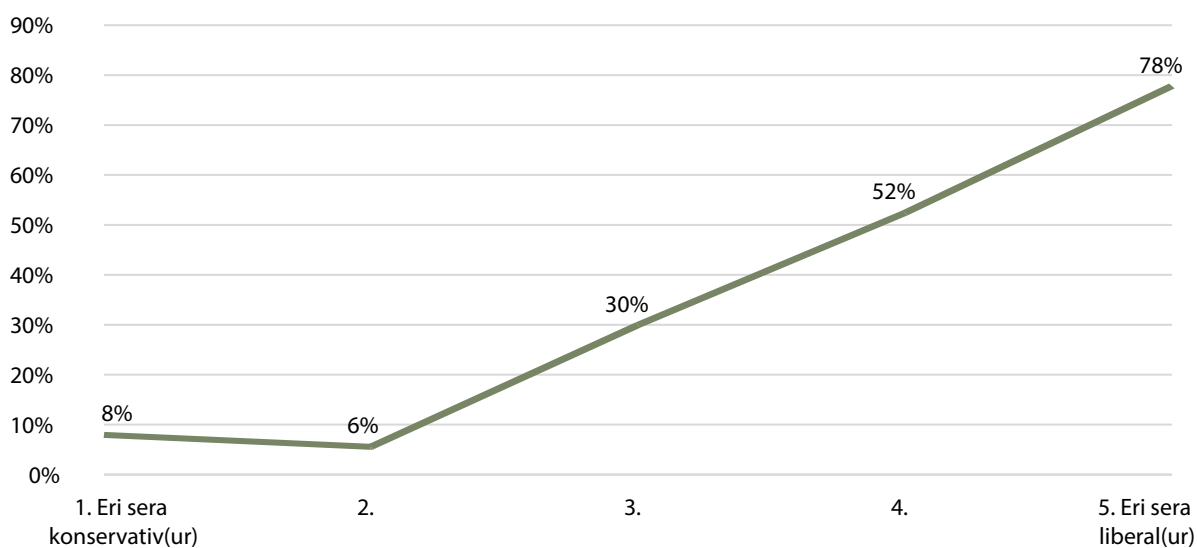
.....

Frí fosturtøka skal loyvast
(t.v.s. at kvinnan ger sjálv av,
um fosturtøka áðrenn 12. viku skal fremjast)

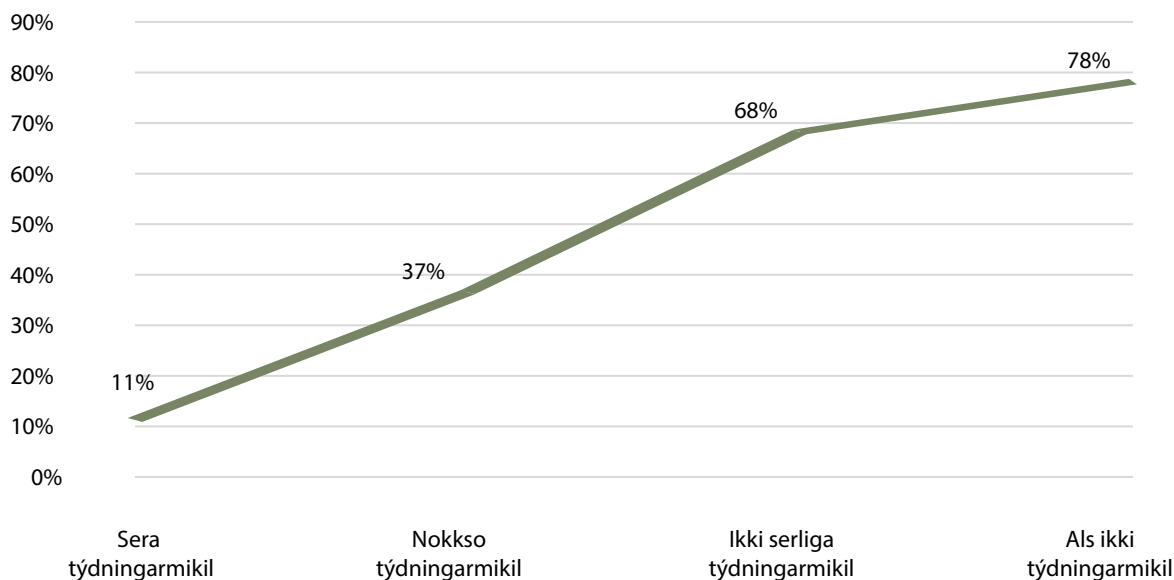
▼ Hvønn flokk hevði tú valt, um lögtingsval var í dag?

Frí fosturtøka skal loyvast
(t.v.s. at kvinnan ger sjálv av, um fosturtøka
áðrenn 12. viku skal fremjast)

▼ Hvar metir tú teg liggja í mun til siðbundin ella liberal virðir? Her verður hugsað m.a. um hjúnabandslóg, tilflyting, rúsdrekkalóg, halgidagslóg o.s.fr.

Frí fosturtøka skal loyvast
(t.v.s. at kvinnan ger sjálv av, um fosturtøka
áðrenn 12. viku skal fremjast)

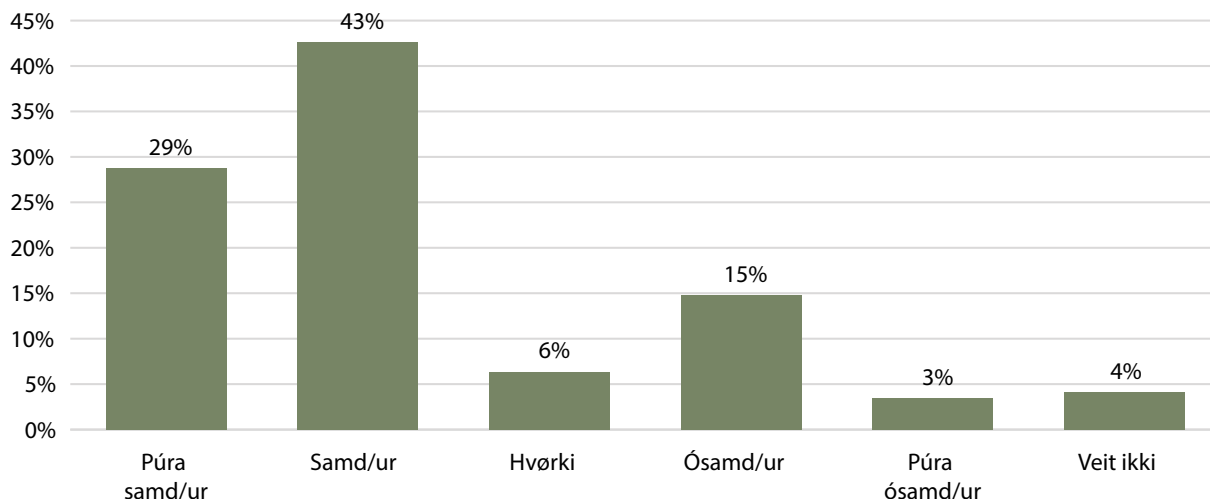

▼ Hvussu týðningarmikil er átrúnaður í tínum lívi?

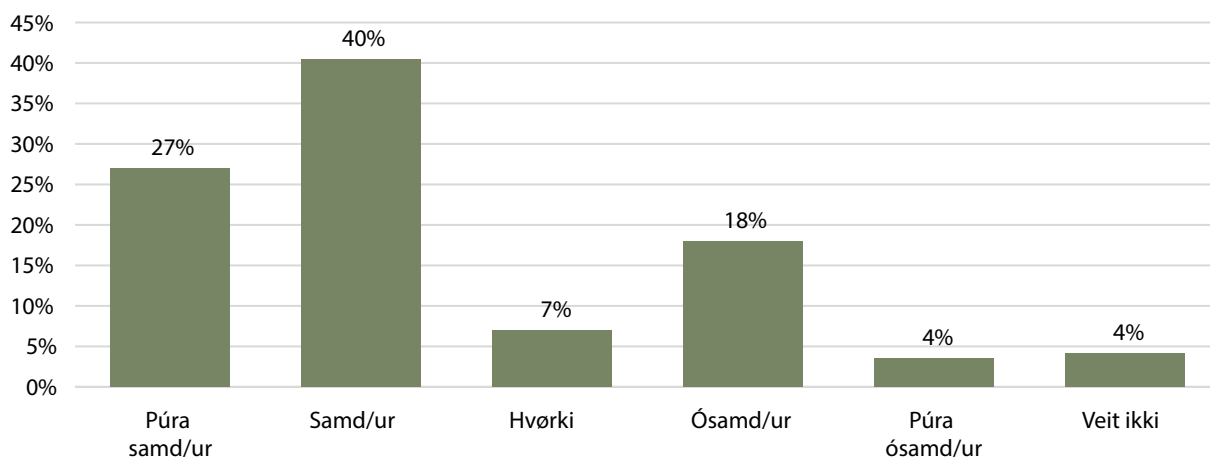
7.1 Einlig, samkynd og barnauppalging

Eru einligar mammur ella einligir pápar eins væl egnað at uppala børn sum pør? Og eru samkynd pør eins væl egnað at uppala børn sum kvinna og maður í parlagi? Hendan kanningin hevur eisini havt til endamáls at kanna fólksligan hugburð til ymisk sløg av familjum og familjusamansetingum. Í talvunum niðanfyrir verður spurt, um einligar mammur og einligir pápar kunnu veita eins góða uppaling sum gift. Og spurt verður eisini, um tvær mammur ella tveir pápar eru eins væl egnað at uppala børn sum kvinna og maður í parlagi. Hóast spurningarnir eru ymiskir, so eru somu tendensir at síggja í hesum spurningum. Ein stórir meiriluti á samanlagt 72 prosent eru antin púra samd ella samd við útsøgnini um, at ein einlig mamma kann uppala eitt barn eins væl og eitt gift par. Sama myndin er galdandi fyri einligar pápar. Her halda 67 prosent, at ein einligur pápi kann uppala síni børn eins væl og eitt gift par. Hinvegin siga umleið 20 prosent – 18 prosent fyri einligar mammur og 22 prosent fyri einligar pápar – at tey antin eru púra ósamd ella ósamd í útsøgnini um, at einlig kunnu uppala børn eins væl og gift.

Börn vaksa upp í ymiskum familjum.
Hvussu samd/ur ella ósamd/ur ert tú í hesi útsøgn:
Ein einlig mamma kann uppala eitt barn eins væl og eitt gift par

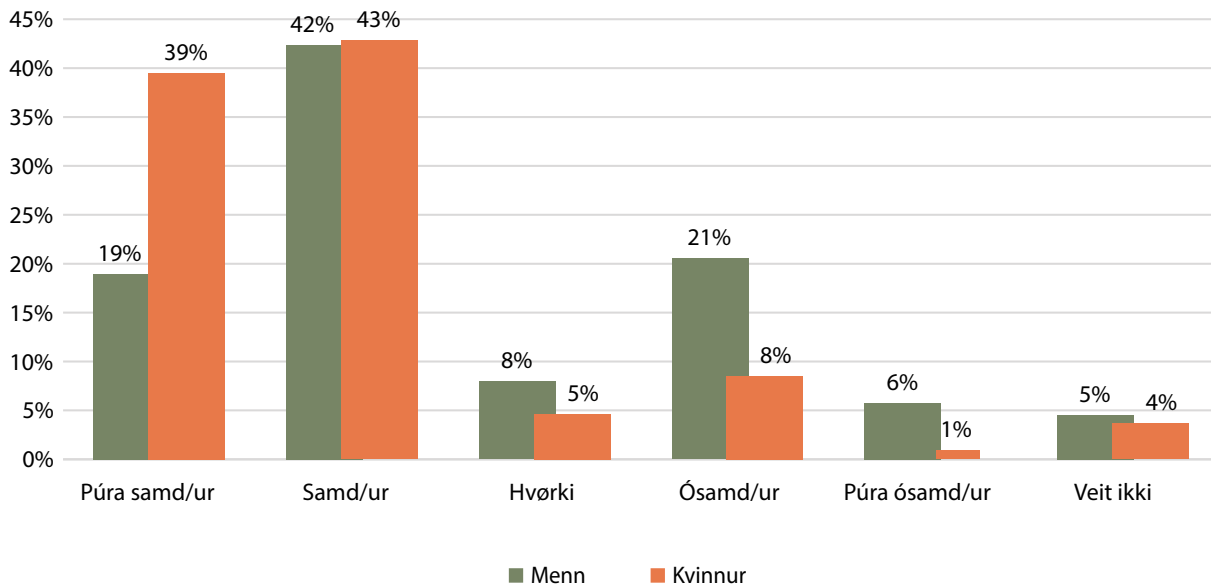

Börn vaksa upp í ymiskum familjum.
Hvussu samd/ur ella ósamd/ur ert tú í hesi útsøgn:
Ein einligur pápi kann uppala eitt barn eins væl og eitt gift par

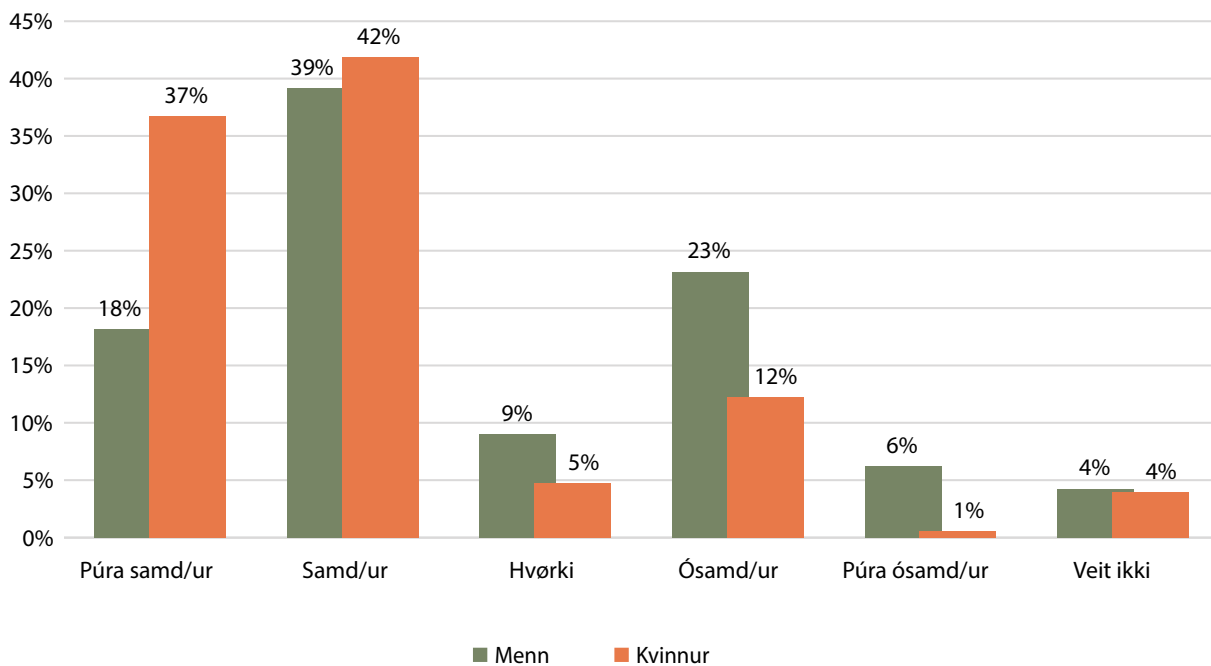

Viðvíkjandi hesum spurningi svara kvinnur nógv meiri sannlíkt enn menn, at bæði einligir menn og einligar kvinnur kunnu uppala síni børn eins væl og gift pør. Í báðum førum siga umleið tvífalt so nógvur kvinnur sum menn seg vera púra samdar í, at einlig kunnu uppala síni børn eins væl og gift.

Börn vaksa upp í ymiskum familjum.
Hvussu samd/ur ella ósamd/ur ert tú í hesi útsøgn:
Ein einlig mamma kann uppala eitt barn eins væl og eitt gift par

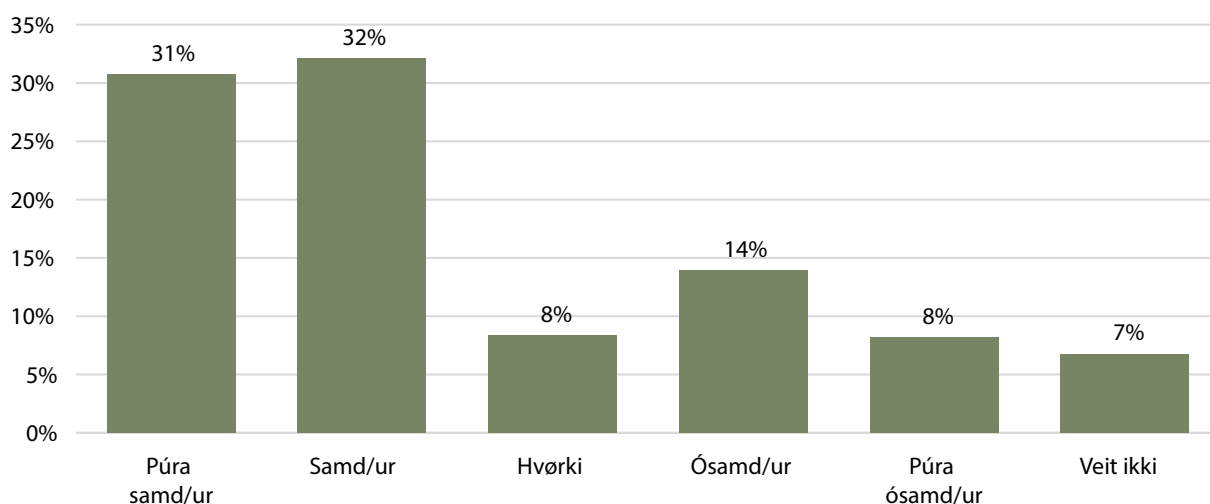
Börn vaksa upp í ymiskum familjum.
Hvussu samd/ur ella ósamd/ur ert tú í hesi útsøgn:
Ein einligur pápi kann uppala eitt barn eins væl og eitt gift par

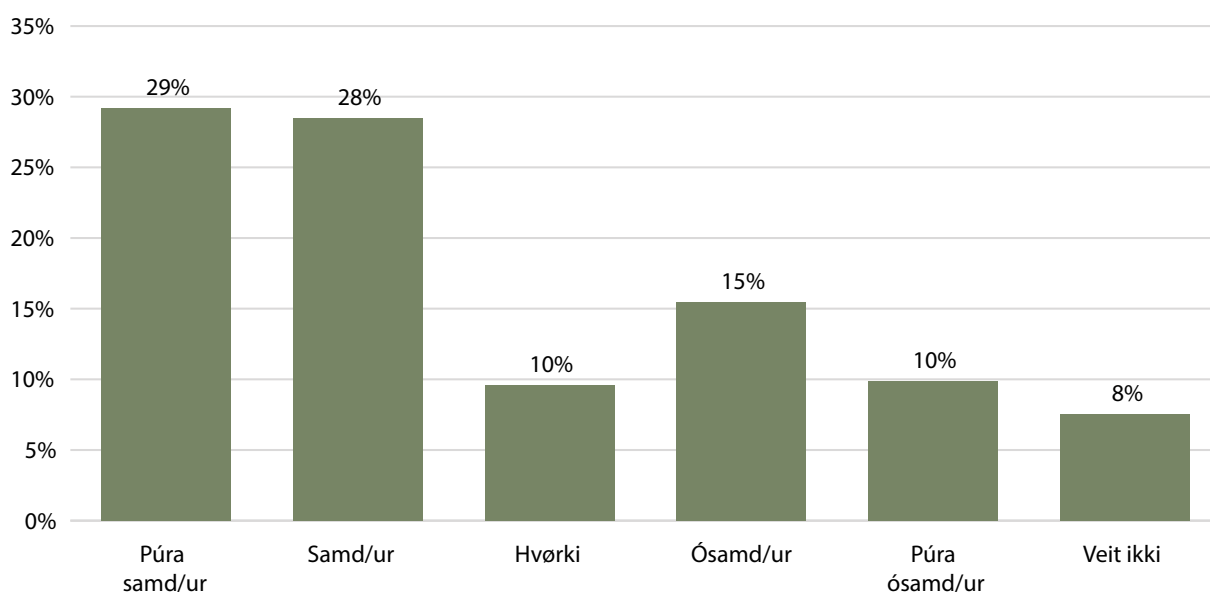
Viðvíkjandi spurningunum um samkynd pør og uppaling siga samanlagt 63 prosent, at tvær mammur eru eins væl eignaðar at uppala børn sum eitt par við manni og kvinnu, og fyri tveir menn er hetta talið 57 prosent. Við

øðrum orðum heldur ein meiriluti av føroyingum, at samkynd foreldur eru eins væl egnað at uppala síni børn sum menn og kvinnur í parlagi. Hóast myndin er nøkulunda eins, so er mótstøðan ímóti samkyndum monnum – heldur enn samkyndum kvinnum – eitt vet hægri, tá talan er um uppaling av børnum.

Børn vaksa upp í ymiskum familjum.
 Hvussu samd/ur ella ósamd/ur ert tú í hesi útsøgn:
 Tvær kvinnur, ið eru par, kunnu uppala eitt barn eins væl
 og ein maður og kvinna, ið eru par

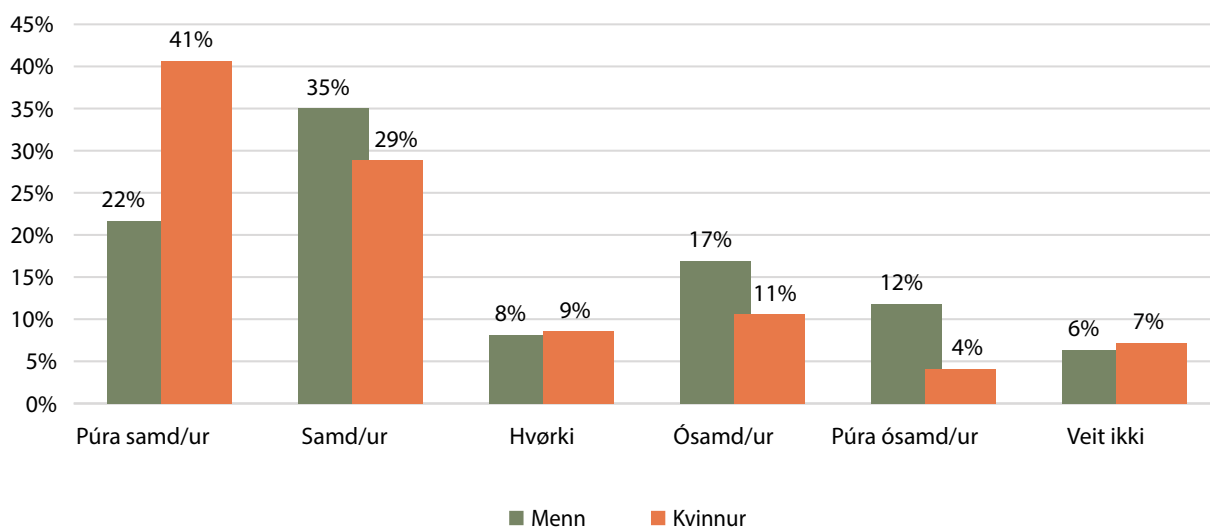

Børn vaksa upp í ymiskum familjum.
 Hvussu samd/ur ella ósamd/ur ert tú í hesi útsøgn:
 Tveir menn, ið eru par, kunnu uppala eitt barn eins væl
 og ein maður og kvinna, ið eru par

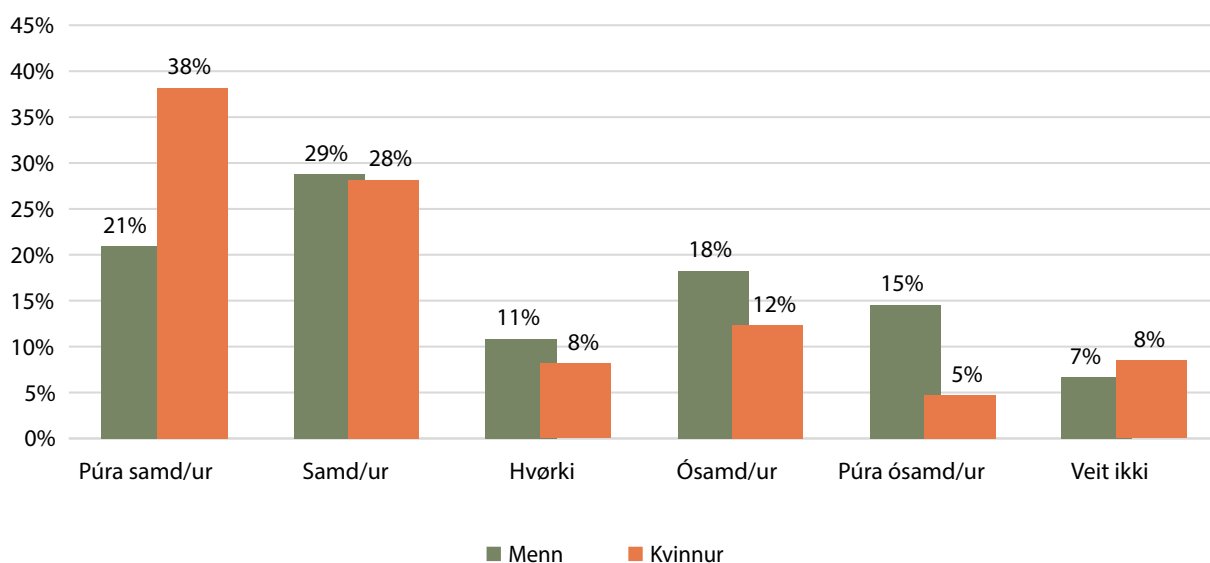

Viðvíkjandi öðrum hagfrøðiligum samanhengum sæst, at bæði kyn, flokspolitisk helling og átrúnaður hevur týðning fyri, hvussu fólk svara, bæði tá talan er um einlig og um samkynd pør. Eins og við einligum forsyrgjarum svara kvinnur í nógv størri mun enn menn, at samkynd pør eru eins væl egnað at uppala síni børn sum hinskynd pør. Næstan tvífalt so nógvur kvinnur sum menn siga seg vera púra samdar í, at tvær kvinnur ella tveir menn eins væl kunnu uppala síni børn sum hinskynd pør. Í hinum borðinum sæst, at munandi fleiri menn enn kvinnur eru ósamdir ella púra ósamdir í hesi útsøgn.

Børn vaksa upp í ymiskum familjum.
Hvussu samd/ur ella ósamd/ur ert tú í hesi útsøgn:
Tvær kvinnur, ið eru par, kunnu uppala eitt barn eins væl
og ein maður og kvinna, ið eru par

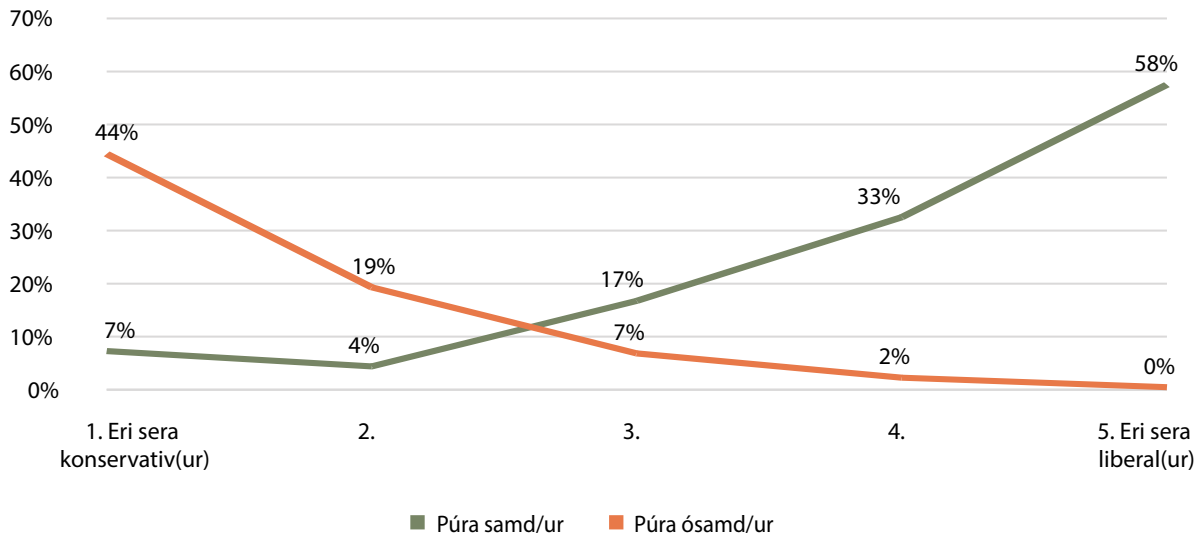

Børn vaksa upp í ymiskum familjum.
Hvussu samd/ur ella ósamd/ur ert tú í hesi útsøgn:
Tveir menn, ið eru par, kunnu uppala eitt barn eins væl
og ein maður og kvinna, ið eru par

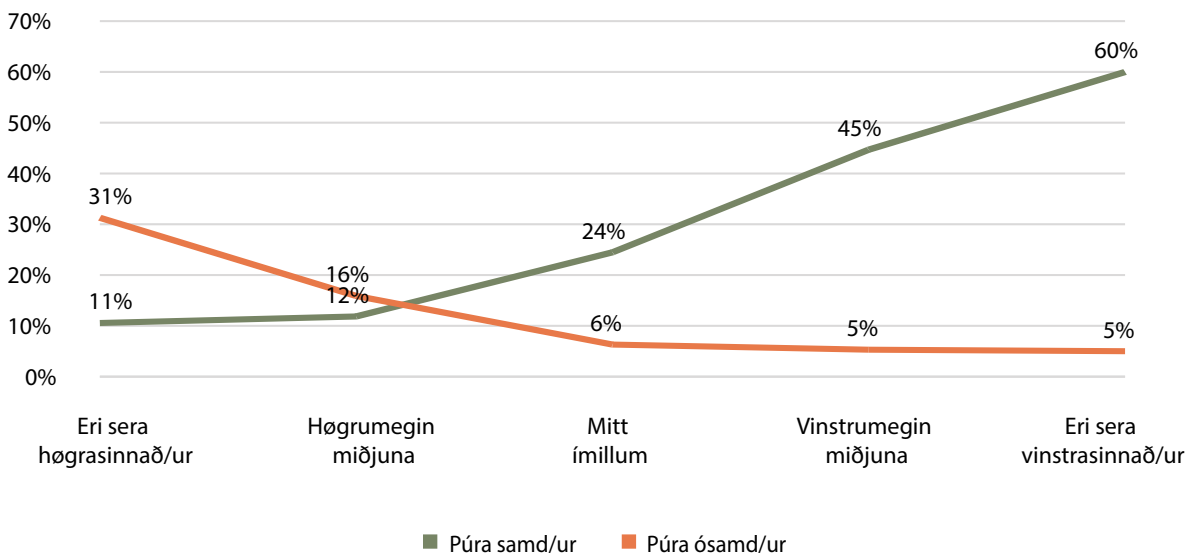
Politísk sannføring (býtt á høggra-vinstra ella liberal-konservativ virðir) hevur eisini týdning fyri, hvussu fólk svara. Og hesir samanhangir eru eins uttan mun til, um spurt verður um tvær kvinnur ella tveir menn. Fólk, sum siga seg vera liberal ella vinstrahall, svara í størri mun, at tey eru samd ella púra samd í útsøgnini um, at samkynd eins væl kunnu uppala børn sum hinskynd. Og her hevur átrúnaður eisini týdning. Jú minni týdning átrúnaður hevur, jú meiri sannlíkt er at vera samd/ur ella púra samd/ur í útsøgnini um, at tveir menn ella tvær kvinnur eins væl kunnu uppala síni børn sum hinskynd pør.

Tvær kvinnur, ið eru par, kunnu uppala eitt barn eins væl og ein maður og kvinna, ið eru par

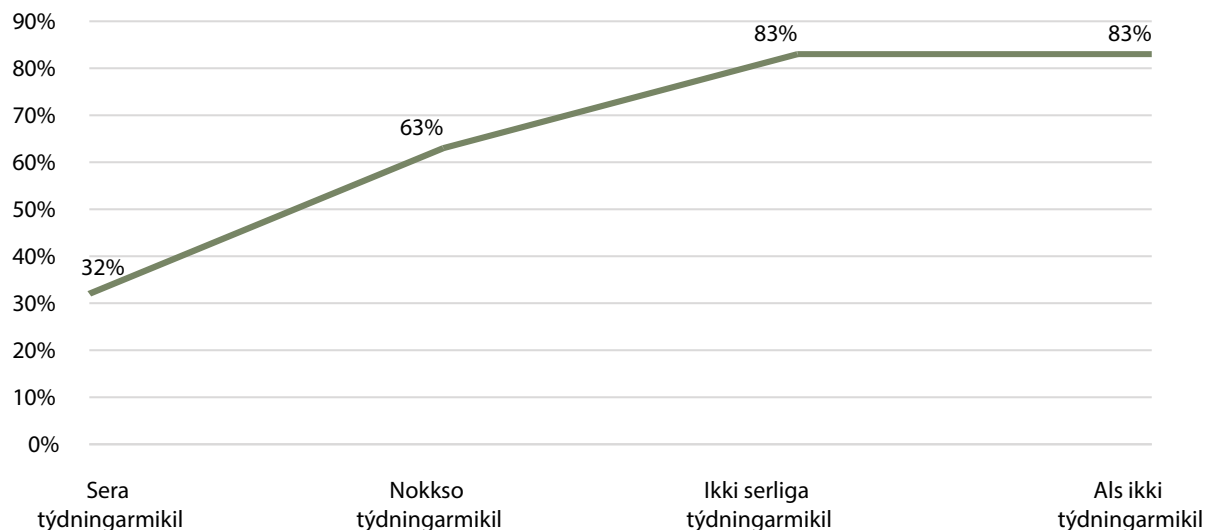
▼ Hvar metir tú teg liggja í mun til siðbundin ella liberal virðir? Her verður hugsað m.a. um hjúnabandslóg, tilflyting, rúsdrekkalóg, halgidagslóg o.s.fr.

Tveir menn, ið eru par, kunnu uppala eitt barn eins væl og ein maður og kvinna, ið eru par

▼ Hvar á politiska høggra/vinstra ásinum metir tú teg liggja? Her verður hugsað um búskaparlig viðurskipti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu bítast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

Tvær kvinnur, ið eru par, kunnu uppala eitt barn eins væl og ein maður og kvinna, ið eru par
Svar: Púra samd(ur) / nokkso samd(ur)

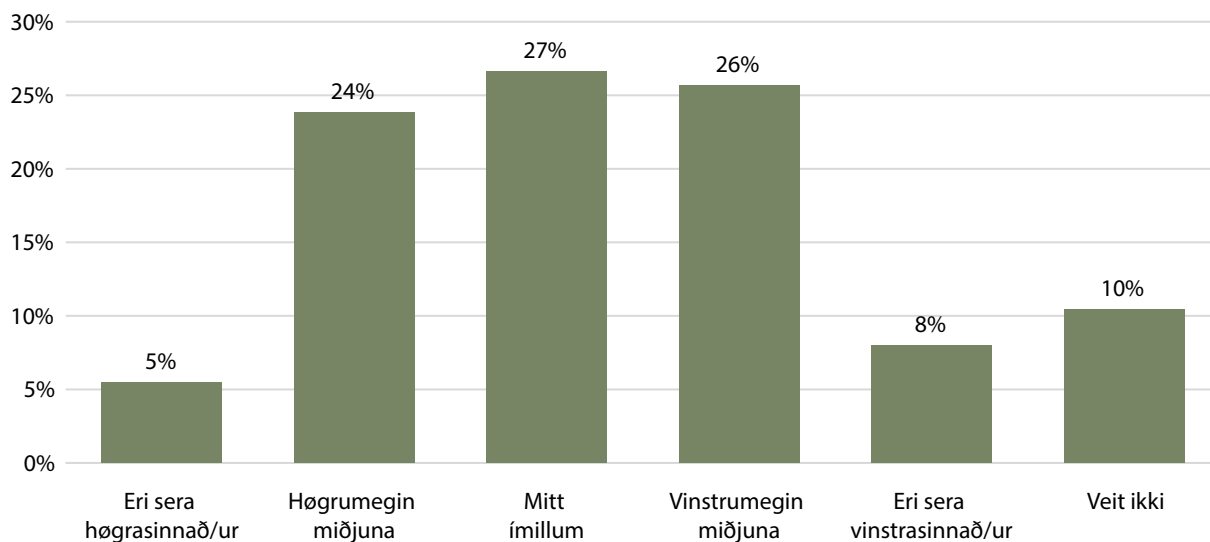
▼ Hvussu týðningarmikil er átrúnaður í tínum lívi?

7.2 Kyn, politikkur og átrúnaður

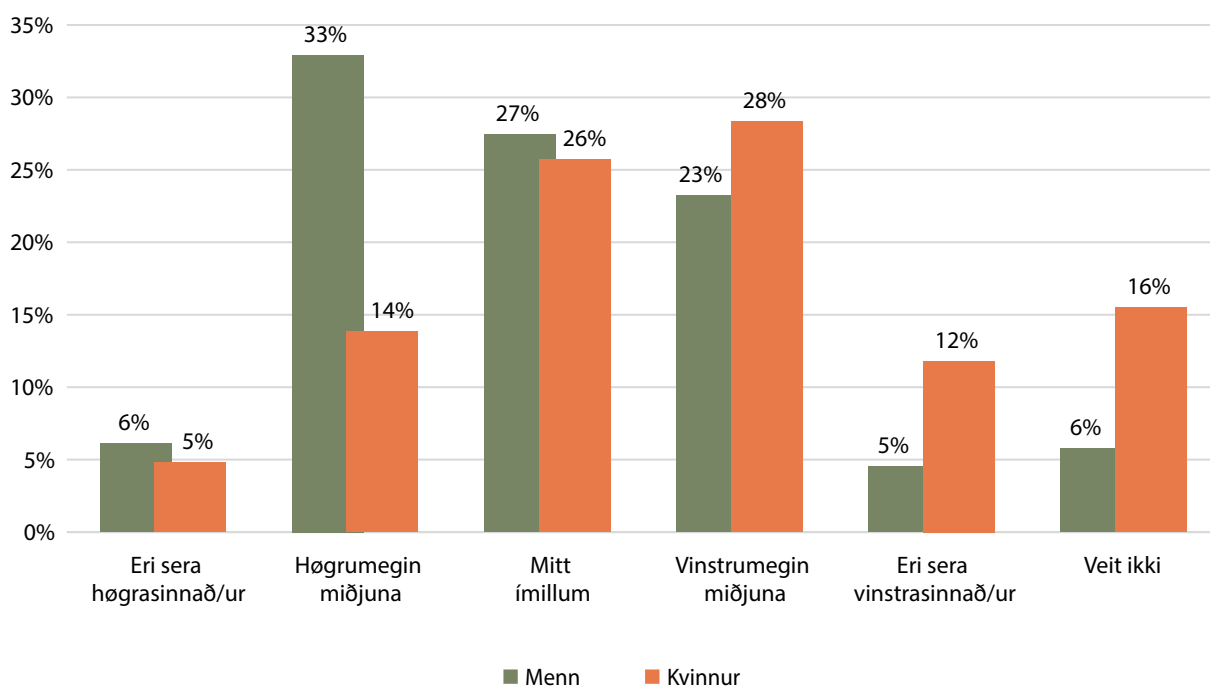
Sum víst á fleiri ferðir í gjøgnum hesa frágreiðing, hava øll luttakandi í hesi kanning eisini verið spurð, hvussu tey fata seg sjálvi politiskt, hugsjónarlíga og átrúnaðarlíga. Endamálið hevur verið at kanna politiska sjálvsfatan og hugsjónarlígan samleika hjá feroyingum. Fyri at rækka hesum máli eru fólk spurð, hvar tey halda seg hoyra heima á trimum ymiskum ásum ella dimensjónum. Tann eina ásin snýr seg um høgra og vinstra, og ein onnur ásnýr seg um konservativ ella liberal virðir. Umframt hetta eru øll spurð, hvønn týðning átrúnaður hevur í teirra lívi. Eitt áhugavert høvuðsúrslit hesum viðvíkjandi er, at kvinnur siga seg vera meiri vinstravendar og meiri liberalar, men samstundis hevur átrúnaður størri týðning fyri kvinnur enn fyri menn.

Viðvíkjandi høgra-vinstra ásini liggja tey allar flestu kring miðjuna. 27 prosent siga seg liggja mitt í, meðan 24 prosent siga seg vera høgrumegin miðjuna, og 26 prosent halda seg vera vinstumegin miðjuna. Men býta vit tøluni á kyn, sæst, at kvinnur í størri mun enn menn plasera seg vinstumegin, meðan menn í størri mun eru høgrumegin.

Hvar á politiska høggra/vinstra ásinum metir tú teg liggja?
Her verður hugsað um búskaparlig viðurskifti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu býtast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

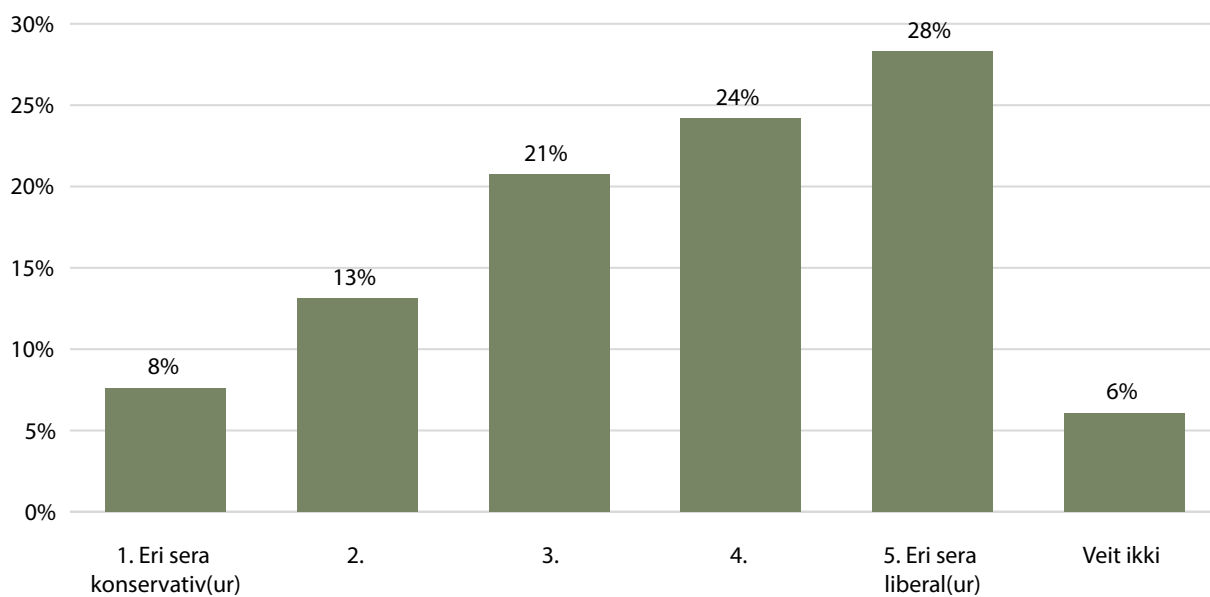

Hvar á politiska høggra/vinstra ásinum metir tú teg liggja?
Her verður hugsað um búskaparlig viðurskifti, t.d. hvussu ymsu virðini skulu býtast, um skattur og avgjöld skulu hækka ella lækka o.s.fr.

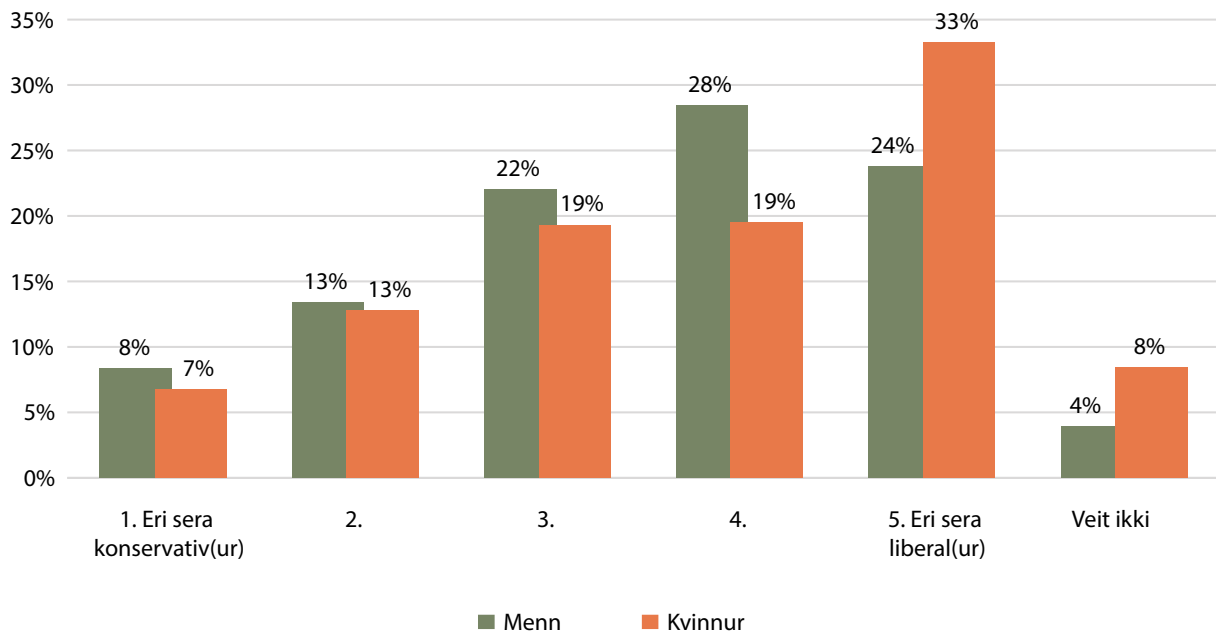

Tá hugt verður at liberalum ella konservativum virðum, broytist myndin. Nú trunkast fólk ikki í sama mun á miðjuni. Tann størsti bólkurin á 28 prosent siga seg vera sera liberal, og onnur 24 prosent eru liberal. Bert 21 prosent halda seg vera konservativ ella sera konservativ. Í hesum spurningi er aftur munur á monnum og kvinnum. Í miðal svara kvinnur í størri mun, at tær hoyra til tann liberala vingin, og í miðal eru fleiri menn antin mitt í ella á tí konservativa vinginum.

Hvar metir tú teg liggja í mun til siðbundin ella liberal virðir?
Her verður hugsað m.a. um hjúnabandslóg, tilflyting,
rúsdrekkalóg, halgidagslóg o.s.fr.

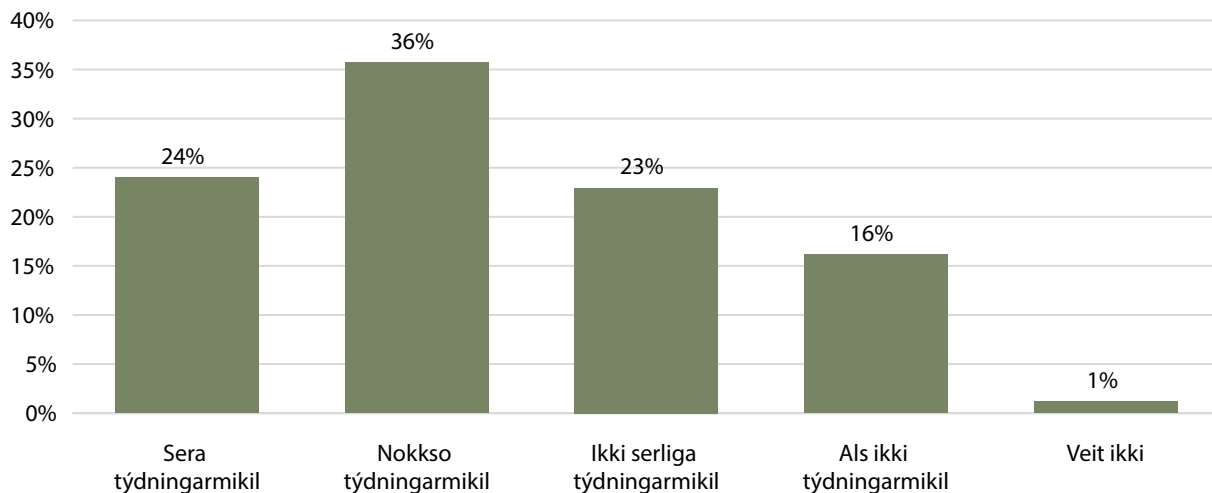

Hvar metir tú teg liggja í mun til siðbundin ella liberal virðir? Her verður hugsað m.a. um hjúnabandslóg, tilflyting, rúsdrekkalóg, halgidagslóg o.s.fr.

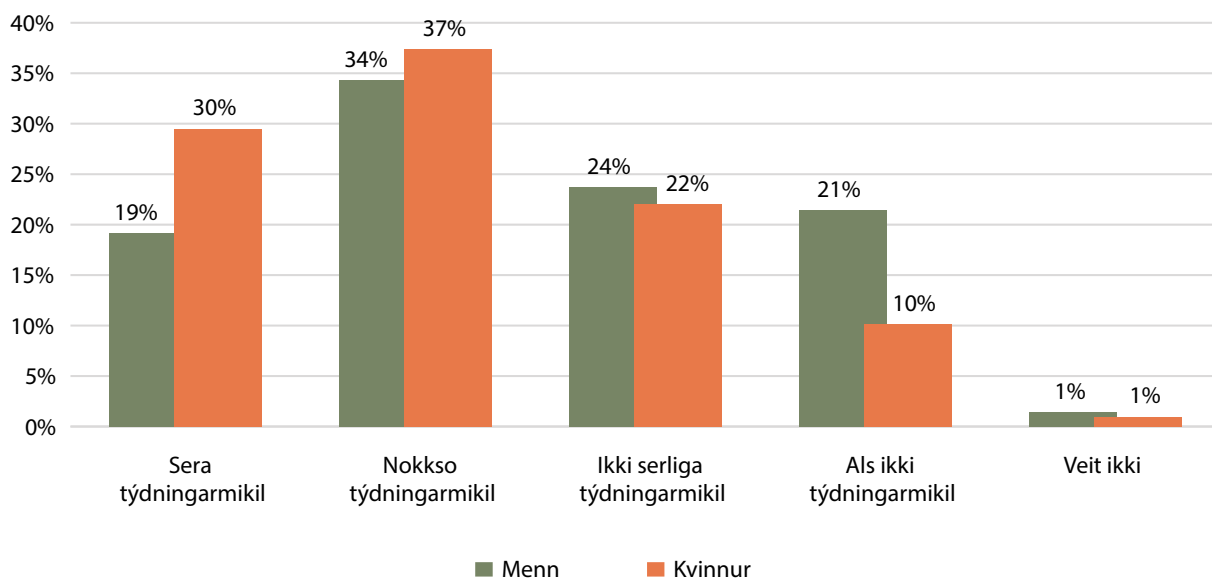

Tá kvinnur siga seg vera meiri liberalar og meiri vinstrahallar, skuldi ein kanska trúð, at átrúnaður hevur minni týdning fyri kvinnur enn fyri menn. Men so er ikki. Sambært úrslitunum siga fleiri kvinnur enn menn, at átrúnaður hevur sera stóran ella nokkso stóran týdning í teirra lívi. Heili 30 prosent av kvinnunum svara, at átrúnaður hevur sera stóran týdning í teirra lívi, men 19 prosent av monnunum svara hetta sama. Í hinum borðinum svara tvífalt so nógvir menn sum kvinnur, at átrúnaður als ongan týdning hevur í teirra lívi. Hetta úrslitið samsvarar við altjóða gransking, har kvinnur í størri mun enn menn svara, at átrúnaður hevur stóran týdning í teirra lívi. Hesi úrslit merkja, at átrúnaður, politisk sannføring og hugsjónarligur samleiki ikki neyðturviliga ganga hond í hond, og at konservativ ella høggravend sannføring ikki neyðturviliga hongur saman við átrúnaðarligum samleika. Og hesi úrslit kunnu geva ábendingar um, at týdningurin av átrúnaði hevur ymiskar politiskar/hugsjónarligar implikatióinir fyri menn og kvinnur.

Hvussu týðningarmikil er átrúnaður í tínum lívi?

Hvussu týðningarmikil er átrúnaður í tínum lívi?

Keldur

- Borchorst, A., & Siim, B. (2008).** Woman-friendly policies and state feminism: Theorizing Scandinavian gender equality. *Feminist Theory*, 9(2), 207–224. <https://doi.org/10.1177/1464700108090411>
- Brandth, B., & Kvande, E. (2020).** *Designing parental leave policy: The Norway model and the changing face of fatherhood*. Policy Press.
- Ellingsæter, A. L., & Leira, A. (2006).** Introduction: politicising parenthood in Scandinavia. *Politicising Parenthood in Scandinavia. Gender Relations in Welfare States*, 1–24.
- Freidenvall, L. (2015).** Women's Descriptive and Substantive Representation in Nordic Politics. In W. Hofmeister, M. Sarmah, & D. Kaur (Eds.), *Women, Policy and Political Leadership: Asian Women Parliamentary Conference (2014 : Singapore) (Vol. 95, pp. 95–102)*. Konrad-Adenauer-Stiftung.
- Friedman, S. (2015).** Still a “stalled revolution”? Work/family experiences, hegemonic masculinity, and moving toward gender equality. *Sociology Compass*, 9(2), 140–155.
- Gaini, F. (2020).** “He understands me in a different way than others do”: Faroese teenagers' narratives on fatherhood, masculinity, and family life. *Suomen Antropologi: Journal of the Finnish Anthropological Society*, 45(2).
- Gaunt, R. (2006).** Biological Essentialism, Gender Ideologies, and Role Attitudes: What Determines Parents' Involvement in Child Care. *Sex Roles*, 55(7), 523–533. <https://doi.org/10.1007/s11199-006-9105-0>
- Grunow, D., Begall, K., & Buchler, S. (2018).** Gender ideologies in Europe: A multidimensional framework. *Journal of Marriage and Family*, 80(1), 42–60.
- Hayfield, E. A. (2020).** Parenting and islands: Constructing gender and work in the Faroe Islands. In F. Gaini & H. Pristed Nielsen (Eds.), *Gender and Island Communities* (pp. 100–118). Routledge.
- Hayfield, Olavson, & Patursson. (2016).** *Part-time work in the Nordic region III : an introductory study of the Faroe Islands, Greenland and Åland Islands*. Copenhagen : Nordic Council of Ministers.
- Lombardo, E., Meier, P., & Verloo, M. (2009).** Stretching and bending gender equality. In *The discursive politics of gender equality: Stretching, bending and policymaking* (pp. 2–17). Routledge.
- Mathieu, S. (2016).** From the defamilialization to the “demotherization” of care work. *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society*, 23(4), 576–591.
- Nordic Statistics. (2023).** *Employment and unemployment by sex, time, reporting country, age and employment status*. [https://pxweb.nordicstatistics.org/pxweb/en/Nordic Statistics/Nordic Statistics__Labour market__Unemployment/WORK02.px/?loadedQueryId=e7bccbcc-2381-41c3-aa8b-70887fc33819&timeType=from&timeValue=1995](https://pxweb.nordicstatistics.org/pxweb/en/Nordic%20Statistics/Nordic%20Statistics__Labour%20market__Unemployment/WORK02.px/?loadedQueryId=e7bccbcc-2381-41c3-aa8b-70887fc33819&timeType=from&timeValue=1995)
- Studni. (2017).** *Kynsbýti á hægri lestur í Føroyum og uttanlands*. <https://www.studni.fo/hagtoel>
- van Damme, M., & Pavlopoulos, D. (2022).** Gender ideology in Europe: Plotting normative types in a multidimensional space. *Social Indicators Research*, 164(2), 861–891.
- Verloo, M., & Lombardo, E. (2007).** Contested gender equality and policy variety in Europe: Introducing a critical frame analysis approach. In M. Verloo (Ed.), *Multiple meanings of gender equality: A critical frame analysis of gender policies in Europe* (pp. 21–46). CEU Press.

Kyn, javnstøða og javnrættindi:
HVAT HALDA FØROYINGAR?
- Ein kanning um hugburð til javnstøðu í Føroyum